

בענין תיקון חטא אדה"ר ע"י הימים טובים

הקדמה

מאמר זה שלפנינו נאמר מפי מו"ר שליט"א לפני איזה שנים בסמיכות לימי הפורים הנזכרים ונעשים, ובזמנו נרשם על ידי אחד השומעים, והרואה יראה כי מאמר זה הגם שנעוץ סופו בתחילתו בסוגיא דפורים להיותה בעת ההיא מצות עשה שהזמן גרמא, מכל מקום יסתעף לכמה פארות, וממנו יתד וממנו פינה להבין בחכמה כמה וכמה סוגיות עמוקות ונעלמות הנוגעים לפרטי הכוונות הנעשים דבר יום ביומו ואשר כבר עמדו עליהם כל עוברי דרך, ובכאן יתבאר ענינם באופן עמוק ונורא על פי דרכו בקודש נהד"ר דרכינו התורת חכם ז"ל אשר לזכרו תאות כל נפש ועל שמו ייסדנו ישיבתנו הרמה פעיה"ק.

ואלה מוסיף על הראשונים לפתוח צוהר לבאר ענינם בקצרה על פי עומק דרכי עבודת החסידות המסורה לנו מדור ודור, ומן המקצת ידון המעיין על הכלל כולו, ויבין מרחוק כמה אחודים וחבוקים דרכי הקבלה והחסידות בהיותם שניהם משולבים יחד כתרין ריעין דלא מתפרשין, ודא בלא דא לא קיימא.

והנה מאמר זה הונה בשעתו בהיותו בלתי מוגה כראוי, וברבות הימים והשנים מאז נאמרו הדברים בשעתם, נתוסף עליהם כהנה וכהנה חידושים ופלאות, והיה מן הראוי לחבר ולקשור נימא בנימא עם האמור במאמר זה, אלא שהסרון הזמן וריבוי המירדות היו בעברינו, ולא עוד אלא שדא עקא שלהיות שלא הונה כראוי בעתו ובזמנו, הנה כהיום הזה בבואנו לערוך המאמר לדפוס קשה עלן עתיקא מחדתא, אלא שאמרנו כי מכל מקום לבל נמנע הטוב יודפסו הדברים כפי צורת כתיבתם מאז, כמעט מבלי עריכה והגהה כראוי וכיאות לכבודם של דברים, ועוד חזון למועד בס"ד, והיה אם המצא ימצא חסרון או שגגה ח"ו, מסרנא מודעא רבתא לאורייתא שעל המעיין הישר לתלות החסרון ברושמי רשוותא, והרי"ע.

ענף א

פרטות סדר התחלקות והתלבשות ע"ב וס"ג דא"ק

לשון הרב ז"ל בספר כוונות ישן בקינור, דע כי תיבת מגלה חסר יו"ד הוא כמנין שלשה הוי"ת שהם כרישא חיוורא ללא אחידע, ומאלו שלשה הוי"ת מתפשטים שלשה עשר תיקוני דיקנא, ואלו השלשה עשר הם נכנסין תחלה תוך אבא,

א.

הקדמת הרב דברי שלום זלה"ה לפורים

כתב הרב דברי שלום ז"ל בהקדמתו לפורים (סדור אהבת שלום עמ' קכ"ה), וז"ל, זה

ונכללין ביסוד שבו, ומאבא תוך אימא, ונכללין ביסוד שבה, ואח"כ נכנסין תוך ז"א.

ונרדע כי יסוד לאבא מתלבש תוך יסוד לאימא, גם נודע כי יסוד לאימא הוא קר ויסוד לאבא הוא ארוך ועודף ויואל תוך גופא דז"א, והנה מרדכי הוא יסוד לאבא, ואסתר היא מלכות דיסוד לאימא וכו', ולהיות שמרדכי ואסתר הם בבחינת אלו הי"ג תיקוני דיקנא, לכן נרמזו בהם, והוא שנודע שאלו הי"ג הם י"ג הוי"ו"ת דע"ב והם עולים מרדכי ואסתר עם הכולל וכו', עכ"ל.

ובהמשך לשונו שם כתב עוד, וז"ל, וכנסתלקו נה"י לאבא מז"א ונמשכו אלו המוחין תוך הנוקבא, נעשים כל אלו המוחין שהם י"ג הוי"ו"ת, תשע בנה"י לאימא ושלשה ביסוד לאבא המתגלה מחוץ ליסוד דנוק' העולה מגל"ה, ומאיר עד העשיה, עכ"ל הק' הנוגע לענינו.

והנה מקור הדברים פתוח בפרע"ת פרק ו' דשער הפורים (דף קי"א ע"ב) משם הרב זלה"ה, וכן הוא בכה"ק מחברת הקודש שער הפורים (דף ס"א ע"א) מהאר"י זלה"ה, יעויין שם ואכמ"ל.

ב.

סדר התלבשות עסמ"ב דא"ק

והנה להבין קושט דברי אמת דברות קדש דמר בריה דרבינא ה"ה מרנא ורבנא הרב דברי שלום ז"ל בהקדם כמה הקדמות הכרחיות בענין סדר הלבשת פרלופי א"ק, אשר המה הקדמות הכרחיים ונחוצים לכל הבא אל אהל מועד להבין כללות בנין פרלופ המועדים הנקרא פרלופ הזמנים, שהאריך בו טובא מרן הרש"ש

ז"ל בספרו הבהיר נהר שלום דף י"ג ע"א וע"ב, ועוד באיזהו מקומן, ועל ידיהם בע"ה יבין וישכיל המעיין, ישמע חכם ויוסף לקח מה מאד עמקו מחשבותיו למרן הרש"ש, אשר נתן ב"ם החכמה דרך ובמים עזים נתיבה, בבחי' תן לחכם ויחכם עוד, וזה החלי בעזה"י.

בתב הרז"ל בע"ת שער טנת"א פ"א (דף כ' סע"ב), וז"ל, דע כי אין מציאות ליור קומת אדם בעולם שלא יהיה בו כללות ד' בחינות אלו, אשר כוללים כל האצילות וכל העולמות, ואלו הם שם ע"ב ושם ס"ג ושם מ"ה ושם ב"ן וכו', וכל אחד מאלו הארבע הוי"ו"ת כלול מכולם, ויש בכל הוי"ה מהם בחינת טעמים נקודות תגין אותיות, והנה הקרקפתא של זה האדם קדמון שהוא ראשו עד מקום בחי' האזנים שלו הוא נקרא בחי' שם ע"ב, והוא בחי' סוד הטעמים שבו כנז', עם היות שגם בחינה זו לבדה כלולה מטנת"א אלא שאין לנו רשות לדבר בזה וכו'. דע כי מן האזנים ולמטה מתחיל שם ס"ג שבו, וכבר נתבאר כי גם הוא כלול מטנת"א, והנה כאשר ילא האור דרך נקבי האזנים ימנית ושמאלית נתפשטו האורות מבחוץ ממקום האזנים עד מקום שכולת הזקן וכו', עכ"ל, ועיי"ש שאלו האורות היוצאים מן האזנים המה בחי' טעמים העליונים דס"ג.

עוד שם להלן בפ"ב, וז"ל, ואח"כ באו טעמים האמצעיים והם בחי' אור היוצא מהחוטם של א"ק, וחוטם הוא כמנין ס"ג וכו', ונמשכו ביושר עד החזה של זה הא"ק וכו', עכ"ל.

עוד להלן בשער העקודים פ"א, וז"ל, ואח"כ באו הטעמים התחתונים שתחת האותיות, והם בחי' האורות היוצאים דרך הפה של הא"ק משם ולחוץ וכו', ונמשכים מכנגד פנים עד העצור של זה האדם וכו', עכ"ל.

עוד כתב שם בריש שער הנקודים, וז"ל, ומן
בחי' האזנים ולמטה עד תשלוש סיום
א"ק הזה הוא בחינת ס"ג עד סיום הרגלים
שלו, אמנם ענין הבחי' הזה היה מתחלה קודם
מיתת המלכים בעולם הנקודים, אבל אח"כ
היו בחינת מ"ה וב"ן ממקום הטיבור שלו עד
למטה בסיום הרגלים כמ"ס בע"ה. והנה כבר
ביארנו דבשם ס"ג יס טנת"א, והטעמים
נחלקים לג' חלוקות שהם אח"פ, ואמנם
הנקודות הם בחי' האורות הנמשכין מן
הענינים שלו וכו', עכ"ל. וע"ס שהרחיב הרז"ל
בסדר עולם הנקודים ועולם האלילות שהם
מ"ה וב"ן דא"ק. ולהבין סדר התחלקות
העסמ"ב דא"ק יעויין בקצ"ר חמין בכללי
חסדי דוד כלל ט' שמסדר בקלרה סדר עמידת
פרלופי א"ק.

ולבצען הקל על המעיין נרשום הסדר בקולר
מילין בבחינת די לחכימא ברמיזא:
הנה כתר דא"ק מגולה למעלה בראש הא"ק,
וממנו לא מלינו להרז"ל שיזכיר מאומה, אמנם
הרש"ש גילה סוד נעלם זה, והוא ממס"כ הרז"ל
בכ"מ דסדר פרלופי הא"ק ואלילות שוין הן. מן
השערות דגולגלתא דא"ק ולמטה מלביש ע"ב
דא"ק, וע"ב שבו מגולה מן השערות דא"ק עד
האזנים. ומן האוזן דא"ק ולמטה מלביש ס"ג
דא"ק, וע"ב שבו מגולה מן האוזן עד הטיבור,
ובפרטותו כלול משלשה אורות אח"פ,
ובפנימיותו מלובש ס"ג דע"ב דא"ק. מטיבורא
דא"ק ולמטה מלבישים מ"ה וב"ן דא"ק,
ובפרטותם כלולים גם המה מעסמ"ב דמ"ה
ומעסמ"ב דב"ן, ובפנימיותם ס"ג מ"ה וב"ן
דס"ג דא"ק, ומ"ה וב"ן דע"ב דא"ק.

וזה ליורו:

					כתר דא"ק*
					ע"ב דא"ק
					ע"ב דע"ב
					ס"ג דע"ק
					ע"ב דס"ג
					מ"ה דע"ב
					ב"ן דע"ב
					מ"ה ב"ן דע"ב
					ס"ג מ"ה ב"ן דס"ג
					ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן דב"ן
					ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן דב"ן

שערות דא"ק

אוזן דא"ק

טיבורא דא"ק

סיום רגלי א"ק

* כתר דא"ק לא מובא דברי האריז"ל רק ברש"ש

ג.

ע"ב וס"ג דא"ק הם בחי' אוירא
ובוצינא, ונוסף יש לו לא"ק עוד
בחי' או"א וישסו"ת

ומהשתא לריך נתינת טעם מה נשתנה סדר
חלוקת פרלופי א"ק מסדר חלוקת
פרלופי האלילות, דזאת נודע לכל בר בי רב
דהחו"ב הכוללים האלילות שהם ע"ב וס"ג,
דהיינו או"א עילאין וישסו"ת מלבישין שניהם
מן הגרון דא"א עד הטבור דא"א, או"א עילאין
מלבישין מן הגרון ועד החזה דא"א, וישסו"ת מן
החזה ועד הטבור דא"א, ומה נשתנה א"ק
שהע"ב שבו שהוא החכמה – או"א עילאין שבו
מלבישים מן השערות דרישא ועד האוזן, והס"ג
שהוא הבינה שבו דהיינו ישסו"ת מלבישים מן
האוזן ועד הטבור.

והנהגה בזה בעה"י עפי"מ שמנינו להגר"א
(בביאורו לספרא לנביעותא ובכ"מ)
דקרי ליה ליחוד ע"ב וס"ג דא"ק בשם יחוד
אוירא ובוצינא, והיינו דלע"ב דא"ק קרי אוירא
ולס"ג דא"ק קרי בוצינא, ונודע דבוצינא
דקרדינותא היינו מוחא סתימאה דא"א, הנקרא
בשם בוצינא יען שבו מלובש גבורה דעתיק
הנקראת בוצינא דקרדינותא, כנודע עפ"י סדר
הלכשת ז"ת דעתיק ב"ס דא"א שגבורה דעתיק
מתלבשת במו"ס דא"א.

וביאר הדבר ביתר שאת הוא למנינו ג' רישין
באריך אנפין (זולת הרדל"א שהוא ג"ר
דעתיק), ואלו הן: רישא חדא גולגלתא, רישא
תנינא אוירא, רישא תליתאה מו"ס. ומעתה
ילפינן בדרך כמה מנינו מחלוקת תלת רישין
דא"א, לעל דרך זה הכי נמי כן הוא הדין בא"ק,
כתר דא"ק כנגד רישא עילאה דגולגלתא דא"א,
ע"ב דא"ק מכוון כנגד רישא תנינא אוירא

דא"א שתחת הגולגלתא, ס"ג דא"ק מכוון כנגד
רישא תליתאה מו"ס דא"א.

ובאחר עלות אלה הדברים י"ל כי מה שמנינו
בדברי הרז"ל דע"ב מלביש מן שערות
הראש, וס"ג מן האוזן, הנה אלו הע"ב וס"ג
דא"ק אינם המה או"א וישסו"ת הכוללים דא"ק,
כי אם בחי' האוירא ומו"ס דא"ק, ונוסף עליהם
יש לו לא"ק עוד בחי' או"א וישסו"ת זולתן, ואלו
האו"א וישסו"ת אכן מלבישים מן הגרון ועד
הטבור של א"ק, וכמובא מעין זה בדברי הגה"ק
הלשם שבו ואחלמה בספר הכללים שלו.

ובמבדל הדברים נמנינו למדים כי אכן סדר
התחלקות פרלופי א"ק שיה בשום ממס
עם סדר התחלקות פרלופי האלילות, דעל דרך
שמנינו בעולם האלילות שרישא דא"א מתחלק
לתלת רישין, כן הוא הדין רישא דא"ק, ועל דרך
שמנינו בעולם האלילות שאו"א עילאין וישסו"ת
שבו מלבישין מן הגרון ועד הטבור, כן הוא הדין
בא"ק, דע"ב דא"ק שהם או"א מלבישים מן
הגררון ועד החזה, וס"ג דא"ק שהם ישסו"ת
מלבישים מן החזה ועד הטבור, ועיין עוד להלן
מזה.

ד.

העינים ואח"ף הם חיצוניות
עסמ"ב דע"ב דס"ג, ודיקנא דא"ק
הוא פנימיות דע"ב דס"ג

עוד יש להקדים הקדמה נחוצה, והוא על דבר
שמנינו להכהן הגדול מאחיו רבינו חיים
שאל הכהן דוויק זי"ע בספרו איפה שלמה
לאזכרות חיים שער הנקודים פרק א' אות ה'
(דף ה' ע"א), דמיתי חבל מפרשים שהמורס
מדבריהם הוא דע"ב דס"ג עצמו כלול מעסמ"ב
פרטיים שבו, וסדר חלוקתם הוא באופן

שארות הע"ב הפרטיים שהם בחינת החיה
דע"ב דס"ג הם עלמות אורות העינים,
וכדיעו"ש שכתב להוכיח מדברי הרז"ל לעלמות
אור העינים גבוה מאורות אח"פ. אורות הס"ג
הפרטיים שהם בחינת הנשמה דע"ב דס"ג הם
אורות האוזן. אורות המ"ה הפרטיים שהם
בחינת הרוח דע"ב דס"ג הם אורות החושים.
ואורות הב"ן הפרטיים שהם בחינת הנפש דע"ב
דס"ג הם אורות הפה.

והנה מנינו בדברי הרז"ל שמועות חלוקות
בענין הדיקנא דא"ק, דבשער טנת"א
פ"א מ"ב ובשער השבירה רפ"ו כתב דשערות
הדיקנא הם מבחי' אח"פ, ואילו בשער טנת"א
מ"ת, והוא באו"ח דף א' ע"ג, כתב כי אורות
האוזן נמשכים מכנגד התפשטות שער הזקן
הנזומח בלחיים בלדדי הפנים, וכנגדו נמשך
התפשטות אור האוזן ע"ש, ומכאן לאורות אח"פ
לחוד ואורות הדיקנא לחוד.

ובבר עמדו בזה המפרשים וביארו לדרכם
בקודש איש לדרכו פנה, ואכ"ס זולת
שנרשום בכאן מקלטה, הלא המה החסדי דוד
בכלליו אות ט', יפה טעה שער טנת"א פ"א אות
ג', שפת אמת למחר"א משען דף ד' ע"ג (דפוס
ישן), שמן ששון פ"א דשער טנת"א אות ז',
הגוב"י לע"ח שם דף כ' ע"ב אות ג', איפה
שלמה פ"א דטנת"א אות ג' דף א' ע"ב ועוד
לאלוה מילין.

והנה ראיה בעה"י לפרש בזה עפמ"ש הרז"ל
בכמה מקומות (ומהם בע"ח שער
טנת"א פ"א מ"ת דף ז' ע"ג) דהא"ק כלול גם
הוא מפנימיות וחילוניות, והנה האורות
דבחינת החילוניות הם שבקעו וילאו לרך
נקבי הא"ק, אמנם האורות דבחינת
הפנימיות שהם האורות היותר עליונים

במעלה נשארו בפנימיותו ולא ילאו לחוץ לרך
נקבי הא"ק.

ועפ"ז י"ל דחילוניות הע"ב דס"ג הם עלמות
אורות העינים ואורות אח"פ, והם
עסמ"ב דע"ב דס"ג וכנ"ל, אמנם פנימיות
הע"ב דס"ג שנשארו תוך דופני א"ק, הנה
אע"פ שאינם יולאין לחוץ, מ"מ הארתם בוקעת
מעט לחוץ בסוד הדיקנא, וע"ד שמנינו
במקיפי התפלן בע"ח ט' הנסירה פ"ז
דהאורות הפנימיים מתנונץ אורם כל כך עד
שמאיר מבחוץ בסוד אור מקיף כנגד מקומם
שבפנים ע"ש, וי"ל שהוא הדין נמי בענין
האורות שבפנימיות א"ק, שאף הם לרוב
הארתם בוקעים מעט לחוץ בסוד השערות
דא"ק.

ובהבוי תנוח דעתנו מהנד ליסנא דמחזי
כסתראי בדברי הרז"ל בענין שערות
הדיקנא, ללהאמור אמת הוא שאורות הדיקנא
הם מבחי' ע"ב דס"ג דומיא דאח"פ, אלא שגם
אמת הוא שאינם הם עלמם האורות דאח"פ,
יען שאורות השערות נמשכים מבחי' הפנימיות
דא"ק שנגד אורות האח"ק, ואילו האורות
הבוקעים מנקבי אח"ק המה מבחי' חילוניות
האורות דא"ק, והיינו לכתב הרז"ל לאורות
האח"ק חופפין על הדיקנא ואינן מתערבין
עמו, יען דזה לחוד וזה לחוד, והבן וא"ש
בס"ד.

ה.

או"א וישסו"ת הם בחי' חג"ת ונה"י
דב"ן דע"ב דס"ג

והרי נתבאר כי אורות העין ואורות אח"פ
הם עסמ"ב דע"ב דס"ג דבחי'
החילוניות, ואורות הדיקנא הם ע"ב דס"ג

דבחי' הפנימיות, והנה אלו האורות אינם מתפשטין אלא עד טבורא דא"ק בלבד ותו לא לתתא מיניה, דהא מטבור ולמטה רשות אחרת היא, דקם מתפשטין האורות דבחי' ס"ג מ"ה וב"ן דס"ג, ועסמ"ב דמ"ה וב"ן הכוללים.

ובמהשתא לריך ביאור האיך תשתווה הקדמה זו עם המבואר לעיל דא"א ויסקו"ת דא"ק מתפשטים מן הגרון דא"ק ועד טבורו, ללהאמור הלא נמצא קלא הנחת מקום לאו"א ויסקו"ת בסדר חלוקת הפרלופין. דאין לומר שהם הם בחי' ע"ב דס"ג, דהלא עסמ"ב דע"ב דס"ג נתפרטו כבר והם בחינות עין ואח"פ. גם אין לומר שהם למטה מבחי' ע"ב דס"ג ודהיינו ס"ג דס"ג, דהא ס"ג דס"ג מקום התלבשותם מטיבורא דא"ק ולמטה, וא"כ או"א ויסקו"ת מה מקום יפול בחלקם מבחי' פרלופי הא"ק.

ובדרך אפשר י"ל עפמ"ש הגה"ק בעל הסולם דהפה והגרון בחד מקום הם מלבישים, ואינם זה למעלה מזה, דעפ"ז

יש מקום לומר לאו"א ויסקו"ת תרוייהו מבחי' הב"ן הפרטי דע"ב דס"ג המלביש מן הפה ועד הטבור, אלא שקיון שהב"ן הוא בכל מקום בחי' ו"ק בערך המ"ה הנקרא לערכו, והב"ן הזה בערך שנקרא ו"ק ודאי שמוכרח שיהיה כלול בפרטותו מחג"ת ונה"י, וככל בחי' ו"ק שבעולם, א"כ קוב י"ל דמן הפה והגרון עד החזה הוא בחי' החג"ת דב"ן, ושם מלבישין או"א עלאין, ומן החזה ולמטה הוא בחי' נה"י דב"ן, ושם מלבישין יסקו"ת, וא"ש בס"ד.

והרי כי העולה מן האר"ש דע"ב דס"ג הנה הפנימיות שבו בוקע הדיקנא, ואילו החילוניות שבו מתפרט לעסמ"ב פרטיים באופן זה: ע"ב הוא בחי' העין, ס"ג הוא בחי' האוזן, מ"ה הוא בחי' החוטם, ב"ן הוא בחי' הפה, וזה הב"ן כלול בפרטותו לחג"ת ונה"י המתפשטים מן הגרון ועד הטבור, והם הם בחי' או"א ויסקו"ת דא"ק המתפשטים מן הגרון ועד הטבור.

וזה ליורו:

ו.

דעת הלשם דהעין ואח"פ הם
עסמ"ב דס"ג דע"ב דס"ג, ואו"א
וישסו"ת הם מ"ה וב"ן דע"ב דס"ג

איברא כי מנינו להלכס שבו ואחלמה שהלך
בזה באופן אחר מעט, וכדיעוין לו
בספרו הדע"ה דרוש ד', שהאריך שם, ועוד שם
בהקדמה לסיומן הנז', ולדעתו נמצא כי סדר
חלוקת עסמ"ב דע"ב דס"ג הוא באופן זה:

ע"ב דע"ב דס"ג הוא ראיה עליונה למעלה מן
העין, והיא ראיה נפשית ורוחנית בלבד
בלתי אמנעי דגוף כלל, וכל מראות הנביאים הם
בבחי' זו, וכמאמר הכתוב לנביא היום יקראו
לפנים הרוחה, וכמאמ"כ ואראה מראות
אלהי"ם.

ס"ג דע"ב דס"ג כלול בפרטותו מעסמ"ב
פרטיים שבו, שהם: ראיה – עין, שמיעה
– אוזן, ריח – חושים, דיבור – פה. ודהיינו
העין הוא בחינת ע"ב דס"ג דע"ב דס"ג – עין,
ואח"ף המה בחינת ס"ג ומ"ה וב"ן פרטיים
דס"ג דע"ב דס"ג. ואופן התפשטותם נודע
וכסדר התפשטות אורות אח"פ שנתבאר בדברי
הרז"ל. ותחתיהן מתפשטין מ"ה וב"ן דע"ב
דס"ג מן הגרון עד הטבור, והם או"א ויסקו"ת,
לאו"א מתפשטין מן הגרון ועד החזה והם מ"ה
דע"ב דס"ג, ויסקו"ת מתפשטין מן החזה ועד
הטבור והם ב"ן דע"ב דס"ג, ומן הטבור
ולמטה הוא מקום התפשטות ס"ג ומ"ה וב"ן
הכוללים דס"ג. וע"פ מה שכתב שם עוד
בארוכה ומש"כ לבאר בענין הדיקנא קדישא
לדרכו בקודש.

ובתב עוד הלכס שם דעל פי סדר זה
המבואר בדבריו יעלה יפה מה

שמנינו בע"ח שער א"א, ובשעה"כ דרוש ד'
דויעבור, וכן הוא בסדור למרן הרש"ף בכוונת
ויעבור (דף קפ"א ע"א ולהלן), דתיקוני דיקנא
יוצאים מבחי' האורות הפנימיים והמקיפים
דבינה דחכמה ולמטה, יעויין שם. ולהנ"ל א"פ
יען שלהמבואר הנה העין הוא בחי' ע"ב דס"ג
דע"ב דס"ג ואח"פ הם בחי' ס"ג ומ"ה וב"ן
דס"ג דע"ב דס"ג ונמצא ששורש הדיקנא הוא
בע"ב דס"ג שהוא בחינת אח"פ ונבאמת
לדברינו נמי כן הוא, וכמבואר לעיל דהעין הוא
הוא בחי' ע"ב דע"ב דס"ג, ואח"פ הן בחי'
ס"ג ומ"ה וב"ן דע"ב דס"ג, ולפי ששרשו
באח"פ ולא למעלה מאח"פ דהיינו בחינת עין,
משו"ה ראשיתו בבחי' בינה שהוא ס"ג, וכיון
שהדיקנא שורשה בבינה הפרטית, דין גרמא
שאף בהשתלשלותה באריך תחלת בחינתה הוא
בבינה וכו"ל.

ואחר עלות הקדמות אלו מעתה יבואר
ככתור ופרח דברות קדשו דהרב
דב"פ בהקדמתו הנזכרת בריש אמיר שכתב
דשורש הדיקנא בשם ע"ב ובי"ג הויו"ת בדברי
הרז"ל בשעה"כ בכ"מ, ולהמבואר י"ל לכיון
שהדיקנא שורשו בע"ב דס"ג שהוא מוחא
סתימאה דא"ק הנז"ל, הלכך שפיר שייכי ביה
הו"ה דע"ב.

ז.

זווג ע"ב וס"ג דא"ק הוא בדוגמת
זווג פרצופי או"א עילאין
וישסו"ת

הנה יק' לתמוה תמיהה עלומה בענין הזווג
דע"ב וס"ג דא"ק אשר מקום עמידתם
הם זה למעלה מזה, וכנודע דע"ב מתפשט מן
השערות ועד האוזן, וס"ג מן האוזן ולמטה,

דעל פי זה לריך עיון האיך יתייחדו העליון עם התחתון אחר שכתב מרן הרש"ש בהגהותיו לפ"ד דשער י"ז (ע"ח דף פ"ה ע"ב אות א') דאי אפשר שיזדווגו מין בשאינו מינו עליון עם התחתון.

ואף כי הן אמנם יש ליישב עפ"י דברי רבינו התו"ח דדוקא זוג תדירי הבא ברגילות א"א שיהיה העליון עם התחתון, אבל לפרקים יש זוג עליון עם התחתון, וכדעיינן לו בדף ס"ג ע"ב, ועוד לו בדף קל"ג ע"א. מ"מ מדי דוחק לא ילאנו, דהרי זוג זה דע"ב ס"ג דא"ק תדירי הוא בכל מין יחוד ויחוד, וכנודע דאי אפשר שיזדווגו הפרטופים התחתונים בלתי שיוקדם להם זוג כל הפרטופים העליונים, מע"ב וס"ג דא"ק ולמטה, וכיון שמלוי ותדיר הוא ודאי שאין לקרותו בשם "לפרקים".

והנראה בזה דאף הרז"ל הרגיש חומר קושיא זו, ולכורך יישובה כיון מיליו במ"ש בע"ח ט' טנת"א פ"א מ"ב (ע"ח דף כ"א ע"ב), וז"ל, והנה ראה להוליא גם מן מ"ה וב"ן שלו הפנימיים חילוניותם לחוץ, ואז עלו כל בחי' ס"ג הפנימיים וכו' אל הטעמים דס"ג והם בערך א"א אל יססו"ת, כי כמו שכלורך עיבור ז"ן מזדווגים א"א, ויססו"ת נכללין עמהם, כן הכא הטעמים דס"ג מזדווגים עם כל ע"ב וכו' עי"ש.

וענין התכללות א"א עם יססו"ת ללורך היחוד נתבאר בפ"ח דשער י"ד, דהנה סדר הלבשת א"א ויססו"ת על גבי א"א הוא באופן שא"א מלבישים מן הגרון ועד החזה, ותחתיהן מלבישים יססו"ת מן החזה ועד הטבור, אלא בעת הזיווג ללורך המשכת המוחין לז"ן מתחברים אבא ויש"ס ונעשים פרטוף אחד המלביש מלד ימין דא"א

מן הגרון ועד הטבור, וכן מתחברים אימא עם תבונה ונעשים פרטוף אחד המלביש מלד שמאל דא"א מן הגרון ועד הטבור, ומתייחדים אבא ויש"ס שהם בימין והם ל' המ"ה עם אימא ותבונה שהם משמאל והם ל' הב"ן. וע"ע בזה בשי"ד פ"ח, שי"ז סופ"ב ושי"ט פ"ד.

ובענין יס לפרש בכוונת הרז"ל דבעת הזיווג דע"ב וס"ג דא"ק, הנה הע"ב הוא דוגמת א"א עילאין, וס"ג הוא דוגמת יססו"ת, וכאשר באים להתייחד נכללים ומתחברים ללורך היחוד, כדוגמת התחברות והתכללות א"א ויססו"ת, ודהיינו ל'ד הימין דע"ב דע"ב דא"ק ול' הימין דע"ב דס"ג דא"ק מתחברים ונעשים שניהם לפרטוף אחד, וכן ע"ז מתחברים ל' השמאל דע"ב דע"ב דא"ק ול' השמאל דע"ב דס"ג דא"ק ונעשים שניהם לפרטוף אחד, ומתייחדים ל' המ"ה שבימין עם ל' הב"ן שבשמאל, ומזיווגם נולדים המוחין די"ס דמ"ה החדש ותשלוס הט"ס דב"ן.

ובזה א"ש דהזווג אכן אינו בין העליון להתחתון, כי אם בין ל'ד ימין ל'ד שמאל, לאשר נעשים שניהם לפרטוף אחד, ומזדווגים ל'ד ימין עם ל'ד שמאל. ושו"ש ששוב ראיתי להרב שלום ירושלם ז"ל בבאורו לע"ח שער י' פ"ב שכתב לבאר מעין דברינו אלו.

וראיה מהימנא לדברינו אלה יש להביא מדברות קדשן דמרן ז"ל בהקדמת רחובות הנהר דף ה' ד"ה באופן, יעויין שם שתכלית הבירור והתיקון הוא בזמן שעולים הטעמים העליונים שהם ע"ב דע"ב וע"ב

דס"ג דא"ק שהם חכמות דחו"ב דבינה דא"ק הנקראים או"א עילאין ונקראים בכללות אבא וכו'. ועיין שם קצו הבחינה היא מה שמצינו שאין סוף נתלבש בחכמה דא"ק, והוא בחי' הנרנח"י המבואר ברחובות הנהר ד"ט ע"ב. ולכאורה תימה דבשלמא ע"ב דע"ב דא"ק שפיר יק לקרותו בשם אבא עילאה, להיותו ע"ב דכללות, אבל ע"ב דס"ג דא"ק הלא אינו אלא בחי' אימא ויסקו"ת, ומה ענינו לאימא עילאה שהיא הנוק' דאבא עילאה. ואמנם להמבואר דע"ב וס"ג דא"ק מתחברים ונעשים לאחדים אתי שפיר, כי אכן ע"ב דע"ב נעשה לז' ימין של שניהם היינו אבא ויסק"ס, וע"ב דס"ג נעשה לז' שמאל של שניהם היינו אימא ותבונה, ועיקר התיקון שהבירורים מגיעים עד שם היינו עד או"א עילאין.

ובזה תבין מה שמצינו שאורות מ"ה החדש יולאין מן המלך דא"ק, ואורות הב"ן יולאין מן העינים, ולכאורה טעמא בעי. איברא למש"כ אתי שפיר בע"ה, ובהקדם דהנה יק להבין מה שכתב הרז"ל ללורך יליאת אורות הנקודים מן העינים דא"ק, נתעלו כל האורות שמטבור דא"ק ולמטה, ועלו כולם מן המטבור ולמעלה בסוד מ"ן ללורך היחוד דע"ב וס"ג דא"ק, והיינו ממך כדוגמת הזווג שנעשה בעת התיקון ללורך יליאת המ"ה החדש. ולכאורה ל"ב מאי שנא בין הזווג הראשון שממנו ילאו אורות הב"ן שגרמו אל השבירה לבין הזווג השני שממנו ילאו אורות המ"ה שגרמו אל התיקון.

ואמנם הביאור בזה הוא דשאני ושאני בין ב' זווגים הללו הנזכרים, דאע"פ

שאכן בב' זווגים אלו נכללים או"א ויסקו"ת, מכל מקום הפרק יק ציניהם, דהנה כללות מקום עמידת או"א ויסקו"ת הוא מן השערות דא"ק ולמטה, דהיינו מכנגד המלך ולמטה, ונמצא כי הג"ר דילהו מכוונים מבפנים כנגד המלך, והו"ק דילהו מכוונים מבפנים כנגד העינים, ומעתה יק לומר דכאשר נזדווגו בשעת השבירה לא נזדווגו אלא בבחינת הו"ק שבהם המכוונים כנגד העינים, ודין גרמא שילאו אורות הס"ג לאשר שם במקום שהוא מלבישים יסקו"ת שהם ס"ג דא"ק, שהוא כנגד בחי' הבולאנא שהוא בחי' מו"ס. ואילו בשעת התיקון נזדווגו בבחינת הג"ר שבהם, וכדוגמת היחוד דג"ר דכללות פרופי או"א ויסקו"ת, והלכך נמשכו וילאו מן המלך אורות המ"ה, יען שהמלך מכוון כנגד מקום הע"ב, שהוא בחי' הג"ר דתרווייהו, כנגד מקום האוירא.

ח.

הארת מרדכי נמשכת מרישא
דאוירא שברדל"א

ואחר שזכינו לאלה הדברים נלכה ונסובה אל אשר פתחנו בדברי הרב דב"ש דבתיבת מגלה יק ג' הויו"ת שהם רישא חיורא דלא אתידע, ומאלו הג' הויו"ת מתפשטין י"ג תיקוני דיקנא.

ולבאר ל"ב מה שהזכיר כאן רישא חיורא דלא אתידע, דהא נודע דג' רישין הן, (א) העליון הוא ג"ר דעתיק הנקראים בשם דל"א וכולל ג"ר, ובמקום אחר (עיין בקו"י יס החכמה ער"ה תשס"ג סימן ד') הארכנו הרבה בס"ד שמקומו למעלה מן הטבור דא"ק, מן החזה דא"ק ועד טבורו, והבאנו לזה ראיות

ברורות בס"ד. ב) רישא תנינא הוא גולגלתא והוא כתר דאריך אנפין. ג) רישא תליתאה הוא מוחא סתימאה דא"א, ואלו הן ג' רישין הכוללים, ומלבדן יש ברישא דא"א עצמו ג' רישין שהם גולגלתא אורא מו"ס, והזכרנו מזה לעיל. ועכ"פ ענין החיבור והנימין לא מצינו להדיא בדברי הרז"ל ז"ל וז"ל ברישא דא"א בלבד, ולא ברדל"א שהם ג"ר דעתיק, וא"כ נ"ב דברי הרדב"ש במה שהזכיר ענין החיבור ברדל"א.

ובפ"שטות י"ל דבאמת מייירי ברישא דא"א, וקרי ליה רדל"א לפי שעיקר התגלות רדל"א הוא ממנו"ם ולמטה שמעם עיקר התחלת ההשגה.

ועי' ל' באופן אחר, והוא היותר נראה, דע"ד שמצינו בחי' חיבור ונימין וקוץין ברישא דא"א ה"ה שיש לכל אלו הבחי' גם ברדל"א, ומש"כ הדב"ש דהג' הויו"ת נמשכין מרישא חיבורא שברדל"א יתבאר כפשוטו.

ובזמן האמור מצינו למדים כי שורש ותחלת הארת מרדכי נמשכת מן רישא חיבורא שברדל"א, והמשכה ממקום עליון כיוצא בזה לא מצינו בכלי שתא, ולא זו בלבד שהארת הפורים נמשכת ומשתלשלת ממקום עליון כל כך, אלא שהארה זו נמשכת ויורדת ומאירה עד העשיה בסוד הארת מרדכי, וכדברי הרז"ל שהביא הדב"ש שהבאנו בפתח דברינו, והיינו חדושא דימי הפורים הנזכרים ונעשים בכל שנה ושנה. וממילא זכינו להבין שהארת מרדכי הוא בעצם ג' ע"ב והטעם הוא שבה מהדיקנא והדיקנא שורשן מע"ב דס"ג הפנימי ושורשם של אורות אלו מתחיל עוד יותר למעלה ברדל"א שגם

ברדל"א יש ג' היות כמו שיש בחבורתא נימין ודיקנא.

ט.

להבין האמור עפ"י תורת
החסידות

הנה ידוע מה שאמר מרן אור שבעת הימים הבעש"ט הק' (ומוצא בכמה מקומות כגון בזהר פר' פקודי דף ר"ג ע"א) שאם מעלים המלכות לאח"ס אזי מתבטלים כל הגזרות ממנות לחיים. והביאור הוא עפ"י מה שכתב רבינו האר"י בשער הכוונות דרושי ק"ש שכאשר מעלים המלכות עד הבינה אז נמחלים כל העוונות ויכולים אחר כך לעשות יחודים, וכמו דאיתא בספר דרך פיקודיך ריש מס' ברכות ובספר אמרי יוסף פר' ויקהל דאפילו אם אדם נכשל בד' חילוקי כפרה, ואפילו בחילול השם שאין לו כפרה אלא במיתה, ומוסר נפשו במחשבה, באמת נחשב כמעשה ומכפר לו עוונותיו בסוד עליית המלכות לבינה.

וזה לשון שער הכוונות דף כ"ד ע"ב: כי עתה בזמננו בעוונותינו הרבים אין יכולת לעשות זיווג כתיקונו למעלה ומסיבה זו הקץ מתארך וכו' אמנם עכ"ז יש קצת תיקון במה שנמסור נפשנו על קידוש ה' בכל לב כי ע"י כן אפילו אין בנו מעש"ט ורשענו עד להפליא הנה ע"י מסירת נפשנו להריגה מתכפרים עוונותינו כולם ויש בנו יכולת לעלות עד אימא עילאה כמ"ש חז"ל גדולה תשובה שמגעת עד כסא הכבוד וכו' ע"כ.

ועיין בנתיב מלוותיך שז"ל ג' אות כ"א שעי' מסירות נפש בכה אף שלא נעשית בפועל מעלה המלכות לבינה וממתיק

כל הדינים כאילו היה לדיק גמור וכל אחד מישראל אפילו הקל שבקלים מוכן בכל עת למסור נפשו באמת על קידוש שמו הגדול ע"כ. וקם בהמשך דבריו שהמדרגה היותר עליונה בהנ"ל היא להעלות המלכות לחכמה, ומפרק שאפילו שאלם העלה מלכות לבינה ומרגיש נועם הבינה המתקנות והערבות ונועם זו השכינה, מכל מקום עדיין יש חשק של "נגעים", ועיין בע"ח שער לאה ורחל פ"ז לענין ה"נגעים" הוא בסוד סגירו דמוחין לאבא לאע"פ ששופע עליו נועם אורו ית' ופניו בוערים כלפידים והוא בבחי' מעין עולם הבא, יכול להיות שאינו עושה זאת עדיין בשלמות הביטול וממילא יש אחיזה לחילונים שכל זמן שלא המשך מוחין לאבא יש עדיין אחיזה לחילונים ואם מתגאה נעשים מזה ג' מיני נגעים: שאת, ספחת ובהרת. היינו שחושב בעבודתו להיות לדיק וק' רב ורבי אפילו בדקות, בוחן ליבות וכליות גלוי לפניו הכל ואזי ח"ו יש אחיזה לחילונים בעבודתו. וזה סוד הפגם של נדב ואביהו שהיו שותפי יין שהמשיכו מוחין לאימא בלי מוחין לאבא שהוא הביטול בסוד אש זרה שהוא קליפת נגה וזהו שלא התבטלו למשה ואהרן.

במצא לפי"ז שהמדרגה השניה היא להעלות המלכות לחכמה שהיא דרגת הביטול ואח"כ ממשיך שם באות ט"ז שצריך להעלות המלכות עד בחי' הכתר שנקרא אין, וזה דרך הלדיקים הגמורים שיכולים לשנות הטבע ע"י שהם בטלים להשי"ת וכל בחי' האני והיש שלהם ביטלו לגמרי ע"כ. וזה בחי' יציאת מצרים בסוד עליה לבינה בסוד חירות היינו שפרעה ומלכים הם תאוות הזמן וע"י היסורים

וסיוגופים שהם בחי' בינה ילאו ממלכים לחירות ואח"כ ע"י מוחין דחכמה שהוא בסוד קריעת י"ם מעלים המלכות לחכמה ובמתן תורה העלו המלכות עד הכתר בסוד שער החמשים. וממשיך שם באות ל' שזהו סוד ג' לדיקים שהם משה רבינו שזכה לדרגת הבינה שהעלה כל העולם לדרגת בינה. מט"ט העלה המלכות לחכמה ומשיח לדיקינו יעלה המלכות עד הכתר בב"א.

וזה בחי' מרדכי הלדיק שהוא בחי' משיח אשר ענינו להעלות המלכות עד הרדל"א שהוא מקום השכחה, אשר שם שוכחים לגמרי מציאות האני וחיוו להאי עלמא, ונכללים באין הגמור ועיין בספורי מעשיות לרביה"ק והנורא מזה"ר נחמן מברסלב ז"ל מעשה מז' בעטלערם בדברי הזקנים שם. ודרגה זו היא למעלה מדרגת האין של החכמה, דהחכמה היא דרגה של ביטול באופן שמרגיש שהכל אלוקות אבל אינה שכה גמורה כדרגת הכתר.

ובמרדכי שהוא בחי' "מרי דכיא" בסוד חוטם לאריך שט"י החוטם לאריך נמשך האור של הרדל"א והוא ע"י שהלדיק מבטל עצמו לגמרי והאור שהוא נוסם הוא אור של גילוי אלוקות באופן שנקנס האור הזה לתוך האוירא שבראש (הנקרא כך ע"ש שמקבל דרך החוטם אור הרדל"א) אזי מתגלה שם גילוי אלוקות נורא מאד בסוד מה שכתוב בזהר "אחזה נהורין בהאי אוירא" היינו שעתיק מגלה הדעת שלו בהאי אוירא וכמו לאיתא בראב"ד בריש ס' יצירה אשר שם באוירא עיקר השפעת השכינה ושם ישנו האור א"ס של ששת ימי בראשית שמאיר מסוף העולם ועד סופו כמבואר באריכות בלש"ס בספר דע"ה ח"ב.

ענף ב

מקום עמידת ב"ע התחתונים

א.

במה שמועות במקום עמידת
עולמות ב"ע

ולחבין עומק הענין בהקדם לבאר באר היטב
מקום ג' עולמות ב"ע היכן משכנם.
ומנינו בזה בדברי הרז"ל ג' שמועות בזה,
שמועה קמא היא זאת הנודעת בכל מקום, ועל
פיה עולה כי מקום עמידת עולמות ב"ע הוא
בעוצי עשרה עיגולי א"א מלד מטה, וקו
לאו"ס אינו מתפשט בתוכם כי אם עד תחלת
עיגולי א"א ואינו בוקע תוך עוצי עיגולי א"א,
אלא עומד על גבם, אמנם רגלי א"ק דיושר
מתפשטין ויורדים יותר למטה, ונכנסים תוך
עוצי י' עיגולי א"א, וקם בעוצי עיגולי א"א
הוא מקום הלבשת ג' עולמות ב"ע.

ועייין להשד"ה ז"ל בספרו איפה שלימה שער
הנקודים פ"ב אות י"ג (אול"ח דף ז' ע"א)
דמה שמנינו כי רגלי א"ק מתפשטין בעוצי
עיגולי א"א, אינו כפשוטו, יען דרך קלוותיהם
התחתונות בלבד מתפשטין קם דיינו פרסות
הרגלים. וכלשון זה תופס הרז"ל ברוב
המקומות, ומהם בע"ח שער א' ענף ד' דף י"ד
ע"ב, שער התיקון פ"ג דף מ"ח ע"ד, הגהות
השם"ץ לע"ח קם דף מ"ח ע"ד, וכן הוא
בשעה"ק דף ט ע"א.

השמועה השנית היא מה שמנינו להרז"ל
שכתב דבחי' העיגולים ד' עיגולי
ב"ע נתעגלו תוך י' עיגולי האלילות, עד שנמלא
דעיגולי ב"ע הם היותר פנימיים והם

הסמוכים ביותר לפרלופי היושר, ור"ל, לכלים
דיושר לעשיה הם היותר חילוניים ורחוקים
מאל מן הא"ס הפנימי בריחוק שאין ריחוק
יותר רחוק ממנו, להיות שמלבישין מבחוץ על
גבי כל פרלופי היושר, וכן אורות המקיפין
לעשיה אף הם היותר חילוניים ומרחקים מן
הא"ס הסובב, יען שהם היותר פנימיים
וסמוכים להכלים דיושר, וכנודע כי האורות
המקיפים והאורות הפנימיים סדר עמידתם
הפוך זה מזה, דבחי' האורות המקיפים כל
העליון מחברו חילון מחברו, דיינו כל העליון
יותר סמוך יותר אל האול"ס הסובב, אמנם
בבחי' האורות הפנימיים הוא להיפך, דכל
העליון מחבירו פנימי לחבירו, דיינו יותר
סמוך אל האול"ס הפנימי שתוך הקו, ונמלא כי
עיגולי הא"ק הם החילוניים ביותר, והם
הסמוכים אל האול"ס הסובב, והיושר לא"ק
הם הפנימיים ביותר, והם הסמוכים אל
האול"ס שתוך הקו, ועד"ז הוא להיפך בבחי'
עולמות ב"ע, דעיגולי ב"ע הם העיגולים
הפנימיים לכולם, והם הרחוקים ביותר מן
האול"ס הסובב, והיושר דבי"ע הוא החילון
מכל עולמות היושר, והם הרחוקים ביותר מן
האול"ס שבתוך הקו, עד שנמלא כי עיגולי
עולמות ב"ע סמוכים ממם לעולמות היושר
דבי"ע, יען שעיוגולי ב"ע הם הפנימיים לכל
העיגולים, ויושר דבי"ע הוא החילוניות לכל
עולמות היושר, ונמלא כי כדור הארץ שאנו
עומדים בו הוא הנקודה האמצעית שכל
העולמות כולם, כעין גרעין התמרה האוכל
מקיפו מכל לך, מבית ומחוץ, לפי שבין הא"ס

דמקיף עד עיגולי העקיה שם מקום התלכדות כל פרטי העיגולים דא"ק ואבי"ע, וכן עד"ז בין קו היושר עד העקיה דיושר שם מקום התלכדות כל פרטי בחי' היושר דא"ק ואבי"ע, עד שנמצא שעולם העקיה הוא בדיוק באמצע כל ההאללה והוא המקום הרחוק ביותר מא"ס הסובב וגם מזל הקו הוא בתחתית הארת הקו. וכשמועה זו הסכים הרז"ל בשער א' ענף ד'. ועיין עוד להלן בסמוך בענין השמועה השלישית אודות מקום עמידת עולמות ב"ע.

ב.

ליישוב שתי שמועות ראשונות

ובישוב הסתירה שבין ב' השמועות הנז' כבר נתעורר מרן הרש"ף בהגהותיו לע"ח שם (דף י"ד ע"א) יעויין שם דקש"ל שממקומות הרבה אין מספר נראה שד' עולמות אבי"ע הם כארבעה תפוחים זה ע"ג זה וכמש"כ הרז"ל ב"ש אבי"ע פרק י"ב, וז"ל, להבין הדבר אמשול לך משל והוא כי ד' עולמות אלו הם כדמיון ד' בתים זה למעלה מזה, והנה קרקע הבית הראשון שהוא האצילות הוא עצמו גג של הבריאה, כי בני העליה הראשונה שהם ז"ן וכל פרנאפי האצילות רגליהם דורכים ע"ג קרקע שלהם שהוא גג בית הבריאה, עכ"ל, הרי שמלבישים זה ע"ג זה, והיינו כהשמועה הראשונה שיושר דעקיה נמצא למטה מעולם האצילות ולא כבעיגולים ששם נמצאת העקיה באמצע כל ההאללה, ובמ"א מצינו שמלבישים זה את זה ועומדים באמצע החלל למעלה מסיום רגלי האצילות, וע"פ שהאריך מרן ז"ל לפלפל בזה, ובסוף דבריו נראה שחפץ היה לבא לכלל ישוב, וכתב וז"ל, ואי איתמר לא איתמר אלא בבחי' פרטי ה' פרנאפי העולמות ולא בבחי' כללותם כי לא

מצינו שם בחי' יושר של עולם יואל לעולם שלמטה ממנו, ע"כ, ובכאן נחתכה השקיה, ולא זכינו לתשלוש הישוב.

והמפרשים הרבה האריכו למעניתם בישוב הסוגיות, ונציין איזה מהם, ראשון לניון עיין שער ההקדמות דף י"ב ע"א ד"ה ונשאר, שבקושיא זו כבר נרגש מהרח"ו ז"ל עצמו, וע"ע קל"ח פתחי חכמה להרמח"ל פתח ח', הגהות הרמ"ז על ספר אדם ישר דף ד' בהגה"ה, תו"ח דף ע"ב ע"ג, דף קמ"ט סוע"א, דף קנ"א סוע"ב, לשם שבו ואחלמה בספר הדע"ה ח"א דרוש ה' סי' ה אות ח', הגה"ק הבן איש חי בשו"ת רב פעלים קונט' סוד ישרים סימן י"ג, שמן ששון בביאורו לע"ח ח"א שער י"א ענף ד' אות כ"ז, מזכיר שלום מערכת הע' אות א'.

והנה מצינו להקד"ה ז"ל בספרו איפה שלימה שער הנקודים פ"ג אות א' (ואו"ח דף ז' ע"א) שנגרש אף הוא ז"ל בקושיא אלימתא דא, וכתב ליישב דקודם חטא אדה"ר היו ב"ע כולם הם ועיגוליהם למעלה בגבול האצילות, כדוגמת מנחת שבת קודש, אבל לאחר חטא אדה"ר ירדו ב"ע ממקומן אל תחת גבול האצילות ועמדו בעובי עיגולי א"א הנז"ל, איברא כי עתה בזה"ז אף בעת עליית העולמות כגון מערב שבת קודש עד מנחת שבת אין עליה אלא לבחי' פנימיות העולמות ולא לבחי' חיצונית העולמות, כי אילו גם החיצונית היה עולה היינו עינינו הרואות סדר עליית העולמות איך הם עולים ומתעלים ממקום שהיו עומדים בו בימות החול, וכמבואר ב"ש המאות פ' בהר ובשמאמ"ר פר' קדושים, אמנם קודם חטא אדה"ר היו עולמות ב"ע עולים ונכללים בגבול האצילות הן בבחי'

פנימיותם והן בבחי' חילוניותם, ועיי"ש בהאש"ל דמסיים בה, וז"ל, ונ"ל שזה היה תירוץו של הרש"ש ז"ל על מה שהקשה בשער א' ענף ד' יעו"ש כי אחר שעלו בי"ע קודם החטא בבחי' חילוניותם שהם העיגולים ובבחי' פנימיותם שהם היושר נמצאו כולם עומדים בגבול עולם האצילות, ועיגולי בי"ע תוך עיגולי עולם האצילות, וקודם שעלו אל הבי"ע היה מקום עמידתם בעובי עשרה עיגולי א"א מלד מטה, זה הוא תירוץו, אלא שנחתכה השקיה ולא זכינו לראותו, עכ"ל השד"ה ז"ל. (ולכ' נריך להבין תרוץו שאם עשיה היא באמצע זה גם לא במקום האצילות שעומדת מתחת הטבור דא"ק ולמטה וגם אם נאמר שטבור הוא אמצע הגוף מ"מ למטה מן הטבור לא נקרא אמצע הגוף וז"ע)

ג.

שמועה שלישית דבי"ע מלבישים במקום עובי עיגולי עתיק

והנה מלבד אלו ב' השמועות הנז', מצינו עוד שמועה שלישית בדברי הרז"ל, והיא בשער ההקדמות דף ט' סוע"ב ודף י' ע"ד, ויותר בארוכה במב"ש דף ג' ע"א ולהלן, ומרן הרש"ש ז"ל סמך ידיו על שמועה זו והביאה בהגהותיו לשער הנקודים ריש פ"ב אות א' (דף ל"ו ע"א) וז"ל, כתב הרב במב"ש שער ב' ח"א פ"ג דף ח' ע"א, וז"ל, כי כאשר נתרוקנו הכלים דתנה"י דא"ק (בעת נמאס ב' לנורד יליאת אורות הנקודים, דכאן פירש וגילה הרז"ל מה שסתם במקום אחר, והוא דלא תימא שילאו תחלה כל עיגולי א"ק וכל עיגולי עולם האצ', ואח"כ ילאו היושר, אלא תחלה ילאו העיגולים והיושר דא"ק, וקוב אח"כ בעת יליאת הנקודים

ילאו העיגולים והיושר דעולם הנקודים, והנה קודם שילאו העיגולים והיושר דנקודים, דהיינו בעת נמאס ב' אז לא יכלו (תנה"י דא"ק שנתרוקנו) לעמוד במקום הגבוה ההוא, ואז חילוניות הכלים דתנה"י ירדו לבי"ע, חילוניות הפנים לכריאה, וחילוניות האחר לזירה, וחילוני' דחילוני' האחר לעשיה, (עי' בדברי הרז"ל בארוכה דעולמות בי"ע אלו הם במקום שעתידין להיות י' עיגולי עתיק דנקודים, דעתה בעת נמאס הב' טרם נתפשטו עיגולי עתיק דנקודים, ומקום זה דעובי עיגולי עתיק הוא מקום החלל הפנוי שלמטה מרגלי קו היושר דא"ק, יען דיושר דא"ק שאינו מתפשט אלא עד על גבי עיגולי עתיק, ואינן נכנסין בתוכו, באופן שעיגולי עתיק סובבים ומקיפין סביב ותחת רגלי א"ק דיושר, ובעת שעדיין לא הלבישו במקום זה עיגולי עתיק היה מקום זה חלל הפנוי, וסם הוא מקום בי"ע דא"ק, ולסם ירדו בעת נמאס הנקודים חילוניות הכלים דתנה"י דא"ק, ואחר שנתפשטו העיגולים והיושר הנקודים סביב הכלים דתנה"י דא"ק (והיינו בעת יליאת אורות הנקודים דחילוניות טנת"א דב"ן עס נת"א דס"ג מן העינים דא"ק ונתפשטו במקומן מטיבורא דא"ק ולמטה), וחזרו האורות דתנה"י למקומן (דאורות פנימיות טנת"א דב"ן עס פנימיות וחילוניות טנת"א דמ"ה בקעו הפרסא וחזרו וירדו למקומן דתנה"י דא"ק, כמבואר בדברי הרז"ל בדיוקו השבירה) אז חזרו הכלים דחילוניות הג"ל שירדו לבי"ע (ר"ל, אותן הכלים שירדו לבי"ע בעת נמאס האורות, מחמת שהיו בלא אורות ולא יכלו לעמוד במקום גבוה ההוא, הנה עתה כיון ששבו האורות וחזרו למקומם, חפצים הכלים לחזור למקומן הראשון, וגם לפי שעיגולי עתיק שילאו עתה ומתעגלים תחת רגלי א"ק דוחקין בהכלים דחילוניות תנה"י דא"ק שתפסו מקומם, וכאמור לעיל), וחזרו (הכלים הנז') לעלות

למקומם (בתנה"י דא"ק) ולא מלאו מקום, כי כבר לקחו מקומם עיגולי הנקודים, ואז עמדו שם מחוץ לעיגולי הנקודים באחור כנגד מקומם הראשון ביושר, והיו שם עד היום הזה, עכ"ל הרש"ש ז"ל.

ועייין עוד בזה בדברי הרז"ל שם שהוא בשינוי הלשון מעט, וגם לא נזכר שם הלשון פסיים "והיו שם עד היום הזה", וכבר העיר בזה הגה"ק הלשם שבו ואחלמה. ועכ"פ הרי לפנינו שמועה שלישית המסכמת כי מקום עמידת ג' עולמות בי"ע הוא בעובי עשרה עיגולי עתיק, ודלא כאלו הב' שמועות הנז', ועי' להאיפה שלימה הנז' שהרגיש בזה ולא כתב ליישב בזה מאומה.

ד.

מקום בי"ע ישתנה כפי סדר עליית העולמות

וליישב הענין היה נראה לומר ובהקדם מש"כ מרן הרש"ש בארוכה בהקדמת רחוק"נ ובכ"מ, והובא בקצרה בכללי חס"ד כלל ע"ז לכל פרט ופרט מכל פרטיו כל העולמות הוא כבחי' זו"ן לערך הפרטות שכל גבו, וחסר ממנו ג' בחינות שהם נשמה חיה יחידה, וע"ז שזו"ן דאילות אין בו אלא נ"ר בלבד, וחסר מבחי' נח"י, ובחי' נשמה נמשך בו מפר' יסודות שכל גבו, ובחי' חיה מפרטוף או"א עילאין, ובחי' יחידה מפר' או"א, כן הוא בכל פרטיו כל העולמות, שכל פרטוף אין בו אלא בחי' נ"ר, ונמשך בו בחי' נשמה מפרטוף שכל גבו, וחיה מפר' העליון שכל גבי פר' שכל גבו, ויחידה מב' פרטוף שכל גבי פרטוף שכל גבו, ולא עוד אלא שכל הפרטות מראש א"ק עד סוף העשיה כולם נמשך להם

המוחין בשוה באותו עת ובאותו זמן, וע"ד משל, בו בעת שנמשך לזו"ן מוחין דבינה ועולה ומלביש ליסודות, הנה באותו הזמן ממש נמשך לכל הפרטות מראש א"ק ועד סוף העשיה מוחין דבינה, כל פרטוף מפרטוף שלמעלה ממנו, ועולה כל פרטוף ומלביש לפרטוף שג"ג, וכן בעת שנמשך מוחין דחכמה לזו"ן ועולה ומלביש לאו"א עילאין, הנה באותו הזמן נמשך בחי' חיה לכל הפרטות, ועולה כל פרטוף ומלביש לפר' השני שכל גבו, וה"ה בעת שנמשך לזו"ן מוחין דיחידה מא"א ועולה ומלביש לא"א, באותו הזמן נמשך מוחין דוגמתן לכל הפרטות ועולה כל פרטוף ומלביש לב' פרטות שכל גבו, עד שנמלא דבעת שנמשך לזו"ן מוחין דכתר מא"א, והיינו בשבת במנחה, בו בעת עולה זו"ן ג' מדריגות שכל גבו, ומלביש לפרטוף או"א דאילות, וכיון שנתבאר כי בו בזמן עולים גם כל הפרטות מראש א"ק עד סוף העשיה, א"כ נמלא כי ג' עולמות בי"ע עולים אף הם ג' מדריגות, ועי"ז נכללים בגבול דאילות באופן זה: עולם הבריאה עולה ומלביש לבינה דאילות, דהיינו לפרטוף יסודות. עולם היצירה עולה ומלביש לזו"א דאילות, ועולם העשיה עולה ומלביש לנוק' דזו"א דאילות, עיין כל אלה הדברים בחס"ד שם שביאר כ"ז יפה, ועי"ש בהגוב"י אות א', שכתב וז"ל, א"ה הקדמה זאת כמה יקרה היא מפנינים וכל חפצים לא יאוו בה, לא יערכנה זהב וכסף, וכמעט זו עיקר ידיעת חכמת הקבלה, ע"כ.

ובמקרה יובן בהקדים עוד דג' מיני עליות המה, האחד בימות החול שבהן נמשך מוחין מנה"י דיסודות לנה"י דבינה דזו"א, ועל ידיהם עולים זו"ן ומלבישים עד

קומת נה"י דיסקו"ת. השני בער"ש בעת עליית העולמות י"ד מדרגות, והשלישי ע"י תפלות ליל שבת ויומו שעל ידם עולים זו"ן ומלבישים קומת א"א דאילות.

וביר"ב מצינו להרש"ש בנהר שלום דף כ"ה ע"ג ודף ל"ד ע"ג דבימות החול יורדים בי"ע התחתונים ומלבישים בבי"ע דחול, דהיינו בבי"ע דקלי', ויורדים בי"ע דאילות ומלבישים לבי"ע התחתונים, ובערב שבת נפרדים בי"ע התחתונים מבי"ע דחול, ומתרחקים ועולים מהם י"ד מדרגות, אמנם עדיין לא נכנסו בגבול האילות, ושוב ע"י העליות דשב"ק שנמשכין להן מוחין דנח"י עולים עוד עליה אחר עליה עד שנכנסין בגבול האילות.

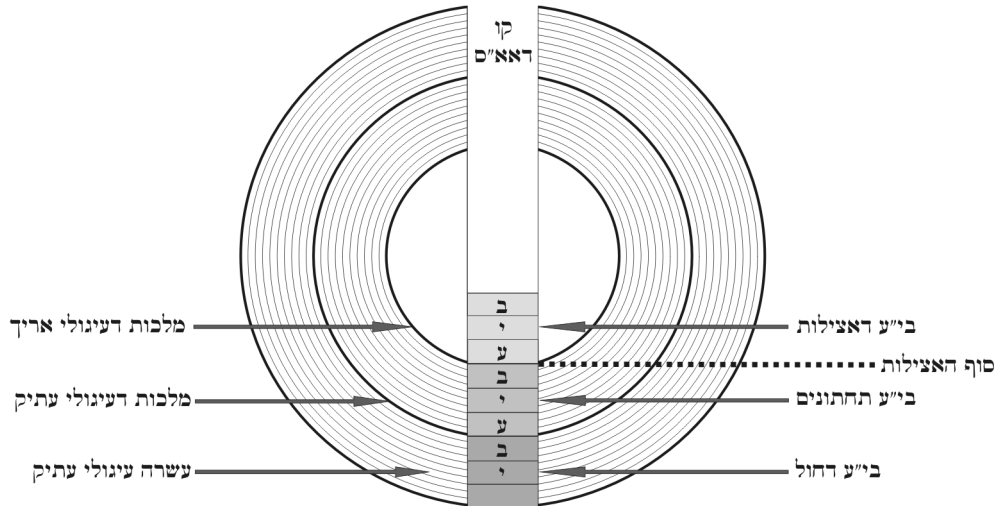
[ובמקום אחר] (קונטרס ים החכמה ער"ה תשס"ב) ביארנו דתיכף בעליית העולמות במנחת ער"ש עולים הזו"ן ומלבישים לא"א כדוגמת מנחת שבת, ונמשכים להם מוחין דנח"י לערכם, אלא שכל אלו העליות אינם אלא בערך ימות החול, אמנם בערך עליות השבת הרי זה כאילו עדיין לא נמשכו בהן מוחין כלל, וכאילו עדיין לא נכנסו בגבול האילות, וע"י תפלות ליל שבת ויומו נמשכין להם המוחין ועולים מפרטוף לפרטוף עד שבמנחת שבת עולים ומלבישים לא"א דאילות, והבן, דכל דברי הרז"ל מיוסדים המה ע"פ ערכי הכינויים, וכמ"ש הרש"ש בהקדמת רחוק"נ דף ב' ע"ד ובכ"מ].

ועפ"י הקדמות אלו יתבארו יפה ג' בחי' בי"ע הנז', דבימות החול יורדין בי"ע התחתונים ומלבישין לבי"ע דחול שבמדרג הקליפות, אשר הוא במקום החלל, ובזה נמצא

שמלבישים במקום עובי י' עיגולי עתיק שבמקום החלל, והוא בחי' בי"ע הנז' בדברי הרז"ל במבו"ש ובשער ההקדמות הנז'. ושוב בערב שבת בעת שנפרדין בי"ע מהקליפות ועולים עד גבול האילות (ולא עד כולל, דאינן נכנסין תוך גבול האילות) הנה אז מלבישין בי"ע בעובי י' עיגולי א"א, והוא בחי' בי"ע הב' הנז' ברוב מקומות בדברי הרז"ל. ושוב ביום השבת עולים עוד עליה אחר עליה ומלבישים תוך גבול האילות, ואז מלבישים בי"ע במרכז האילות, בין עיגולי האילות ליושר דאילות, וכדברי הרז"ל בע"ח דף ט' הנז'.

ויש"ר כי מעין דברים אלו כתב הרמ"ז באגרת לתלמידו מוה"ר בנימין כהן זי"ע, ונדפס בספר אדם יקר דף ד' בהג"ה, וז"ל, ואמנם צריך לשים לב להקדמה גדולה הנז' בסוף ענף ה' שצריך להבחין בלד העולמות בכמה בחי', אם בעת שנאללו, אם בעת בריאת אדה"ר, אם אחר שחטא וכו', וידוע מספר הגלגולים ח"א פי"ז ופי"ח כי קודם חטא אדם הראשון היו כל בי"ע כלולים באילות, דהיינו ז"א דאילות במקום א"א, ורחל במקום אבא, ובריאה בשל אימא, ויצירה בשל ז"א, ועשיה בשל רחל בסוף מקום האילות וכו', ובעת השבירה נפלו הכלים למקום אותו חלל הנז"ל שהוא עתה בריאה, ובעת התיקון נתעלה בחי' אריך ונתקן ונתפשט עד סוף האילות וכו', והנה כ"ז וכיו"ב איירי בהיות העולמות בשלימות, אבל אחר חטא אדה"ר ירדו כל העולמות דבריאה ויצירה עשיה ועיגוליהם לאותו מקום חלל הנז' וכו', עכ"ל, ועיי"ש עוד.

וזה ליורו:

ה.

מדור הקלי' הוא במקום החלל ושם

גופא מתלבשים עיגולי עתיק

ואגב לאיירינן בהא, נימא בה מילתא, דהנה נודע כי מדור הקליפות הוא במקום החלל, ומעתה עפמ"ס הרז"ל במבו"ס דף ג', ובשער ההקדמות הנז', נמלא דמקום החלל הוא בעובי עקר עיגולי עתיק, ומה שדייקא שם במקום זה הוא מדור הקלי' סיבת הדבר הוא יען מפני שלא זו בלבד שאין הקו נכנס שם, אלא אף אין הארת הקו מאירה שם, ר"ל, דבחי' עקביים דא"ק אף הם אינן מתלבשין שם וכמבו' לעיל, דרגלי א"ק מסתיימים ע"ג עיגולי עתיק, אחר שמתפשטין כל עובי עיגולי א"א, אמנם במקום עובי עיגולי עתיק אין התפשטות הארת הקו, וגם לא עקביים דא"ק, וע"כ מדור הקלי' במקום זה (עיין בעץ חיים דף י"ד ע"ב דרגלי כל האצילות מסתיימים במלכות דעיגולי אריך ועתיק מסתיים במלכות דעיגולי עתיק, ובהגות הרש"ש

שם, ובדף י"ז ע"א שבי"ע עומדת על רגלי א"ק ובדף ט"ז ע"ב שסקו שהוא אא"ס מסתיים בסוף האצילות ובחסדי דוד סוף אות ד' דבבי"ע יסנה הארת הקו וכ"ז בבי"ע התחתונים אבל בבי"ע דחול אין אפילו הארת הקו). אמנם מאידך גיסא הנה שם במקום זה דייקא מתפשטים ומאירים י' עיגולי עתיק, שהם העיגולים היותר עליונים, דהא שם מקומם, ונמלא דהיושר והעיגולים הם בערך הפכי זה מזה, דמלא הארת היושר מקום זה הנז' הוא מקום החלל ומדור הקלי', ומלא הארת העיגולים מקום זה דייקא הוא מקום התפשטות עיגולי עתיק, והוא מפלאי המאציל ית"ש.

ובזה יגהה אור נורא ונפלא להבין עומק דברי מרן אור שבעת הימים רבינו הבעש"ט נ"ע להלדיק את הלדיק דמעיקרא. ליעוין בסה"ק התניא, אגרת הקדש סימן כ"ה, וז"ל, להבין אמרי בינה מ"ס בספר הנקרא לוואת

ריב"ש וכו', ולא ידעו לכון הלשון על מתכונתו, אך המכוון הוא חמת לאמיתו וכו', והנה שם בהמשך הדברים (דף קמ"א ע"א) בענין עכו"ם המדבר ומבלבלו בתפלתו, א"כ מה זאת עשה ה' לו, אין זאת כי אם שיתגבר ויתאמץ יותר בתפלתו בעומק הלב ובכוונה גדולה כ"כ עד שלא ישמע דברי העכו"ם, אך שלמדנו דבר זה לריוח התעוררות רבה ועליונה, ועליונה היעולה וכו' כשישם על לבו ויתבונן ענין ירידת השכינה כביכול ותרד פלאים להתלבש ניוץ מהארתה אשר הוא בבחי' גלות בתוך הקליפות וכו' להחיותם, ועתה הפעם ניוץ הארתה מתלבש בבחי' גלות דרך פרט בדיבור עכו"ם זה המדבר דברים המבלבלים עבודת ה' היא כוונת התפלה וכו', וזהו ממך אשר שלט האדם באדם לרע לו, דהיינו שעי"ז מתעורר האדם להתפלל יותר בכוונה מעומקא דלבא עד שלא ישמע דיבוריו. ומ"ש המלקט (ר"ל, מלקט הספר לוואת הריב"ש) "שרתה" לא ידע לכון הלשון בדקדוק, כי הבעש"ט ז"ל היה אומר דברי תורה בל"א ולא בלה"ק, ור"ה לומר "נתלבשה" (ר"ל, דהמלקט הנ"ל כתב משמיה דהבעש"ט כי בדיבור זה שמדבר העכו"ם עם האיש הישראלי "שרתה" השכינה בפיו של הנכרי, נמצא עפי"ז כביכול השקראת השכינה באדם זה הנכרי, וקאמר השתא הגה"ק בעל התניא כי לא דק, דכוונת הבעש"ט לא היתה להשקראת השכינה כי אם להתלבשות השכינה) והיינו בבחי' גלות. וזהו (שכתב לוואת הריב"ש) "בפרט אם הוא נכרי" שאז הוא בחי' גלות ביותר וכו'. וכמדומה לי שתפסתם (ר"ל, דזו היתה אחד מן הטענות שטענו המתנגדים על דרך הקודש שדרך בה הגה"ק בעל התניא וכדאי' בפרס חב"ד גליון 21 הולאת מכון אהלי שם ליובאוויטש תשנ"ב, וע"ש עמ' 88 תשובת בעה"ת בזה, וקאמר השתא

שתפסת המתנגדים בענין זה) אינה מלד דקדוק הלשון, אלא מעיקר ענין התלבשות השכינה בקליפות, שאין להם אמונה במה שכתב האריז"ל בספר הגלגולים (פ"ב) וכו' אין לך גשמי כעפר הארץ ואעפ"כ מתלבשת בו מלכות דמל' דעשיה ובתוכה מלכות דליצירה וכו', נמצא שהרוחניות מקור טומאתם, אבל לא עלינו תלונתם כי אם על כתבי האריז"ל וכו', כי לא באתי רק לפרש דברי הבעש"ט ז"ל ותלמידיו עפ"י קבלת האריז"ל ז"ל וכו', דא"ל לקרב להם אל השכל אלא דוקא עפ"י הקדמות לקוחות מכתבי האריז"ל מופשטות מגשמיותו וכו', עכ"ל.

ועיין עוד שם לעיל מינה בריש המאמר (דף קל"ט ע"ב), וז"ל, ומלכות דעשיה היא דבר ה' המחיה ומהווה את עוה"ז בכללו עד יסוד העפר והמים אשר מתחת לארץ, אלא שבחו"ל החיות הוא ע"י החיות התלבשות השרים החילונים הממונים על ע' אומות, דהיינו שיוורד ניוץ מדבר ה' הנקרא בשם מל' דעשיה ומאיר על השרים של מעלה בבחי' מקיף מלמעלה אך אינו מתלבש בהם ממך אלא נמשך להם חיות מהארה זו שמאיר עליהם מלמעלה בבחי' מקיף, ומהשרים נשפע חיות לאומות ולבהמות חיות ועופות שבארצותיהם ולאחרי הגשמיות ולשמים הגשמיים שהם הגלגלים וכו', והנה שמים וארץ וכל אשר בהם בחו"ל כולם כלא ממך חשיבי לגבי השרים שהם חיותם וקיומם, והשרים כלא ממך חשיבי לגבי החיות הנמשך להם מניוץ דבר ה' המאיר עליהם מלמעלה, ואעפ"כ החיות הנמשך לתוכה וכו' הוא בבחי' גלות בתוכם וכו', (וגלות זה נמשך מחטא עץ הדעת ואילך, והוא בבחי' אחוריים

דקדוקה, אך כשגלו ישראל לבין האומות ואחיות ישראל ושרשם הוא בבחי' פנים העליונים הנה זו היא גלות שלימה וע"ז ארז"ל גלו לאדום שכינה עמהם).

ו.

לבאר עומק דברי מרן הבעש"ט
בענין התלבשות השכינה בדרך
מקיף במקום הקליפות

וע"פ האמור לעיל יעלו ויבאו דברי רבינו הבעש"ט באורח מישור, דהנה נתבאר שבעובי עיגולי עתיק שם הוא מקום החלל, לפי שהקו נמשך עד על גבי בחי' עיגולי א"א ואינו מתפשט בתוכו, והארת הקו נמשכת ומתפשטת עוד תוך עקביים דא"ק בעובי עיגולי א"א עד ע"ג עיגולי עתיק, ובי"ע דחול נמצאים בתוך י' עגולי עתיק והם שחסרים אפילו מהארת הקו, וכ"פ מהתלבשות ענמות הקו, ועל כן דייקא שם מדור הקלי', וכיון שאין שם השקראת חלקות בדרך פנימי, על כן מלאו בקעה להתנגד על דברי מרן הבעש"ט, בסדרם בדעתם שהגיד הבעש"ט דתוך דיבור העכו"ם המבלבל את האיש הישראלי בעבודתו שורה השכינה בדרך פנימי, וכזאת לא יתכן במליאות, דהא שורש הקלי' במקום החלל, ושם הלא אין התלבשות בדרך פנימי.

האמנם לא שמו המתנגדים על לבם כי אע"פ שאכן בדרך פנימי לא תתלבש הקדושה בעכו"ם, מ"מ בדרך מקיף אפשר ואפשר שתתלבש, ור"ל, לאדרכה שם במקום החלל הנז' מקיפין ומסבבין עיגולי המקיפין דעתיק, שהם העיגולים היותר עליונים, ולא זו בלבד אלא נוסף על זאת עוד

מאיר שם קו היושר בדרך מקיף שהוא הארה המתפשטת בבחי' סובב, דהי אפשר שיהיה נמשך חיות לשום נאלל לולא הארת היושר, אלא שאינו בהתלבשות גמורה אלא בהתלבשות בדרך מקיף, ור"ל, בבחי' סובב ולא בבחי' ממלא, וכ"ז אפילו מלד היושר, ומלבד זאת מלד העיגולים הנה שם דייקא הוא מקום עיגולי עתיק (ועיין בספר הדע"ה שהאריך ביסוד זה ג"כ ועיין בנהר שלום דף ז' ע"א דיושר דא"ק מתפשט עד כנגד ראש יוסף דמלכות דעולם העשיה התח' העומד על גבי קרקעית עגול הפנימי דעתיק דאזילות ולכן קשה למה כתב שא"ק מתפשט עד ראש היושר דמשמע מזה שהגוף של מלכות העשיה נמצא יותר למטה ול"ע בדבר זה).

ובזה יובן מש"כ רבינו הקדוש ז"ל בליקוטי מוהר"ן תנינא תורה י"ב, וז"ל, ואפי' במקומות המטונפים או בתי ע"ז לריכין ג"כ לקבל חיות ממנו ית', אך דע כי הם מקבלים מבחי' מאמר סתום שהוא בראשית מאמר סתום, שהוא כולל כל המאמרות, וכולם מקבלים חיות ממנו, והכבוד של המאמר סתום הוא סתים ונעלם בתכלית ההסתרה, ומשם הם מקבלים חיות, כי בבחי' הכבוד והמאמרות המתגלים א"א להם לקבל חיות משם בבחי' וכבודי לאחר לא אתן כנ"ל, רק מהמאמר סתים שהוא נסתר בתכלית ההסתרה משם מקבלין חיות, ודבר זה א"א להבין דאסור להרהר בזה כלל וכו' ע"פ. ובמקום אחר הארכנו בזה בע"ה באופן אחר מעט, והערינו מקורו מדברי הרז"ל בשער מאמרי רשב"י דף ל"ט ע"ג, וע"ע בלשם שבו ואחלמה ספר הכללים כלל ט' ענף יד.

ענף ג

סדר תיקון פרצוף הזמנים במועדרי השנה

א.

כל סדר העליות דפרצוף הזמנים
הם בפרצופי א"ק

כתב מרן הרש"ש ז"ל בנה"ש דף ל"ח ע"ד,
ו"ל, ודע, כי החילוניות הנתקן בר"ה
הוא ב' פרצופי נה"י וחג"ת הכוללים דא"ק,
והפנימיות הנתקן ביוהכ"פ הוא פרצוף הבינה
דא"ק וכו', ויעקו"ר הנסכריס בר"ה ויוהכ"פ
הם כללות כל עולם האלילות עם כל בי"ע
הנקרא יעקב בערך כללות א"ק, עכ"ל.

ובבמה מרגלצין טבין ורזין עלאין גניזין טמן
ברמ"ז מרן הרש"ש ז"ל באלה השיטין,
ומעט מזעיר מזה העלינו על הגליון בקונט' ים
החכמה ער"ה ר"ה תשס"ב, והמורס מן האמור
דמר"ה ועד שמע"ל נמשכין המוחין דבינה
דא"ק לזו"ן הכוללים דא"ק, ומפסח ועד שבועות
נמשכין המוחין דחכמה דא"ק לזו"ן הכוללים
דא"ק, ושם הארכנו בביאור ומקור הדברים,
ולא אמרו רבנן ככפילא עי"ש ותר"ץ.

ויעיין עוד בקונ' ים החכמה ער"ה תשס"ה
דהבאנו בהקדמת דרוש עולם המלבוש
שגם בספר נר ישראל דפוס חדש (דף ק"ב)
מוכת כן רק שהוא ליבר על בחי' זו בעולמות
גבוהים יותר.

והנה נודע סדר חלוקת תיקון א"ק ואבי"ע
דפרצוף הזמנים ע"פ סדר חלוקת מועדי
השנה, דבפסח נתקן א"ק ואבי"ע דחסד, ומר"ה
ועד סוכות נתקן א"ק ואבי"ע דגבורה, ובחג
השבועות נתקן א"ק ואבי"ע דת"ת, ובחנוכה
ופורים נתקנים א"ק ואבי"ע דנח וכו', בטי"ו

בשבת וט"ו אב נתקן א"ק ואבי"ע דיסוד (היינו
לד שמאל שביסוד שהוא בחי' חילוניות בטי"ו בשבת
ולד ימין שהוא פני' היסוד בטי"ו באב), ומקור
הדברים בדברי הרז"ל בדרושי ר"ח (שעה"כ דף
ע"ה ע"א, ועין להשמן ששון שם אות ט') ובדרוש
בית מועד (שעה"כ דף ע"ו ע"ד, ועין בהגוב"י שם
אות ט' הגהת א"מ) ובכמה מקומות.

ובמה שנתא מדמלינו להרז"ל בשעה"כ דף ק"ח
סוע"ב ובכמה מקומות דבזווג
דשמע"ל יהיב הז"א בהנוק' בחי' גבורות, ובזווג
דפסח יהיב בה הז"א בחי' החסדים, מכאן
דהזווג דפסח הוא המשך אל הזווג דשמע"ל,
וכיון שפירש וגילה הרש"ש דבר"ה וסוכות
עוסקים בתיקון זו"ן דא"ק, והמשכת מוחין
דבינה דא"ק, מכאן בהכרח שאף בפסח עוסקים
בתיקון זו"ן דא"ק, דהא חדא זווגא אריכתא
הוא שתחילתו בסוכות וסופו בפסח, ור"ל,
דהזווג דסוכות שבו יהיב בה הז"א בחי'
הגבורות, היינו זווג דבחי' קין, הנקרא זווג כלי
ורוחא לערך הזווג להולדה הנעשה בפסח שבו
גמר הזווג ע"י המשכת החסדים.

וביזין דאוקמינן דהן התיקון הנעשה בירח
תשרי והן התיקון הנעשה בחג הפסח
תרוייהו אינון בזו"ן דא"ק, מעתה דון מינה
דהוא הדין נמי שאר המועדים והזמנים שבהם
עוסקים בתיקון פרצוף הזמנים, דהיינו בחג
השבועות, בחנוכה ופורים, בטי"ו בשבת וט"ו
באב, אף בהם עוסקים בתיקון והמשכת המוחין
לזו"ן דא"ק, דהא פרצוף הזמנים בהכרח שכל
פרטי ספירותיו יהיו בשוה, ללא יעלה על הדעת
שתיקון בחי' החסד והגבורה דפרצוף הזמנים

יבא בזו"ן דא"ק, ותיקון שאר בחי' פרלוף הזמנים יבא בזו"ן לאלילות, להא כולהו בחדא מחתא מחתינהו הרז"ל, וכיון שפסח וסוכות תיקונים בזו"ן דא"ק, ה"ה שאר הספירות גם הם באופן זה. וע"ע במש"כ התורת חכם בענין תיקון פרלוף הזמנים בר"ה (דף ע"ו סוע"א וע"ב) שהוא בחב"ד דא"ק שהוא השורש עיי"ש.

וביאור הענין הוא על פי הנודע שפרלוף הזמנים תיקונו בחג"ת ונה"י דנה"י, ודלא כפרלוף הימים שתיקונו בחג"ת ונה"י דחג"ת, וכמבואר בנה"ש דף י"ג, ונודע כי ערך הכלים הוא הפכי מערך האורות (עיי' יפה שעה בשער הכוונות דרושי שבועות אות י"ט ובפתיחה לחכמת הקבלה להגה"ק בעל הסולם אות כ"ה ובכ"מ), ור"ל, דדייקא בעת המשכת האורות היותר עליונים אזי דייקא נמשכין ומתפשטין האורות עד הכלים היותר תחתונים, וכדוגמת מש"כ הרז"ל בדרוש ו' דק"ש דתחילה נמשכין מוחין היותר תחתונים שהם מוחין דנה"י לכלי החב"ד, ואח"כ בבא המוחין דחג"ת נכנסין הם לכלי החב"ד ועי"ז נדחין ומתפשטין המוחין דנה"י לכלי החג"ת, ושם בבא המוחין דחב"ד נכנסין המה לכלי החב"ד ועי"ז נדחים המוחין דחג"ת לכלי החג"ת ומוחין דנה"י לכלי הנה"י. והרי שבבוא המוחין והאורות היותר עליונים אזי דייקא נתקנים הכלים היותר תחתונים. ומעתה בין תבין דכיון שבסדר הזמנים נתקנים כלים דחג"ת ונה"י דנה"י שהם הכלים היותר תחתונים, דין גרמא שנמשכין האורות היותר עליונים שהם מוחין דפרלופי א"ק.

[וידעתי שהאחרונים ביארו ענין עמוק זה באופנים אחרים, ובאמת גוף ענין זה מוקפה מאלד, למלד אחד אמרינן שהימים

תיקונים בחג"ת ונה"י דחג"ת ואילו הזמנים תיקונים בחג"ת נה"י דנה"י כמבוא בנה"ש (דף י"ג ע"א), והרי דפרלוף הימים גבוה מן הזמנים. מאידך עינינו הרואות בדרוש בית מועד בשעה"כ דף ע"ו ע"ד כתב דביו"ט ארובות השמים נפתחו. ועיי' להרב תו"ח (דף ע"ו ע"ד) שתירץ בזה שהרש"ש ראה להסתיר הענין אבל באמת בכל השנה מתעסקים בשני הפרלופים רק דביו"ט מתעסקים בחב"ד של שניהם ע"ש, וכמה מרבנן קדישי שבדרך אחרת דרכו, איברא המבואר בדברינו נוטה טפי לשיטת התו"ח.

ב.

פסח טובות ושבועות בזו"ן
הגדולים דא"ק, וחנוכה ופורים
ט"ו בשבט וט"ו באב בזו"ן
הקטנים דא"ק

והנה נודע כי כל מ"ע לאורייתא פועלת בזו"ן הגדולים, וכל מ"ע דרבנן פועלת בזו"ן הקטנים, ועל פי זה אמור מעתה כי בפסח סוכות ושבועות אשר מלוותן מדאורייתא, נתקנים זו"ן הגדולים דא"ק, ואילו בחנוכה ופורים שמלוותן מדרבנן, נתקנים יעו"ר שהם זו"ן הקטנים, וכמש"כ להדיא מרן הרש"ש בהקדמתו לחנוכה ופורים שכיון שמלוותן דרבנן על כן תיקונים ביעו"ר.

וביאור הענין הוא דע"ד סדר המשכת המוחין והזווגים דפרלוף הימים לכללות ימות השנה שבהם נתקנים פרלופי האלילות, כן הוא ממך בזמני השנה דפרלוף הזמנים, אלא שבהם נתקנים פרלופי הא"ק.

דע"ד שבכללות ימות השנה נעשים ב' זווגים, הראשון בגמר המשכת המוחין לאחר,

שאזי מזדווגים ז"ן ביהכלי או"א בזווג לאחר
באחור ללורך הכלי ורוחא, והשני בגמר
המשכת המוחין דפנים, שאז מזדווגים להולדה
בזווג פנים בפנים, כן הוא גם בפרלוף
הזמנים, דבפסח וסוכות נעשים ב' זווגים
הנ"ל בז"ן הגדולים דא"ק, ובחנוכה ופורים
נעשים ב' זווגים הנ"ל ביעו"ר דפרלוף
הזמנים.

ובן ע"ד שודע שלפי שבימות החול אין
נמשכין זולת המוחין דנה"י דישסו"ת
בלבד, דין גרמא שאין נעשה בהם זווג ז"ן אלא
זווג יעו"ר לבד, וכדברי הרש"ש בהגהותיו
לשער העקודים סוף פ"ב עיי"ש, ודייקא בשבת
כאשר נמשכין מוחין דחיה מאו"א עלאין שפיר
יכולים להזדווג ז"ן הגדולים, ה"נ כן הוא
בפרלוף הזמנים, דכיון שנתבאר שבסוכות ופסח
נתקנים ז"ן הגדולים, ממילא הזווג הנעשה
בהם אף הוא בז"ן הגדולים, ואמטו להכי
בהכרח שהמוחין הנמשכים בהם המה מוחין
דחיה, שבכחם דייקא יכולים ז"ן הגדולים
לבוא לכלל זווג, ואילו בחנוכה ופורים
שלהמבאר נתקנים בהם יעו"ר, וממילא הזווג
הנעשה בהם אף הוא ביעו"ר, הנה בהכרח שאין
נמשכים בהם זולת המוחין דנה"י דישסו"ת
לבד, שמסיבה זו הזווג הנעשה בהם אינו אלא
דיעו"ר.

ג.

סדר הזווגים בזמני השנה

ועל פי סדר זה יבא סדר הזווגים דזמני השנה
באופן זה: בחג הסוכות נמשכין מוחין
לאחור באחור, ועי"ז מזדווגים ז"ן הגדולים
בזווג לאחר באחור ללורך כלי ורוחא. ובחג
הפסח נמשכין מוחין דפנים בפנים, ועי"ז
מזדווגים ז"ן הגדולים בזווג להולדה דפ"פ.

ובסדר הזה כן הוא בחנוכה ופורים, אלא
שהזווגים הנעשים בהם המה דיעו"ר
דא"ק, דבחנוכה שהוא בבחי' הוד, קו שמאל,
נמשכין מוחין לאחר באחור דנה"י דישסו"ת,
ועל ידיהם מזדווגים יעו"ר בזווג לאחר באחור
ללורך כלי ורוחא, ואילו בפורים שהוא בבחי'
הנלח, קו ימין, נמשכים מוחין דפנים בפנים
דנה"י דישסו"ת, ועל ידיהם מזדווגים יעו"ר
בזווג להולדה.

ודוגמת חלוקה זו מלינו למרן הרש"ש בנהר
שלוש בענין ברכת העומר לבני חו"ל,
וז"ל, וענין ברכת העומר לבני חו"ל ודאי ז"ל
אחר ערבית כשאר לילות, כי אין לה שייכות עם
הסדר בלילה זו לבני חו"ל, כי מלות ספיה"ע
היא מלות עשה לאורייתא שהם בשני פרלופי
חג"ת ונה"י הכוללים דז"ן הכוללים כוודע,
והסדר בלילה זו לבני חו"ל היא ממלות דרבנן
שהם ביסוד שהם פרלופי יעו"ר וכו', עכ"ל. הרי
דסבירא ליה דבסדר פסח דליל א' שמלותיו
מדאורייתא נעשה הזווג לז"ן הגדולים, ולמחרת
בסדר דליל ב' שמלותיו מדרבנן נעשה הזווג
ליעו"ר, וה"נ בכללות השנה בפסח ובסוכות
שהם לאורייתא נעשה הזווג לז"ן הגדולים,
ובחנוכה ופורים שהם דרבנן נעשה הזווג
ליעו"ר דכללות השנה.

ולא יוקשה לך ממש"כ רבינו התו"ח (בדף כ"ד
סע"א ודף קכ"ב רע"ב) דכאשר עוסקים
במלות עשה לאורייתא הפועלים בז"ן הגדולים,
נתקנים מאליהם גם יעקו"ר, וכאשר עוסקים
בתיקון מ"ע דרבנן הפועלים בז"ן הקטנים,
נתקנים מאליהם גם ז"ן הגדולים, ושורש
הדברים מפורש יולא מפ"ק מרן הרש"ש בנה"ש
דף מ' סע"א. דעל פי זה תיקשי לך דכיון
שבפסח ובסוכות שמלותן מדאורייתא

ד.

חג השבועות וט"ו אב וט"ו אדר
הוא בבחי' הדעת - ו"ק דחו"ב

הרי נתבאר סדר תיקון חג הסוכות וחג
הפסח, וחנוכה ופורים, איברא כי פס
גבן להבין מהות תיקון חג השבועות אשר
תיקונו בבחי' הת"ת, וכן ט"ו בשבט וט"ו באב
שתיקונו בבחי' היסוד, לכיון שהעלינו כי
בפסח וסוכות נמשכין המוחין לאחור ופנים
שהם בחי' חו"ב דזו"ן, א"כ מה מקום הנחת
לחג השבועות, וכן עד"ז כיון שנתבאר
בחנוכה ופורים נמשכים המוחין לאחור ופנים
שהם בחי' חו"ב דיעו"ר, א"כ מה מקום הנחת
לט"ו בשבט וט"ו באב.

וביאור הענין נראה בזה שבחי' הת"ת
ובחי' היסוד שהם הקו האמצעי
הם בחי' המשכת המוחין דו"ק דחו"ב, ר"ל,
בחי' הדעת שהוא הקו האמצעי, וכמו שכתבנו
בזה בדרוש הדעת בנה"ש ובשער ההקדמות
שנתבאר בארוכה בהדעת הוא בחי' הו"ק
דחו"ב, ובזה ניחא מאוד מה טעם לא מנינו
להרז"ל שסידר להדיא סדר כוונות המשכת
מוחין לאורך תיקון הת"ת בחג השבועות (עיין
בתו"ח דף קל"ט ע"ד וזריך ביאור כוונתו קלה),
דעד כאן לא מנינו שסידר הרז"ל לכיון בחג
השבועות אלא תשלוס תיקון בחי' החסד,
דהיינו תשלוס המשכת המוחין הנמשכים בחג
הפסח ובמ"ט ימי העומר, אך כזאת לא מנינו
לו ז"ל שסידר סדר המשכת המוחין ותיקון
בחי' הת"ת, וכן עד"ז לא מנינו כלל סדר
בפני עצמו לכיון בו בט"ו בשבט ובט"ו באב,
וטעמא בעי.

אמנם להמבואר ניחא, יען שכל היא המדה
בדוכתי טובא דאין מכוונים להדיא

מתעסקים בתיקון זו"ן הגדולים, יש להם לזו"ן
הקטנים להיתקן בדרך ממילא, ולמה תקון רבנן
לחנוכה ופורים לאורך תיקונם, והלא בלאו הכי
יבוא תיקונם בדרך ממילא.

לא תבא היא, לכלל זה הנזכר דכאשר
מתעסקים בתיקון בחינה אחת נתקנת
חברתה בדרך ממילא, לא אמרינן ליה אלא
היכא ללא מנינו להדיא תיקון לזה בפני עצמו
ותיקון לזה בפני עצמו, דבכה"ג אמרינן בעל
כרחין שעי' תיקון האחד נתקן חבירו בדרך
ממילא, לא כן כאשר מנינו להדיא תיקון בפ"ע
לזה ותיקון בפ"ע לזה, פשיטא דטפי עדיף
שיתקן כל אחד בחינת עצמו.

וראיה גדולה מיו"ט שני של גלויות, וכדוגמת
שני ימים טובים דפסח, דכליל יו"ט
ראשון של פסח נתקנים זו"ן הגדולים וכליל יו"ט
שני חוזרים לכיון כל פרטי הכוונות אלא שהם
בזו"ן הקטנים. וכיוצא בזה בהגדה של פסח
להרש"ש המיוחסת להרד"מ שמנינו שם כי
כוונת המשכת המוחין דאבא מכוונים בה
בכפילא, פעם אחת במוציא מנה לאורך תיקון
זו"ן הגדולים ופעם שנית כבוד לאורך תיקון
זו"ן הקטנים, היינו כל הכוונות בשניהם.

ובהאמור ארוחנא פרפרת נאה להבין מה
טעם בסוכות ובפסח נתקנים א"ק
ואבי"ע דחסד ודגבורה, ואילו בחנוכה ובפורים
נתקנים א"ק ואבי"ע דנח ודוד, דלהאמור
יובן לאשר כל אחד מתקן במקום שקומתו
מלבשת, דחנוכה ופורים שתיקונם בזו"ן
הקטנים שהם בחי' נה"י וקומתם מלבשת ע"ג
נח ודוד, על כן תיקונם בא"ק ואבי"ע דנו"ה,
וסוכות ופסח שתיקונם בזו"ן הגדולים שבחינתם
חג"ת וקומתם מלבשת ע"ג חו"ג, הלכך תיקונם
בא"ק ואבי"ע דחו"ג, והבן.

בפרטות אלא המשכת המוחין דחו"ב בלבד, אבל בחי' המוחין דדעת נמשכין מאליהם בלא לורך לכוין בהם כוונה בפני עצמה. אמנם אכן בכמה מקומות מלינו שנתפרטו סדר הכוונות אף לבחי' הדעת בפ"ע, ע"ד שמלינו בכוונת העמידה שמכוונים המשכת המוחין דחו"ב בפ"ע והמשכת המוחין דחו"ג דדעת בפ"ע, כנודע להבקי בסדרי הכוונות.

איברא אע"פ שלא מלינו להדיא שמכוונים המשכת המוחין דדעת בזמני השנה הנז' מ"מ פשיטא שנעשה יחוד ע"י המשכת המוחין דדעת ע"ד שנעשה היחוד ע"י המשכת המוחין דחו"ב, אלא שאין מכוונים בו בפרטות, ע"ד שמלינו בכמה מקומות שאין מכוונים להדיא אלא יחוד בחי' הג"ר, וממילא כלולים בו וטפלים אליו גם בחי' הו"ק, ולפי שאינם עקריים בזוג ע"כ אין מכוונים בהם להדיא.

ועפ"י נמצא דפסח ובסוכות נמשכים מוחין דחו"ב דא"ק לזו"ן הגדולים דא"ק, ובשבעות נמשכין המוחין דו"ק דחו"ב הנז' לזו"ן הגדולים, וזהו שמלינו שבשבעות נתקן א"ק ואבי"ע דת"ת, ר"ל, בחי' הדעת המכריע בין החו"ב דזו"ן הגדולים, ולפי שהחו"ב הם בחי' חסד וגבורה על כן הדעת נקרא בחי' הת"ת. ועד"ז בחנוכה ופורים נמשכין מוחין דחו"ב דא"ק לפרלופי יעו"ר דא"ק, ובט"ו בשבט נמשכין המוחין דו"ק דבינה (בחינת האחור) תשלוש המוחין הנמשכין בחנוכה, ובט"ו דאב נמשכין המוחין דו"ק דחכמה (בחינת הפנים) תשלוש המוחין הנמשכין בפורים, וזהו שמלינו שבהם נתקן בחי' א"ק ואבי"ע דיסוד, ר"ל, בחי' הדעת שהוא הו"ק דחו"ב דיעו"ר,

ולפי שהחו"ב הם בחי' הנו"ה על כן הו"ק שלהם הוא בחי' היסוד.

ה.

בחי' הדעת דזו"ן הגדולים אינה נחלקת לב', אמנם בחי' הדעת דיעו"ר נחלקת לב'.

ויש להוסיף בזה פרפרת נאה להבין מאי טעמא נשתנו יעו"ר שבהן מפרטים הו"ק לב' בחינות, שהם ט"ו בשבט וט"ו באב, ט"ו בשבט וו"ק דבינה דיעו"ר, וט"ו באב וו"ק דחכמה דיעו"ר, מה שלא מלינו כוונתה בזו"ן הגדולים שבהם נתקנים הו"ק דחו"ב בחדא מחתא, דהיינו בחג השבעות.

וי"ל בזה ע"ד מה שכתב הרז"ל בסוף פ"א דשער השבירה, שמסדר סדר ירידת אחרונים דאו"א ויסקו"ת, וקאמר התם דבעת נפילת מלכי החג"ת ירדו אחרונים דאו"א, ובעת נפילת מלכי הנהי"ם ירדו אחרונים דישקו"ת, וקשי"ל שם אמאי בבחי' הנהי"ם מחלקים את היסוד ומלכות לתרי, משא"כ בבחי' החג"ת לא מלינו שיהיו מחלקים את היסוד והמלכות לתרי, ותירץ שם וז"ל, וי"ל כי נודע כי בשליש העליון של הת"ת שם הוא בחינת העטרה שהיא המלכות, וה"ה נכללת ביסוד, אבל כאן (ר"ל, ביסוד) נגלית המלכות דתבונה יותר ממלכות דבינה, כי מלכות דתבונה היא מלכות ממך בערך כללות בינה ותבונה יחד בפרלופי אחד, אבל המלכות של אימא עילאה היא בחי' גופא של כללות, והוא מקום החזה של הת"ת של כללות פרלופי א' של בינה ותבונה יחד כנודע, ואינה מלכות ממך, עכ"ל.

דרי דאין הת"ת מתחלקת בחלוקה אמיתית, משא"כ היסוד, ומהאי טעמא אין תיקון

הת"ת מתחלק כנגד ב' בחינות חו"ג אלא נתקנין שניהם בחדל מחתא ע"י חג השבועות, משא"כ תיקון היסוד מתחלק לט"ו בשבט וט"ו באב.

ועיין עוד ב"ים החכמה" תשס"ד עמ' ל"ח להבאנו סתירת השמועות בדברי הרז"ל, דברוב דוכתי איתא שחג השבועות בת"ת ואילו חג הסוכות הוא תשלום הגבורה המתחיל מראש השנה, ואמנם במקום אחר מצינו לו שהסכים כי חג הסוכות הוא בת"ת, והקשה כן הש"ס ונשאר בל"ע. ועיי"ש שכתבנו ליישב די"ל ששבועות הוא ל"ה המ"ה דת"ת, וסוכות הוא ל"ד הב"ן דת"ת, וא"כ גם בת"ת ישנן שתי בחינות, ע"כ.

ה.

יעו"ר דסדר הזמנים הם כללות ד' עולמות אבי"ע היותר תחתונים

ואחר עלות ההסכמה כי תיקון פרטוף הזמנים הוא בפרטופי הא"ק, א"כ נמצא כי יעו"ר הנתקנים בפורים המה יעו"ר דא"ק, והנה כתב הרש"ס בנה"ש דף ל"ח ע"ד (הובאו ד"ק לעיל) כי יעו"ר אשר נעשה בהם ענין הנסירה בר"ה הם כללות כל עולם האצילות הנקרא יעקב, וכל ב"ע הנקראין רחל, ע"כ תו"ד. שמעינן מינה כי יעו"ר דפרטוף הזמנים המה כללות עולמות אבי"ע, דיעקב הוא כללות עולם האצילות ורחל היא כללות ג' עולמות ב"ע, ומהשתא יעלה ויבוא כי יעו"ר המתיוחדים בחנוכה ופורים, כנודע ע"פ הקדמת הרש"ס ז"ל, אינם אלא כללות ד' עולמות אבי"ע.

(ראידי דאיירינן בהא, יש להעיר בקצר אמיץ מענין לענין באותו ענין כי ע"פ המורס מן האמור בהקדמת הרש"ס ז"ל אכן הזווג הנעשה

בחנוכה ופורים הוא ביעו"ר, ודלא כמו שרצה אחד ממקובלי דורנו לחדש מדעתו דבחנוכה ופורים מתיוחדים זו"ן הגדולים, וזה אינו, וכאשר כל מעיין הישר יחזו פנימו, ובמקום אחר הארכנו בזה בס"ד בראיות ברורות ופשוטות).

והנה ע"פ מה שכתב הרש"ס ז"ל בהקדמת רחוק"ג, ואחריו הרב חסדי דוד בכלליו כלל ע"ו, דע"ד שנודע כי זו"ן אין בהם אלא נ"ר המתוקנים מן המאליל וחסרים מג' בחי' נח"י, ואלו נמשכים בהם מן הפרטופים העליונים מהם, דהיינו מוחין דנשמה מיסכו"ת, מוחין דחיה מאו"א עלאין, מוחין דיחידה מא"א, ובעת שנמשכים בהן מוחין דנשמה עולים זו"ן ומלבישים קומת יסכו"ת, וכן בעת שנמשכים בהם מוחין דחיה עולים ומלבישים קומת או"א עלאין, וכן בעת שנמשכים בהן מוחין דיחידה עולים ומלבישים קומת א"א, הנה כי כן הוא עד"ו ממך בכל הפרטופים מרום המעלות דהיינו מראש א"ק ועד סוף העשיה, דכל פרטוף אין בו בערך עלמו אלא נ"ר בלבד, וחסר מבחי' נח"י, ואלו הנח"י נמשכים בו מג' המדרגות העליונות שעל גבו, דהמוחין דנשמה נמשכים בו מן המדרגה האחת שעל גבו, ועל ידי שנמשכים בו המוחין עולה ומלביש קומת הפרטוף העליון שעל גבו, וכן מוחין דחיה נמשכים בו מן המדרגה השניה שעל גבו, ועל ידיהם עולה ומלביש קומת זה הפרטוף השני שעל גבו, וכן מוחין דיחידה נמשכים בו מן המדרגה השלישית שעל גבו, ועל ידיהם עולה ומלביש קומת זה הפרטוף השלישי שעל גבו, דסדר זה שיהא הוא בכל הפרטופים כקטן כגדול, עי"ש בארוכה.

וז"ל החס"ד שם בתו"ד, וכן א"ק עלמו נקרא יחידה בערך האצילות, אמנם בערך שלמעלה הימנו נקרא גם הוא זו"ן, ואין בו רק

הזמנים, ג' מדרגות, ונמשכין בהם מוחין דנח"י
 דא"ק, הנה באותו הזמן ממך נתעלו בי"ע
 (שלערך א"ק) ונכנסו בגבול האלילות.

ובזה נתנה ראש ונשובה, להנה כיון שנתבאר
 ש"ע פ' סדר תיקון פרטוף הזמנים
 נקראים כללות ד' עולמות אבי"ע בשם יעו"ר
 דאלילות, וכמפורש יולא מפ"ק מרן הרש"ש ז"ל
 בנה"ש דף ל"ח ע"ד, א"כ הגע בעצמך הנה כיון
 שכללות עולמות אבי"ע המה יעו"ר דאלילות,
 א"כ בי"ע מה יהא עליהם, וכלומר מי הם
 הנקראים עתה בשם בי"ע, ועל כרחך לומר
 דבי"ע שתחת יעו"ר הנז', דהיינו שבי"ע
 התחתונים שתחת אלה הנקראים עולמות בי"ע
 דתיקון סדר הימים, הם הם עולמות בי"ע
 בסדר הזמנים, דהא בהכרח שתחת יעו"ר
 דאלילות יהיו עומדים ג' עולמות בי"ע, וכיון
 שבי"ע דסדר הימים נקרא בערך סדר הזמנים
 בשם יעו"ר דאלילות, א"כ אמור מעתה
 שהמקום שתחתיהן הוא הנקרא בי"ע דסדר
 הזמנים. וכמו שביארנו במאמר הקודם בענין
 בי"ע התחתונים שיש עוד בי"ע שנקרא בי"ע
 דחול ועיין בליור שהבאנו שם.

ז.

ביאור דברי מרן ז"ל שפגם אדה"ר
 נתקן דייקא בזמני השנה

ובמזמור דבר אתה למד כי ג' עולמות בי"ע
 דסדר הזמנים, הנתקנים יחד עם
 תיקון כל הפרטופים עליונים ותחתונים, הם
 המה ג' עולמות בי"ע אשר תחת בי"ע
 התחתונים דסדר הימים, ואלו הם הבי"ע
 היותר תחתונים. וממילא יובן כי כאשר נמשכים
 בחג הסוכות מוחין דבינה לזו"ן דא"ק דפרטוף
 הזמנים, הנה בו בזמן נמשכין מוחין דבינה לכל

נ"ר, וחסר לו נח"י, כי הרי כל כללות א"ק עומד
 במקום חצי מלבוב התחתון כנודע, כי כללות
 המלבוב הוא סוד עסמ"ב, וכשנחלק המלבוב
 ונקפל חצי העליון שהוא סוד מ"ה וב"ן והלביש
 לחצי העליון שהוא ע"ב ס"ג, המקום הפנוי
 הנ"ל שהוא במקום שהיה חצי המלבוב התחתון
 נקרא אויר קדמון, והכדור הנעשה בתוכו
 שבתוכו עומדים י"ס דא"ק נקרא טהירו, ועל
 גבי טהירו בין אויר קדמון למלבוב עומדים
 י"ס דא"ק עילאה סתימאה, הרי כי א"ק עומד
 במקום מ"ה וב"ן שהוא סוד חצי המלבוב
 התחתון, ולכן נקרא זו"ן בערך מה שלמעלה
 הימנו, ולריך עיבור יניקה מוחין להשלימו,
 ומקבלם מג' מקומות שלמעלה ממנו, דהיינו
 מא"ק סתימאה עילאה נשמה, ומאויר קדמון
 חיה, ומהמלבוב יחידה, והמבין יבין כי א"א
 לדבר יותר, עכ"ל הרב חסדי דוד. (עיין בליור כל
 אלו העולמות הגבוהים ב"ים החכמה" תשס"ה)

והנה ע"פ האמור בדברי הרש"ש והחס"ד שם
 נמצא כי בעת שנקלמו זו"ן בבחי' הנח"י,
 דהיינו בעת שכבר נמשכו בהם הנח"י מיסודות
 ואו"א וא"א כדוגמת מנחת שבת קודש, עולים
 זו"ן ומלבישים קומת א"א, ועי"ז עולים ג'
 עולמות בי"ע ונכללים בגבול האלילות, דעולם
 הבריאה עולה ג' מדרגות ומלביש ליסודות,
 דהיינו לאימא דאלילות, וכן עד"ז עולה עולם
 היצירה ג' מדרגות ומלביש לזו"ן, דהיינו לז"א
 דאלילות, וכן עד"ז עולה עולם העשיה ומלביש
 ליעו"ר, דהיינו לז"א דאלילות. ומעתה
 ע"ד הסדר הנזכר בבחי' תיקון פרטוף הימים כן
 הוא גם בבחי' תיקון הזמנים, אלא שתיקון
 הימים הוא בפרטופי האלילות ותיקון הזמנים
 בפרטופי הא"ק וכאמור לעיל, ונמצא כי בעת
 שעולים זו"ן דא"ק, הנתקנים ע"י תיקון

העולמות ולכל הפרלופים, ועי"ז עולה עולם הבריאה דא"ק, שהוא תחת עולמות בי"ע דסדר הימים, ונכלל בגבול האצילות, דהיינו שעולה ומלביש ליעו"ר דאצילות, וכן עד"ז בעת שנמשכין בחג הפסח מוחין דחכמה לזו"ן הנ"ל, הנה עי"ז עולה עוד עולם הבריאה ומלביש למקום זו"ן דאצילות, וכן עולה עולם היצירה ונכלל בגבול האצילות עי"י שמלביש ליעו"ר דאצילות, וכן עד"ז אלמלי היו נמשכין אף מוחין דכתר לזו"ן הנ"ל, הנה על ידיהם היה עולם הבריאה עולה ומלביש קומת יסוד"ת דאצילות, ועולם היצירה קומת זו"ן דאצילות, ועולם העשיה עולה ונכלל בגבול האצילות ומלביש ליעו"ר דאצילות. והיו כל ג' עולמות בי"ע התחתונים אשר תחת בי"ע התחתונים דסדר הימים עולים ונכללים בגבול האצילות, והיה נעשה התיקון השלם, לפי שעי"ז היו נכללים בגבול האצילות אף בי"ע היותר תחתונים, שהם בחי' חיילי הנוק' ולבאיה היותר תחתונים, והיו אלו הבי"ע שהם גמר התפשטות הנוק' מתייחדים עם ז"א דאצילות, והיינו בחי' יחודא שלים יען שבזה מתיחדת הנוק' בכל אורך התפשטותה עם כל אשר לה יחד עם הז"א, ברם דא עקא שהן בעון לא זכינו לזווגא עילאה כגון דא בקביעות עד ביאת גואלינו משית לדקנו במהרה בימינו והיינו דאיתא בנה"ס (דף ל"ד ע"ד ודף ל"ב ע"ג) דביו"ט מתקנים חטא אדה"ר היינו בי"ע היותר תחתונים שנפלנו אליהם מכח החטא.

והיינו דקאמר בזוה"ק כי אין סוף לא נחית עד דיהבין ליה בת זוגיה, ועי"פ האמור יתבאר, דר"ל, דדייקא בעת דיהבין ליה להתייחד עם בת זוגיה האמיתית, דהיינו בחי' הבי"ע היותר תחתונים שהם הם בחי' בת זוגיה

וכאמור דאין הזוג שלם בלתי שיוכלו בו ג' עולמות בי"ע היותר תחתונים שהם גמר התפשטות הנוק', דדייקא בהאי שעתא דרעוא דרעוין שיהיו אלו הבי"ע עולים ונכללים בגבול האצילות אז נחית א"ס להתייחד ביחודא עילאה דעילאה עם בת זוגיה, יה"ר שתחזינה עיינו ייתי ונחמיניה ב"ב"א.

ה.

בחנוכה ופורים נמשך הארה מבתר עליון עד בי"ע היותר תחתונים דוגמת תחילת היחוד דלעת"ל

ובראה עוד בזה בע"ה כי אף שהן אמנם בעונותינו שרבו לא זכינו עדין לבחי' היחוד היותר עליון הנז', לפי שלעת עתה אין בכח נשמות ישראל לפעול העלאת הבי"ע היותר תחתונים תוך גבול האצילות, ולא זו בלבד אלא שאף זו אין בנו כח להמשיך ההארות עד העשיה היותר תחתונה, מ"מ בחנוכה ופורים שאני, שבהם א"ל הוי"ה ויאר לנו הארה מבחי' הכתר העליון דנחית עד העשיה היותר תחתונה, אלא שהארה זו נמשכת אל העשיה בעודה במקומה למטה, ואין בכחה לפעול העלאת העשיה לגבול האצילות.

וביאור הדברים הוא דהנה מצינו שהמוחין הנמשכים בימות החול, דהיינו מוחין דו"ק דבינה, י"ן בכחם לעורר ולהמשיך הארת הכתר, וכדוגמת שמצינו לאדם הראשון שבערב שבת בעת שעדיין לא נמשכו המוחין זולת המוחין דו"ק דבינה בלבד היה חפץ להמשיך הארת הכתר, ואע"ג דלאו שפיר עבד, וכדלהלן בארוכה בע"ה, מ"מ שמע מינה דהמוחין דבינה בכוחם לעורר הארת הכתר, ואין ר"ל דבכוחם לפעול העלאת עולמות בי"ע עד שיהיו נכללים

תוך גבול האצילות ע"ד שהי' נעשה אלמלי היו נמשכין מוחין דכתר עלמין, אלא הכוונה דהמוחין דבינה בכוחם לפעול דבעוד עולמות ביי"ע במקומן יהיה נמשך בהן הארת הכתר, והוא דוגמת תחילת היחוד דלעת"ל, וכדיבואר להלן בארוכה בע"ה.

ועב"פ אם כנים דברינו א"כ תעלה ארוכה למה שפתחנו בריש המאמר מהקדמת הדב"ק ז"ל שכתב כי צפורים נמשכין ההויות מרישא חיוורא דלא אתידע, דר"ל, דהנה במקום אחר הארכנו (עיין ים החכמה ער"ה תשס"ג סימן ד') בראיות ברורות בס"ד כי דל"א מלביש מן החזה ועד הטבור דא"ק, יען שעתיק דאצילות ראשו מלביש למעלה מטיבורא דא"ק, ממקום החזה ועד הטבור אשר קם מלביש בהעלמה מ"ה דא"ק אשר מקום הלבשתו למעלה מבין דא"ק המלביש מן טיבורא דא"ק ולמטה, יעו"ק ששארנו בזה, והנה עפ"י נמצא כי הפרטוף העומד למעלה מראש האצילות, דהיינו למעלה מטיבורא דא"ק הלא הוא דל"א, והנה פורים לא מצינו בו סדר המשכת מוחין טפי מבימות החול דכולי שתא, ונמצא איפוא כי אין נמשכין בו אלא מוחין דנה"י דיסקו"ת בלבד, וע"פ האמור לעיל מדברי הרש"ק ז"ל והרד"ס בכללי חס"ד נמצא כי ע"ד שעולים זו"ן ומלבישים לנה"י דיסקו"ת כן עולים גם כל פרטופי כל העולמות ומלבישים לנה"י דהפרטוף האחד העליון מהם, וא"כ נמצא כי כללות העולם האצילות העולה אף הוא ומלביש לנה"י דפרטוף העליון שעל גבו יהיה עולה ומלביש לרדל"א, יען דרדל"א מלביש במקום נה"י דבינה דא"ק, דהא כללות אח"פ הוא פרטוף ס"ג דא"ק דהיינו בינה דא"ק, כנודע, וקומתו מלבשת מן האוון דא"ק ועד טיבורו, וא"כ נה"י

דיליה מלבישים מן החזה דא"ק ועד הטבור, וקם ממך מלביש דל"א דאצילות.

אמור מעתה שצפורים נמשכת הארת דל"א, יען שצפורים מזדווגים יעו"ר שהם כללות ד' עולמות אבי"ע, דהיינו כללות העולמות מטיבורא דא"ק ולמטה, ונמשכים בהם מוחין דנה"י דהפרטוף העליון מהם, וכיון שיעו"ר הנו' המה מלבישים מטיבורא דא"ק, א"כ בהכרח דנה"י דהפרטוף העליון מהם הוא דל"א, שהוא נה"י דבינה דא"ק, ובזה אתי שפיר בפשיטות מאי דקאמר דנמשכין ההויות מן דל"א, יען דקם ממך הוא מקום המוחין הנמשכין ביום הפורים ליעו"ר דפרטופי סדר הזמנים.

ואפ"ש עוד דהרז"ל במחברת הקודש דף ס"ב ע"א טמן וכיסה ברמ"ז ככל האמור בדברינו דלעיל, דעי"ק שכתב וז"ל, וג' הויות דרישא חיוורא היינו דל"א שהוא שורש הכל, עכ"ל. ולכאורה לריכים ביאור, ולווחים ואומרים דרשנו וחיו, ולהנז' יתבאר כי הנה כאשר נמשכין מוחין דנה"י דיסקו"ת לכל הפרטופים מראש א"ק עד סוף העשיה, הנה ע"ד שכתר דאצילות נמשכין בו ביהאי שעתא המוחין דרדל"א דאצילות המלבישים מן החזה ועד הטיבור דא"ק שלמעלה מאצילות, כן עד"ז גם כתר דא"ק נמשכים בו המוחין דרדל"א דא"ק, שהוא מן החזה ועד הטבור שלמעלה מא"ק, אשר קם ממך הוא מקום הלבשת הבחינה היותר תחתונה דג' עולמות המלבוס הנזכרים בכללי החס"ד הנ"ל, ואכן משם שורש הכל, דקם הוא הבחי' היותר עליונה דכתר דא"ק, ושורש אלו ההויות הנמשכים למטה קם הוא.

ט.

בפורים נעשה היחוד היותר עליון
מכללות ימות השנה עד שנמשך
הארת המלבוש

ויובן בזה מה שמלינו שכתב הגה"ק בעל
הסולם זי"ע באיזהו מקומן וכן הוא
בכתבי תלמידו הגה"ק רי"ה ברנדווין זי"ע
שפורים נעשה היחוד היותר עליון מכל ימות
השנה בחי' ג"ר דג"ר (וכ"ה בספר יד בנימין
להג"ל בנימין סינקובסקי זי"ע ע"ז ל"א). ולכאן
מחזי כדברי נביאות מבלי טעם, שהלא מלך
המשכת המוחין אין נמשכין בפורים כ"א מוחין
דנה"י דבינה דוגמת ימות החול ותו לא מירי.

ואבננו למש"כ א"ש כיון דדייקא מוחין אלו
יש בכחם לעורר הכתר עליון לסדר
הזמנים שהוא כתר דא"ק, ועל ידו להמשיך
הארת הכתר ממקומו עד למטה עד העשיה
היותר תחתונה, דוגמת התיקון דלעת"ל, ואילו
בשאר זמני השנה לא מלינו כיוצא בזה, דהא
אין נמשכין כ"א מוחין דחיה ודנשמה ולא
דיחידה.

וארורחנא בזה להבין אמרי אמת שכתבו
תלמידי הבעש"ט עה"פ ותלבש
אסתר מלכות, דפורים נמשך הארת עולם
המלבוש, דלמש"כ א"ש בשופי, דכיון שנמשכין
מוחין דנה"י דיסקו"ת דא"ק, הנה באותו הזמן
נמשכין לכתר דא"ק מוחין דנה"י דבינה
דעולמות המלבוש, ומאחר שהארת הכתר
נמשכת בהאי יומא עד למטה הנה נמשך עמה
בחי' הארת המלבוש שנמשך אל הכתר ביום
הזה, ולא עוד אלא כיון שאף כתר דא"ק נמשך
לו מוחין דנה"י דבינה דמלבוש שעל גביו ועי"ז
מעורר הכתר דמלבוש וכנ"ל בפרטופי א"ק
דסגולה זו שיש לנה"י דבינה שבכחה לעורר

ולהמשיך מן הכתר שעל גבה קוה היא בכל
מקום, ונמצא דכתר דעולם המלבוש שהוא ריש
כל דרגין נמשך הארתו לנה"י דבינה דמלבוש,
וכיון דהארת נה"י דבינה דמלבוש נמשכת למטה
עד העשיה, הרי בתוכה מאיר הארת המלבוש
עלמו הנמשך ומתפשט עד העשיה דוגמת היחוד
דלעת"ל.

ובזה שנמשכין עד העשיה הוא להיות שנמשכין
מוחין דנה"י דבינה אשר בכוחם
ובסגולתם לעורר הכתר דא"ק, וע"ד שבעת
שנמשכין מוחין דכתר עולים בי"ע ונכללין
באלילות ה"נ אע"פ שאין בי"ע עולים לאלי' לפי
שאין נמשך עצמות מוחין דכתר מ"מ נמשכין
הארת המוחין דכתר עד לעשיה התחתונה
דבחי' סדר הזמנים ונעשה דוגמתו ומעין
תחילת הזווג דלע"ל ובי"ז זו המתגלית בחוכה
ובפורים לא מלינו כוונה בזמן זמנים טובא
בכל ימות השנה.

י.

ענין עד דלא ידע בן ארור המן
לברוך מרדכי

ויז"ם עד ללא ידע שנזכר בדברי הרז"ל
בפרע"ח ק"י ע"ג וז"ל, והנה מ"ש רז"ל
שנריך אינש לבסומי בפוריא עד ללא ידע וכו',
הכוונה היא כי ידוע שיש ניגון של קדושה בכל
קלי' המחיה אותה וכו', והנה ביום הגדול הזה
שיש אותו הארה גדולה, אנו רואים שגם לזאת
הנלון יגיע לו חיות לעצמו מזה ההארה, אבל לא
שיגיע כל כך להאיר לקליפה, ולזה נריך שישתכר
האדם ביום הזה עד ללא ידע בין ארור המן
לברוך מרדכי, אולי ישגה ויתן ברכה לאותו
ניגון שבקלי' ויתברך גם הוא, אבל לא תהיה
ברכה כוונה שלימה, שאם יהי' כן יגיע לו הרבה
ותברך גם הקליפה וכו', לכן נריך לאמרו שלא

בכוונה אחר שהוא שיכור וכבר ילא מדעתו, ואם הי' בכוונה ח'ו יאיר גם אל הקלי' וכו'.

לבוש"ב יתבאר יפה דאילמלי היה העשיה עולה ונכלל באיללות הי' ראוי להמשיך האורות אל העשיה, אמנם עתה שנשאר העשיה במקומו, אלא שנמשך לו הארה מן הכתר א"א שהיה זה בכוונה להמשיך הארה עד הבחי' היותר תחתונה, ובהכרח שיהיה דייקא בבחי' עד ללא ידע שלא בכוונה, ועיין עוד מזה להלן בס"ד.

ויתבאר בזה מש"כ הרב דב"ש בהקדמתו הנז' בפתח המאמר, וז"ל, בתיבת מקרא יכוין שעולה אמ"ש והיא בז"א וכו' ע"ש. והוא פלאי דמעולם לא מצינו להמוחין הנמשכין לז"א נקראין בשם אמ"ש. ואמנם למש"כ דתחילת המשכת ההארה בפורים היא מעולם המלבוש עממו א"ש, דבעולם המלבוש שם הוא אותיות אמ"ש, וכיון שנמשכין משם עד למטה ע"כ נקראין המוחין בשם שורשם.

יא.

כמה ביאורים במה שגודע כי הבינה מתייחסת אחר הכתר טפי מן החכמה

והנה מ"ש דבינה מושרשת ומעוררת הכתר יותר מן החכמה, הענין הוא על פי הנודע שעתיק נטל בעת התיקון ד' ראשונות דבינה, כנודע מדרושי התיקון, משא"כ מן החכמה לא נטל עתיק אלא הג' ראשונות שבו כנודע. והרי דבינה מושרשת בכתר טפי מן החכמה. ועוד יש לבאר ע"פ מש"כ בספר הבהיר אות י', לחמשים שערי בינה הם עמודים מעמודי הכתר, והרי דהבינה היא חילו' הכתר.

ולחלץ יבואר בארוכה בע"ה דבפנימיות הכתר גובר בחי' החכמה, ובחילוניותו גובר בחי' הבינה, והוא לפי שז"ת דעתיק מלובשים תוך י"ס דא"א כנודע מסדר התלבשות הפרלופים, והנה עתיק הוא בחי' החכמה להיותו יותר עליון, בחי' דוכרא, וא"א הוא בחי' הבינה להיותו יותר תחתון, ונחשב לבחי' נוק' לערך עתיק שהוא יותר פנימי, נמלא דבחילוניות הכתר ניכר הבינה שהוא בחי' א"א, ובפנימיות הכתר גובר בחי' החכמה שהוא בחי' עתיק, ולהלן בע"ה נאריך בסוד זה.

ועוד כדמות ראה לדברינו, דהנה נודע דהחמשה חסדים מתפשטין בחג"ת נלח והוד, וכללותם ביסוד, וכללות כללותם במלכות. ומצינו דאיהו (ו"א-יעקב) בנלח ואיהו (נוקבא-רחל) בהוד, וביאר בזה הגה"ק בעל הסולם דהחמשה חסדים הם שורש לה' פרלופים באופן דחסד שורש הכתר, גבורה שורש החכמה, ת"ת שורש הבינה, נלח שורש הז"א, הוד שורש הנוק', וכללותם ביסוד וכללות כללותם במלכות. ועפי"ז יובן היטב מה שמצינו דז"א בנלח, לפי ששורשו בחסד דנלח, והנוק' בהוד לפי ששורשה בחסד דהוד.

והנה עפ"י סדר זה נמלא דבינה שורשה בת"ת ובכ"מ בסדר הלבשת הפרלופין מצינו דהכתר דהתחתון מלביש לת"ת דהעליון, וכמש"כ הרז"ל בע"ח שער הנקודים פ"ג בענין הפרסא העומדת בין המאילל ובין הכתר, ור"ל בין הפרלוף העליון הנקרא מאילל לערך התחתון ובין כתר התחתון המלביש במקום הת"ת דהעליון, והרי שקרא הרז"ל לזה"ת כתר, וכ"ה בכמה מקומות וכדיעוין בע"ח שם וז"ל, כי עיקר חולס בת"ת דא"ק, אמנם נעשה כתר לנקודים, וז"ש בתיקונים תיקון ה' כי חולס כתר

באתון, עכ"ל. ומכאן שהת"ת שהוא כתר מתייחס לחסד הבינה.

עוד יק להוכיח ממש"כ הרז"ל בדרכי התפילין, דתפילין דרש"י הם מוחין לאימא, ותפילין דר"ת הם מוחין לאבא, והלך השוה בשניהם הוא שגדלן אלבע על אלבע. ואמנם בתפלת המנחה הי' הרז"ל נוהג להניח תפילין דשמושא רבא שגדלם אלבעיים על אלבעיים, וכולל לאו"א תרויהו כחדא, ודהיינו כנגד רש"י ור"ת גם יחד.

וישם לבך כי סדר פרשיות התפילין דשמושא רבא הוא כסדר תפילין דרש"י שהם מוחין לבינה, והרי לפניך דחילוניות הכתר שהוא א"א – וכמבואר די"ס לא"א הם המגולים בכתר, מתייחס אחר בחי' הבינה, ומזה הטעם סדר הפרשיות דשמושא רבא כדוגמת סדר תפילין דרש"י, שמוש"ר כנגד א"א. ותפילין דהראב"ד אשר הם כנגד עתיק סדר פרשיותיהן כתפילין דר"ת, להיותן פנימיות הכתר אשר הוא בחי' עתיק ועל כן מישך שייכא פרשיותיהן לבחי' החכמה, והבן.

ענף ד

השוואת סדר תיקון זו"ן הכוללים דכ"ד שעות עם זו"ן דפרטות התפלה

א.

סדר תיקון זו"ן דכ"ד שעות

מודע לבינה כי הקדמה זו אע"פ שגראית כמחודשת מ"מ נבנית בסיעתא דשמיא אריח ע"ג לבנה ביסודות ברורים ומואקים מדברי מרן הרש"ק ורבינו התו"ח ז"לוקלה"ה זכותם יגן עלינו ועכ"א, והיא רבת התועלת להבין דברי חכמים וחידותם בענינא דפורים והמסתעף.

נודע מש"כ מרן הרש"ק בספרו הבהיר נהר שלום ודף כ' ע"ב הקדמת חלות, דף כ"ב ע"ג ד"ה כי שמע קול תרנגול, דף כ"ג ע"ב ד"ה כי משי אפיה לימא המעביר עד דף כ"ד ענין תיקון זו"ן דכ"ד שעות אשר סדר תיקונם נמשך והולך שלשה ימים, והוא באופן זה: בהמשך כ"ד שעות דיום הא' נשלם ונתקן בחי' האח' דזו"ן הנז', בתחילת ליל ב' מסתלקין המוחין מז"א ונופל

עליו תרדמה, וע"ז אנו אומרים ברכת המפיל, ומתפשטין ונמשכין המוחין תוך הנוק', ונגדלת עד כל שיעור קומת הז"א מאחוריו, וננסרת מן הז"א, כל זה נמשך והולך עד חלות ליל שני.

במצות הלילה עולים הזו"ן לחיק או"א ומזדווגים ונותן בה הז"א כלי ורוחא וחוזרים ויורדים למקומם למטה, ושוב אח"כ ע"י ברכת המעביר שניה מזדווגים או"א וממשיכין לזו"ן בחי' מוחין דפנים, ואלו המוחין נכנסין תחילה בנוק' ונגדלת ככל קומת הפנים דז"א, ושוב מסתלקין המוחין מתוכה, וחוזרים ונמשכין לתוך הז"א, וחוזר הז"א ונותן לה על ידו חלקה הראוי להיות לה, ובאופן זה הולכין ונתקנין פרלופי הפנים שלהם עד תשלום כ"ד שעות דיום ב'.

בליל ג' יורדים המוחין דזו"ן דתמול שלשום לבי"ע לסייע במלאכת הביורורים, ובד'

חלקי תפלת שחרית דיוס שלישי חוזרים ועולים לאילנות עם הבידורים המתייחסים ליום ההוא. ובנפילת אפים דשחרית יום שלישי מזדווגים זוג להולדה, והוא זוגם העיקרי.

ורבם עליו מזדווגים עוד זוגים פרטיים בכל חלק מארבעה חלקי הכ"ד שעות, דבתפלת ערבית מזדווגים בחינת הב"ן דב"ן, בקריאת שמע שעל המטה ב"ן דמ"ה, בתפלת שחרית מ"ה דמ"ה, ובתפלת מנחה מ"ה דב"ן, גם בחלות הלילה מזדווגים שני חללי הלילה, ב"ן דב"ן עם ב"ן דמ"ה, וכל אלו הם זוגים פרטיים ואינם עיקריים, כי הזוג הכולל דכללות כולם אינו אלא בנפ"א דיום ג' וכאמור.

באופן שבתשלים כ"ד שעות דיום א' נגמרו להתקן בנין פרלופי האח, בתשלוש כ"ד שעות דיום ב' נגמרו להתקן בנין פרלופי הפנים, ובנפ"א דיום ג' נזדווגו להולדה, וכמבואר כ"ז בנה"ש בארכובה.

ב.

סדר בניסת המוחין לזו"ן בתפלת העמידה

עוד נודע כי סדר המשכת המוחין בתפלת העמידה הוא באופן שתחילה נמשכין בק"ש המוחין דו"ק דגדלות דתבונה, ואח"כ מתחילת העמידה עד באהבה נמשכין המוחין דאח' דב"ן דב"ן שיהם החותם הראשון הנקרא ירושלים, ובתיבת באהבה נעשה הנסירה ונמשכין מוחין דב"ן דמ"ה, והוא החותם השני הנקרא ליון, ועולים זו"ן לחיק או"א ומתייחדים ונותן לה הז"א כלי ורוחא, והיינו מוחין דמ"ה דב"ן, וחוזרים ויורדים למקומם, ואז עולים בידורי הפנים עד לע"ב וס"ג דא"ק, ומתייחדים ע"ב וס"ג דא"ק, ונמשכין המוחין

דפנים הכוללים בתוכם את הבידורים דמלכיות דב"ן שעלו עם תשלוש ט"ס דב"ן וי"ס דמ"ה דפנים, וברדתם נמשכין תחילה תוך הנוק' בתיבות מלך עוזר, ושוב מסתלקין מהנוק' ונכנסין תוך הז"א, וממנו לנוק' בכריעות וקיפות, וכן הוא נמשך והולך עד ברכת שים שלום, ובגמר הברכה דש"ס מתייחדים זו"ן יחוד דפב"פ. וכמבואר כ"ז בסידור הק' למרן הרש"ש ובדברי הרז"ל בשער המוחין פ"ט.

[ועיין מה שכתבנו בזה בקונט' "ים החכמה" לפורים תשס"א, דבזוג כלי ורוחא נמשכין להנוק' מוחין דמ"ה דב"ן דאח', וגם מחלית המוחין דפנים, ובזוג דש"ס נמשכין להנוק' מוחין דמ"ה דמ"ה דאח', וגם המחלית הנותרת דמוחין דפנים, דאל"ה יוקשה דלא מלינו אימתי נשלמים להמשך גמר המוחין דאח', ובקונט' הנז' הארכנו בזה, וכתבנו להוכיח מדברי הרש"ש בהקדמתו לברכת האירוסין והנישואין וכ"ה בנה"ש כ"ד ע"ד ד"ה ידוע דבעת זוג כלי ורוחא נמשכין בה מוחין דפנים, ודלא כמי שפירשו דבזוג כלי ורוחא נותן בה תשלוש המוחין דאח', ודהיינו מוחין דמ"ה דב"ן ודמ"ה דמ"ה דאח' שבזה נשלמים להכנס בה המוחין דאח', ובזוג דש"ס נותן בה כל הד' בחינות דמוחין דפנים כולן כאחד, אלא כדפירשנו].

ג.

צ"ב להשוות סדר בניסת המוחין דעמידה לסדר בניסת המוחין דב"ד שעות

אפם כי אחר עלות ההקדמות הללו הקדמה זו ל"ב להבין השניוים שבין סדר התיקון הנעשה בעת התפלה לבין סדר התיקון לזו"ן

דכ"ד שעות, דהנה בהקדמת הזו"ן דכ"ד שעות מלינו להנסירה נעשית מתחילת ליל הב' ועד חלות ליל ב', ואילו בתפלת העמידה חזינן לכאורה עפ"י פשט הדברים דענין הנסירה נעשה בזמן המשכת המוחין דאח', ודהיינו בתיבת באהבה קודם המשכת המוחין דפנים, וז"כ מה נשתנו אלו מאלו.

עוד ז"כ להבין מהות ענין הנסירה להלא נודע מש"כ הרז"ל בספר עולת תמיד דף ה' ע"ב דאין סילוק מוחין לעולם, ומרן הרש"ש סמך ידיו הק' על דברים אלו, וכאשר העיד בנו בשמו תלמידו הנאמן הוא רבינו התו"ח [עיי' דף ל"ט ע"ב וז"ל וכפי סדרת מו"ה ז"ל שלא יש סילוק מוחין לעולם, א"כ לא נסתלקו מז"א המוחין וכו'. וחזר וקנה הדברים בדף קנ"ח ע"א, וגם שם כתבו משמיה דמרן הרש"ש, ועוד בה פליסיה בדף ק"ס ע"א עיי"ש] וא"כ ז"כ מה שנודע דבעת הנסירה מסתלקין המוחין מתוך ז"א וחכמות וחסדים עומדין מקיפין ע"ג ראשו דז"א ובינות וגבו' נמשכין עס נה"י דאימא תוך הנוק', ללהג"ל דאוקמינן שאין סילוק מוחין לעולם האידך תתפרנס סוגיא זו. ועיין מה שכתבנו בזה בע"ה בקונט' "ים החכמה" ער"ה תשס"ב סימן א' אות ז', ועתה נבאר עוד בזה בתוספת מרובה בע"ה.

והנראה בזה להשוות סדר כניסת המוחין דעמידה לסדר כניסת המוחין דזו"ן דכ"ד שעות אלא שתחילה נבאר בקצרה ובדרך כללות העולה מדברינו ללהג"ל בע"ה, ושוב נחזור לבארם בע"ה בדרך פרטות.

הנה סדר כניסת המוחין דפנים הוא באופן שבעת הנסירה נמשכין המוחין דזו"ן דכ"ד דפנים לז"א, ועל ידו נמשכין המוחין אל הנוק', בעת זווג כלי ורוחא נמשכין המוחין

דכ"ד דמ"ה דפנים, מתיבת באהבה ואילך נמשכין המוחין דמ"ה דכ"ד דפנים, וסמוך לסיום העמידה בסמיכות ליחוד דשים שלום נמשכין המוחין דמ"ה דמ"ה דפנים, וכ"ז בכללות, ומכאן ואילך הבוא נבוא בס"ד לבאר סדרן בפרטות.

ד.

המוחין הנמשכין לנוק' בכל מקום אינן ניתנין בה אלא ע"י ז"א

וביאור הענין בפרטות הוא בהקדם מש"כ רבינו התו"ח לעולם אי אפשר להיות כדבר הזה שיהיו המוחין נכנסים מאימא לנוק' שלא באמצעות הז"א, אלא מוכרח הדבר הוא שכל מקום נמשכין המוחין מאימא לז"א וממנו לנוק', וכיעויין לו בזה בכמה מקומות, ומהם בדף ק"ע ע"א, יעויין שם דמה שמלינו בדברי הרז"ל דהגבורות נמשכין ללאה וממנה לרחל בזכרנו לחיים דר"ה, אינו כפשוטו, דאין המוחין נמשכין ללאה אלא ללד שמאל דז"א, ור"ל ללד הב"ן דז"א, ומשם נמשכין לרחל, והרי כך דאין המוחין נמשכין לרחל אלא ע"י ז"א, וע"ע בזה להלן. עוד יעויין לו להרב תו"ח בכ"מ (דף מ"ד ע"ב פ"ד ע"ב ועוד) דכלל הדבר הוא ששום פרטות אינו יכול לקבל, כי אם מן הפרטות הסמוך לו בלבד.

ועפ"י ז"ל דאף בנסירה כן הוא, שודאי שהמוחין ניתנים בה על ידי ז"א דייקא ולא על ידי אימא, ומה שנודע שנמשכים בה על ידי אימא, המכוון בזה הוא דניתנים בה על ידי ז"א בשלימות מבלי שניח ז"א לעצמו מהם כלום, דעל הרוב המוחין הנמשכין לז"א, אע"פ שחוזר וממשיכן אל הנוק', מ"מ מניח אצלו מהם חלקים, לא כן ממוחין אלו הנמשכין בשעת הנסירה אינו מניח לעצמו ולא כלום, אלא

ממשיכם כולן כמות שהן אל הנוק', ואינן עוברים בו כי אם בדרך מעבר בעלמא מבלי להותיר בו שיריים מחלקם, ובערך זה מתייחסים אחר אימא, וכאילו שניתנין מאימא לנוק' שלא באמצעות הז"א.

ה.

בעת הנסירה נמשכין מוחין דפנים חדשים מרום המעלות

והנה כבר הוכחנו במקום אחר (קונט' י"ס החכמה" ער"ה תשס"ב עמוד פ"ד ולהלן) מדברי הרז"ל בשעה"כ דרוש א' דר"ה דף ז"א ע"ב דבשעת הדורמיטא נעשה זווג באו"א ע"י העלאת מ"ן, ומזה הזווג נמשכים מוחין חדשים יותר עליונים, והמה הנכנסין בנוק' בעת הנסירה.

ויש להוסיף בזה עוד ממש"כ הרז"ל בשעה"כ דרוש ב' דעמידה בתיבת באהבה דף ל"ב ע"ג עיי"ש דלצורך הנסירה נעשה זיווג, וכבר עמדו בזה רבותינו המפרשים ז"ל, יעויין להשמן ששון בביאורו לשם אות ח' שנתקשה בזה ונדחק טובא, ולהבאתי לגני סוף ח"א עמ' קמ"ז שטרך גם הוא ליישב הדברים, וקושטא קאמינא אחר כל האריכות עדיין מידי דוחק לא ילאנו.

ואמנם עפ"י מה שכתבנו יתבאר יפה, והוא דודאי שאין סלוק מוחין לעולם, ובכל פרט ופרט נמשכין מוחין חדשים יותר עליונים, לא ראי זה כראי זה, וע"ד שכתב התו"ח ז"ל דף ל"ט ע"ב משם ספר הכוונות ישן בענין המוחין דפסח ועומר ושבועות, דבפסח נמשכים המוחין דעיבור, ואינן מסתלקין במונאי יום טוב ראשון של פסח, ובעומר נמשכים מוחין יותר עליונים שהם המוחין דיניקה, ובשבועות נמשכים המוחין דגדלות.

וזה שמלינו להרז"ל דהמוחין מסתלקין במונאי יו"ט ראשון של פסח, אינו כפשוטו, אלא שלערך המוחין החדשים הנכנסין עתה, קרינן להו להמוחין הישנים בשם סילוק, וכאילו שנסתלקו. והיינו בדרך שכתב הרז"ל בע"ח של"ד פ"ב כלל ח' (דף מ"ה ע"ד) וז"ל, באופן כי כשאנו אומרים שאחר שנגדלת אב"א חוזרת להיות נקודה קטנה בפנים, פירוש הוא על אותה נקודה מבחי' הפנים, שעדין בבחי' הפנים שלה אין לה רק נקודה אחת, אמנם כל האחוריים הם שלמים לגמרי, והבן זה מאוד, עכ"ל. וכתב מרן ז"ל בהגהותיו לשם אות א' וז"ל בתו"ד, "שכא [הרז"ל] לשלול ממנו הטעות, שלא נטעה בזה שכתב בספר הכוונות שקודם שתחזור פב"פ חוזרת להיות נקודה קטנה שאין כוונתו על פרטוף דאחור שלה, אלא על פרטוף דפנים שלה שעדין הוא בבחי' נקודה וליך בנין, אבל פרטוף דאחור כבר הוא שלם לגמרי וכבר נסר מאחורי הז"א, ובא לעמוד אחורי אותה הנקודה דפנים שלה, ואז נבנית אותה הנקודה והיתה לפרטוף שלם, ואע"פ שיך בזה פנימיות וסוד ואין הדברים כפשוטן, הכל הולך למקום אחד, כנלע"ד אני שלום", עכ"ל. וע"ע שמן ששון ח"ג דף מ"ג ע"ב אות י"ח ושע"ר ח"ב סימן קה"ל.

ובכל החזיון הזה כן נמי יש לומר בענין הנסירה, שבעת הנסירה נמשכין מוחין חדשים דבחינת הפנים, וכנ"ל בסדר המוחין דזו"ן דכ"ד שעות, ותחילה נמשכים המוחין לז"א וממנו לנוק', כדרכם בכל מקום, אלא כיון שמבחינת המוחין דפנים לא נמשכו עדין זולת המוחין דב"ן דב"ן ותו לא, הרי זה כאילו שנסתלקו המוחין, וכלו' דלערך בחי' המוחין דפנים עדין חסרים בז"א כל המוחין זולת הב"ן

דב"ן. ואמנם קושטא הוא דכל המוחין דאח', בין החכמות וחכמים ובין הבינות וגבורות, כולן נשארים על עמדתן תוך הז"א ואינן מסתלקין ממנו לעולם.

והזמניין הישר בלב אמת בדברי הרז"ל דרוש ב' דעמידה בתיבות מלך עוזר וכו', ובסוף דרוש ג' דדרושי הלילה, ימלא ראייה נכונה לדברינו האמורים, ובקונט' הנזכר הבאנו מדברי הרב שלו ירושלים (עמוד מ' מ"א) שכבר הרגיש מעין זה, וס"ל שבעת הנסירה נמשכין מוחין חדשים מרום המעלות, וניתנין אל הנוק', והם הם ריבועי ההוי"ת הניתנין אל הנוק' בעת הנסירה, עיי"ש.

וראייה לדברינו ממס"כ רבינו התו"ת בדף קע"א ע"ב בענין ר"ה, שמה שביום ב' דראש השנה עדיין נקרא הז"א יסן אע"פ שכבר נכנסו בו המוחין ביום אתמול כי יעבור שהוא יום א' דר"ה, לפי שכל אלו המוחין דיום א' – אפילו של השופר – נקראין יניקה, ובערך המוחין העליונים הנמשכים ביום השני נקראים בחי' שניה עיי"ש.

שמוע מינה דענין הדורמיטא אינו כפשוטו, דהמוחין הנמשכו בז"א עדיין בו אלא שבערך המוחין הבאין עוד אח"כ נקראין מוחין אלו מוחין דו"ק ובערכן נקרא שהז"א יסן, וע"ע מס"כ מפורש בדף ק"ס ע"א עיי"ש ומכאן גם ראייה למס"כ לעיל דהמוחין הנמשכין לנוק' בערך הנסירה נמשכין ע"י ז"א ולא מאימא דהא ביום א' דר"ה הנק' שניה נמשכין המוחין ע"י ז"א ולא מאימא.

והללום ראיתי למוה"ר אביגדור עזריאל זי"ע בספרו הק' זמרת הארץ דף י"א ע"א אות ל"ח ליישב קושית השמן זית זך (דף קמ"ג

ואילך) בענין סדר כוונות ר"ה יעו"ש, והוא ז"ל כתב להוכיח מדרוש ב' דדרושי הלילה שכתב הרז"ל וז"ל, וא"ת והרי כיון שנסתלקו המוחין ממנו וניתנו לנוק' איך מזדווג עמה, והענין הוא וכו' וזכור ואל תשכח זה, ואל תחשוב שבעת הדורמיטא נשאר הז"א בלי מוחין, עיי"ש, עכ"ל הרז"ל. וכתב עלה הרב זמרת הארץ וז"ל, הרי לך להדיא שכתב שבעת הדורמיטא יסן מוחין לו"א, ובכח אותם המוחין מזדווג עם נוק' בעת השניה והדורמיטא עלמה, ואע"פ שהדברים הללו מבהילים הרעיון ומרפסין איגרא דלמה זה ועל מה זה ללא תירץ [הרז"ל] שמזדווג עמה בכח המוחין שחוזרין המוחין עם הנה"י דאימא ליכנס בו קודם הזווג כמ"ס דדרושי ר"ה ובדרוש העמידה דחול ובדרוש פורים, ותו מה מוחין יסן לו בעת השניה והתרדמה, דאם כן הוא מה הוא השניה והתרדמה ומהיכן נמשך אם יסן לו מוחין בלילה שעה. וע' דדרושי הלילה, ועמידה והשופר, כי משם בארה [היפך הג"ל], כי בעת הדורמיטא והשניה אין לו מוחין לו"א כי אם קיטא דחיותא וזהו סוד השניה, וז"ע. הא מיהא הדבר יאך מפי המלך שיש מוחין לו"א בעת השניה ובכח אותם מוחין מזדווג עמה וכו', עכ"ל. והרי כדברינו דאין הדורמיטא כפשוטה שמסתלקין כל המוחין מן הז"א, ובעל כרחין כאשר ביארנו לעיל.

ד.

בעת הנסירה מתפשטים המוחין דפנים דב"ן דב"ן, ואילו המוחין דב"ן דמ"ה מקיפין ע"ג ראשו

ובזמנה נקוב לבאר ולהשוות סדר כניסת המוחין לתפלת העמידה לסדר

ז.

המוחין דזווג כלי ורוחא נקראין ב"ן
דמ"ה ונקראים מ"ה דב"ן ותליא
בערכי חלוקת המוחין

אחר שנסתרים הזו"ן עולים שניהם לחיק או"א,
ומתחילים שם בהיכלי או"א, ונותן זה
הז"א מוחין דב"ן דמ"ה אשר המה המוחין שהיו
עומדים ע"ג רישיה דילי, והוא החותם השני
הניתן בה ע"י אימא הנקרא נקודת ליון.

ולא תיקשי לך מדברי הרז"ל בע"ח ש' המוחין
פ"ט ועוד, דבעת היחוד דכלי ורוחא נותן
בה מוחין דמ"ה דב"ן, ולהמבואר הלא נמלא
שנותן בה ב"ן דמ"ה, די"ל דשני מיני חלוקות
המה לא ראי זה כראי זה ואלו דברי אלהים
חיים.

דבאשר תתפוס להמוחין לאחר ודפנים
שניהם כחטיבה אחת, אזי יתחלקו
בין שניהם לארבעה חלוקות מ"ה דמ"ה ומ"ה
דב"ן ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן, ובאופן זה הנה
המוחין לאחר הנמשכין עד באהבה (ולא עד
בכלל) יהיו כלולים מן המוחין דב"ן דמ"ה וב"ן
דב"ן שהם מוחין לאחר ופנים לאחר, והם
הנמשכין בכ"ד שעות דיום הא' דזו"ן הכוללים,
ואילו המוחין דפנים הנמשכין מבאהבה ועד
בכלל יהיו כלולים ממ"ה דב"ן ומ"ה דמ"ה שהם
מוחין לאחר ופנים דפנים, והם המוחין
הנמשכים בכללות הכ"ד שעות דיום הב'.

ועל פי סדר חלוקה זו יבוא סדר המשכת
המוחין דפנים דזו"ן הכוללים באופן
שמתחילת ליל ב' ועד סוף הלילה נמשכין
המוחין דמ"ה דב"ן שהם המוחין דאח' דפנים,
ומעלות השחר ועד לאת הכוכבים יהיו נמשכין

כניסת המוחין בזו"ן דכ"ד שעות, והנה ע"ד
שבכ"ד שעות דיום א' נשלמים להכנס המוחין
דאח', כן הוא גם בסדר התפלה שבכל יום,
שמק"ש ואילך עד תיבת באהבה נשלמים להכנס
בז"א המוחין דאח', ועל ידיהם בונה בנין פרלוף
הנוק' באטב"ח, כנודע.

ומבואר ואילך מתחילין להכנס המוחין דפנים,
וראשיתם ע"י הנסירה, והם המוחין
דב"ן דב"ן, וסדר כניסתם הוא באופן שתחילה
נמשכין לז"א וממנו לנוק', וכמבואר לעיל,
ולהיות שבעברס דרך הז"א אינם מותרים
רשימו בתוכו, הוי ליה כאילו שנמשכים מאימא
לנוק' שלא באמצעות הז"א, ואמנם באמת אינו
כן, וכנ"ל.

ומזה שמצינו בדברי הרז"ל דבעת הנסירה
מסתלקין המוחין מן הז"א, והמוחין
דחכמות וחסדים עומדים מקיפין ע"ג רישיה,
והבינות וגבורות מתפשטין תוך הנוק' בהיותם
מלוכשים בנה"י דאימא, הנה יק' לומר בזה
דהענין הוא שמאל המוחין דפנים אין
מתפשטים עתה כי אם המוחין דב"ן דב"ן,
ומוחין אלו להיות המוחין דלד שמאל נקראין
בינות וגבורות, והיינו דאמרינן שהמוחין
דבינות וגבורות מתפשטים תוך הנוק'. ואולם
המוחין דב"ן דמ"ה שהם המדרגה העליונה
אשר למעלה מן המוחין דב"ן דב"ן, הנה אף
הם כבר נמשכו וירדו מרום המעלות, אלא
שעלת עתה אינן מתפשטים תוך גופא דז"א
אלא עומדין מקיפין ע"ג ראשו, והם הם
הנקראים החכמות וחסדים העומדים מקיפים
ע"ג ראשו, ולהיותן המוחין דלד הימין נקראים
חכמות וחסדים. והמוחין הללו הם החותם
הראשון הניתן לה על ידי הז"א, ונקרא
ירושלים.

**המוחין דמ"ה דמ"ה קהם המוחין דפנים
דפנים.**

ויעד"ז יהי"ג כ בתפלת העמידה, שהמוחין הנמשכים בעת הנסירה והנמשכין בעת זווג כלי ורוחא שהם שני התחתמות הנזכרים, המה המוחין לאחר דפנים שהם המוחין דמ"ה דב"ן, והמוחין הנמשכים משם ואילך, בתיבות מלך עוזר, ועל ידי הכריעות וזקיפות, ובאים שלום, כדיבואר עוד להלן בע"ה, המה המוחין דפנים דפנים שהם המוחין דמ"ה דמ"ה.

יעצ"י סדר חלוקה זו נמצא להמוחין הנמשכין
 בעת הזווג בחיק או"א הם גמר המוחין
 דמ"ה דב"ן, שתחילתן הי' בעת הנסירה וסופן
 בעת הזווג לכלי ורוחא, ומן הטעם הזה קרינן
 להו להמוחין הניתנים בעת הזווג לכלי ורוחא
 בשם מוחין דמ"ה דב"ן. וביתר דיוק המה
 המוחין דמ"ה דמ"ה דב"ן, לפי שהמוחין דמ"ה
 דב"ן שהם המוחין דאח' לפנים עומן כלולים
 ממ"ה וב"ן דפרטות שהם ימין ושמאל שבהן.
 והנה המוחין הפחות מעולים שהם דל הב"ן
 נמשכים בעת הנסירה, והם הנקראים חותם
 ירושלים, והמוחין היותר מעולים הם דל המ"ה,
 והם הנמשכים בעת הזווג לכלי ורוחא, והם
 הנקראים חותם ליון, ונמצא שבזווג דכלי ורוחא
 אכן נמשכין המוחין דמ"ה דמ"ה דב"ן.

איברא דכ"ז אינו רק כאשר נתפוס האחור ופנים שניהם יחדיו כחטיבה אחת, שאז בין עולם אינם אלא ארבעה חלוקות וכדרך שנתבאר, ואמנם כאשר נתפוס האחור והפנים כל אחד מהם כחטיבה בפני עצמה, יהיה כל אחד מהם כלול בפרטותו מארבעה החלוקות הנ"ל, להמוחזין דאח' עצמם יהיו כלולים מד' חלוקות והמוחזין פניהם גם הם כלולים מד' חלוקות, ואזי יבוא סדר החלוקה באופן אחר מן

הראשון, להנה המוחין דפנים עממן כלולים
בפרטותם מארבעה בחינות, ב"ן דמ"ה וב"ן
דב"ן מ"ה דב"ן ומ"ה דמ"ה, והנה השנים
הראשונים שהם ב"ן דמ"ה וב"ן דמ"ה הם בחי'
אחו"פ לאחי' דפנים, והשנים האחרים שהם מ"ה
דמ"ה ומ"ה דב"ן הם בחי' אחו"פ דפנים
דפנים.

ויפדר המשכתם בזו"ן הכוללים הוא באופן
 שמתחילת ליל ב' ועד חלות ליל ה' הב'
 נמשכין המוחין דב"ן דב"ן, מחלות ועד לפרא
 דב"ן דמ"ה, מעלות"ך עד חלות היום דמ"ה
 דמ"ה, ומחלות היום ועד לאה"כ דמ"ה דב"ן,
 וכסדר זה נזכר בדברי מרן הרש"ך בנה"ך
 בענין חלוקת זו"ן דכ"ד שעות.

ויעל דרך זה גם בזו"ן לכל תפלה, שבעת הנסירה נמשכין המוחין דב"ן דב"ן, והם בחי' האח' לאח' דפנים, ובעת הזווג לכלי ורוחא נמשכין המוחין דב"ן דמ"ה והם בחי' הפנים לאח' דפנים, והיינו דקרינו להו להמוחין הניתנים בעת הזווג לכלי ורוחא בשם מוחין דב"ן דמ"ה.

וּבְהֶאֱמֹר תַּעֲלֶה אֲרוּכָה לָמָּה שְׁמָלֵינוּ לִמְרֹן
ז"ל גּוֹפֵא בְּהַקְדַּמַּת הַנוֹתָן לִשְׂכּוֹי
בְּנֶהָר שְׁלוֹם דָּף כ"ב ע"ג שְׁבַעַת הַזּוּוּג דְּכֻלִּי
וְרוּחָא נֹתָן בֵּה בְּחִי' ב"ן דְּמ"ה, וְהֶאֱיָךְ לֹא חֲלִי
וְלֹא מִרְגִּיץ שְׁדַבְּרִיו סֹתָרִים לְדַבְּרִי הַרְז"ל
הַמְּפֹרָשִׁים בַּע"ח שְׁעַר כ' פ"ט שְׁבַעַת הַזּוּוּג
דְּכֻלִּי וְרוּחָא יֵהִיב בֵּה בְּחִי' מ"ה דְּב"ן, וְאִמְנֵס
לְהַמְּבֹאֵר נִיחָא דְּב' מִינֵי חֲלוּקֹת וְהַבְּחִנֹת הַמָּה,
לֹא רֹאִי זֶה כְּרֹאִי זֶה, וְשָׁנִיָּהּ אֲמַת, דְּכֹאֶשֶׁר יֵהִיו
הָאֲחֹר וְהַפְּנִים שָׁנִיָּהּ חֲטִיבָה אֲחַת יִקְרָאוּ
הַמּוֹחִין דְּכֻלִּי וְרוּחָא בָּשָׁם מוֹחִין דְּמ"ה דְּב"ן,
וְאִילֹו כֹּאֶשֶׁר יִתְחַלְקוּ וְיֵהִיו לְאַחַדִּים יִקְרָאוּ ב"ן
דְּמ"ה.

ח.

מבאהבה ואילך נמשיכין המוחין
דאח' דפנים, ובש"ש נמשיכין
המוחין דפנים דפנים

והנה אחר שנכנסו בז"א המוחין לאחו"פ דאח'
(דפנים), הזמן גרמא להמשיך המוחין
לאחו"פ דפנים (דפנים), והם המוחין דמ"ה דב"ן
ודמ"ה דמ"ה, וסדר התפשטותם הוא באופן
שמתכתב באהבה, ועד סוף העמידה נמשכין
המוחין דאח' דפנים, והם המוחין דמ"ה דב"ן,
ובצרכת שים שלום נמשכין המוחין דפנים
דפנים, והם המוחין דמ"ה דמ"ה.

וביאור הענין ובהקדם להנה לכאן נ"ע
דמאחר שמתכתב באהבה ואילך
נמשכו המוחין, א"כ הו"ל להנוק' להיות שיהיה
אליו בקומתה, דהא המוחין דפנים המה מוחין
דחיה לערך, וכלל גדול בידינו שבכל מקום
שנמשכין מוחין דחיה עומדים הזו"ן פב"פ שוין
בקומתו, כדוגמת קדושת כתר דמוסף לשבת,
והכי נמי היה ראוי להיות כן.

ואף על פי שבימי החול אין נמשכין זולת
המוחין דנה"י דבינה בלבד כנודע, מ"מ
כיון שבפרטותם מתחלקים לאח' ולפנים, בע"כ
שלערכן יש בהן מוחין דבינה הנק' אח' ומוחין
דחכמה הנקראין פנים, דאל"ה האיד' חוזרת
הנוק' להיות עומדת עם ז"א פב"פ, והלא נודע
שכל זמן שלא נמשכו המוחין דחיה אי אפשר לה
לחזור עמו פנים דפנים מחמת חשך החילונים,
ומדעינינו הרואות שחוזרת עמו פב"פ, בע"כ
ללא איירי בערך המוחין דכללות, אלא בערך
המוחין דפרטות הנמשכין בימי החול, וכלו'
דהמוחין דנה"י דישסו"ת גופא מתחלקים לבחי'
אח' ולבחי' פנים, ובערכן חוזרת הנוק' פב"פ
אחר שנעשה בה ענין הנסירה, וע"ד הנעשה

בעת כניסת מוחין דפנים האמתיים במוסף
שבת. ואמנם לאמיתו של דבר, הנה לערך
המוחין האמתיים דמוסף שבת כל אלו המוחין
דימות החול – הן המוחין דאח' והן המוחין
דפנים – כולן כאחד אינן חשובים אלא למוחין
דנה"י דישסו"ת.

ומהשתא כיון דאוקמינן שבימי החול אנו
תופסים המוחין דפרטות נה"י
דישסו"ת ומבחינים בהם גופא אח' ופנים
כדוגמת נשמה וחיה אמיתיים, א"כ הכי נמי
שהיה ראוי שבעת כניסת המוחין דפנים תהיה
הנוק' עומדת עמו שיהיה בשוה כדוגמת עמידתה
עמו בעת כניסת המוחין דחיה הכוללים, ולמה
זה לא מלינו בסידור שתהיה קומתה מגעת אלא
עד החזה דיליה בלבד.

ובמבא קושיא זו י"ל דהמוחין דפנים הנמשכין
מבאהבה ואילך, הגם שבכללותם אינם
אלא מוחין דפנים, מכל מקום בפרטותם
יתחלקו לאחור ופנים, וסדר המשכתם הוא
באופן דזה אחר זה, דהמוחין דאח' שבהן שהם
המוחין דמ"ה דב"ן מקדימים להמשך תחילה,
והם הנמשכין בכריעות וזקיפות, תחילה לז"א
וממנו לנוק' ע"י הי"ב נשיקין דברכות אמלעות
באופן דמספירה לספירה ומפרק לספי', וכיון
שעדיין לא נמשכו המוחין דפנים דפנים אמטו
להכי אין הנוק' מגעת אלא עד החזה דיליה
בלבד, לפי שעדיין לא נתפשטו המוחין דחיה
בשלמות כי אם המוחין דאח' דפנים שהם אח'
דחיה לבדם, אלא שבגמר העמידה בסיום ברכת
שים שלום, נמשכין בה המוחין העליונים דפנים
דפנים שהם המוחין דמ"ה דמ"ה, ובזה נשלמים
להכנס המוחין דפנים, ואכן בעת הזאת כאשר
נשלמו להמשך בה המוחין דפנים עומדת עמו
שוה בשוה פב"פ.

ובבמ"א הבחנו אסמכתא לדברינו מדברי התו"ח דף ל"ג ע"א שמפרט בבחי' המוחין דפנים עלמן סדר חלוקה דאח' ופנים, באופן שתחילה נמשכין בכריעות וזקיפות מוחין דאח' דפנים עד שיש שלום, ובש"ס נעשה נסירה להמוחין דאח' דפנים, ועולים להזדווג בחיק או"א בזווג כללי ורוחא דמוחין דפנים עלמן, וחוזרים ויורדים למקומם וחוזרים פב"פ, ואזי נמשכין מוחין דפנים דפנים, ועי"ס שזהו שכתב בסה"כ ובסידור (דף ק"ט ע"א) להמשיך הטיפה דמקיף דחכמה וכו' ולהמשיך טיפת החסדים לדעת יעוין שם, דזאת הטיפה היא היא טיפת גמר תשלום המוחין דפנים. והרי כדאמרן דהמוחין דאחור ופנים דפנים אינן נמשכין שניהם בחדא מחתא, אלא בזה אחר זה, באופן שתחילה נמשכין המוחין דמ"ה דב"ן, ובשים שלום נמשכין המוחין דמ"ה דמ"ה.

ובגורף ענין הזווג כללי ורוחא לאורך המוחין דפנים יעוין עוד להפת"ע דף ל"ז ע"ג ד"ה גס ז"ל, ועוד מזה בקונט' "יס החכמה" ער"ה תשס"ב סימן א' עמוד ע"ד ועמוד קכ"ד]

ט.

בש"ש נעשה יחוד מצד ב' הבחנות, לערך החול מזדווגים זו"ן הגדולים, ולערך השבת מזדווגים יעו"ד.

ובהאמור עלה בדינו חידוש נפלא, דבעת היחוד בשים שלו' נעשה כאן יחוד מלד ב' הבחנות. מלד שאנו מבחינים המוחין דפנים הנמשכים דבר יום ביומו כמוחין דחיה, ודהיינו לערך פרטות המוחין דימות החול

גופא, הנה נתבאר שמומדת הנוק' פב"פ שזה בשוה אל הז"א, ולפיכך יתייחדו הזו"ן ביחודא שלים ע"ד היחוד דקדושת כתר דמוסף שבת. ועל קוטב ערך זה מיוסד היחוד נ"ר שמתייחדים ז"א עם נוקבא העומדים שניהם שוה בשוה, וע"י היחוד מתפשטין המוחין בכל קומת הפרלוף דז"א ודנוק', עד שמגיעים לנה"י דילהו, ושם מתייחדים זו"ן בזווג דיסודות שהוא היחוד דה"פ הוי"ה אלקים, ושם מתלבשין המוחין ביעו"ר, וכדוגמת הזווג דמוסף שבת.

ובמצא כי על פי הבחנה זו הנה הזווג נ"ר הוא זווג דנשיקין דזו"ן, והשילוב הוי"ה אלהים הוא זווג היסודות לאותם הזו"ן עלמים.

ובאמנב מלד שאנו מבחינים המוחין דימות החול כמוחין דנה"י דנשמה לבדם, ודהיינו לערך כללות המוחין הנמשכים ביום השבת, הנה כיון שבערך זה עדין לא נמשכו לזו"ן זולת המוחין דנה"י דישסו"ת הנקראין מוחין דבינה ומוחין דאח', אין בכחם לגרוס זווג בזו"ן, להיותם חסרים עדיין מבחי' מוחין דחיה, כי אם ביעו"ר בלבד שלערכם חסובים המוחין דנשמה דזו"ן כמוחין דחיה, וכמש"כ מרן הרש"ס בהגהותיו לע"ח שער העקודים פ"ב (דף כ"ה ע"ג), ועל פי זה בהכרח ששיעור קומת הנוק' אינו מגיע כי אם עד החזה דיליה בלבד, והזווג נ"ר הנעשה בזו"ן, הנה אינו זווג בין ז"א לנוקביה, כי אם זווג דו"ק דמ"ה עם ו"ק דב"ן דז"א עלמן מיניה וביה, ודהיינו לד ימין ושמאל שבו, דאי אפשר לו שיזדווג עם נוקביה שהרי אינה עומדת עמו בקומה אחת, כי אם הוא למעלה והיא למטה, מן החזה דיליה ולמטה, ולכן הזווג אינו אלא בין יעקב

י.

במלך עוזר נמשכין מוחין דעיבור,
ובכריעות וזקיפות מוחין דיניקה,
ובש"ש מוחין דגדלות

והנה המוחין דמ"ה דב"ן גופא שלהמבואר
נמשכים מתיבות מלך עוזר ואילך, הנה
אף הן מתפרטין לב' המשכות ואינן נמשכין בבת
אחת כי אם בזה אחר זה, להנה נודע שבמלך
עוזר ומושיע ומגן נמשכין המוחין תחלה לנוק',
וקוב מסתלקין מתוכה ונכנסין גו ז"א בכריעות
וזקיפות, והוא מאיר לנוקביה.

איברא כיון שאין סלוק מוחין לעולם, אם כן
האיד אפשר שיכנסו המוחין תוך
הנוק' וקוב יסתלקו וילאו מתוכה, אלא על כרחך
דאין הדבר כפשוטו, אלא שתחילה נמשכין
המוחין דו"ק שהם המוחין דאח' דאח' דפנים,
דהיינו המוחין דב"ן דמ"ה דב"ן, וזהו בתיבות
מלך עוזר וכו', וקוב מזדווגים ללורך כלי ורוחא
דפרטות אותם המוחין עצמם, ובכריעות
וזקיפות נמשכים המוחין דג"ר שהם מוחין
דפנים דאח' דפנים דהיינו המוחין דמ"ה דמ"ה
דב"ן.

והוא ע"ד שמלינו למרן הרש"ש ז"ל בנה"ש דף
ל"ט ע"ד, וז"ל, המשכת המוחין דליל
פסח ויום א' דפסח לזו"ן שהם בבחי' נד הב"ן,
הנקרא נוק' דזו"ן הכוללים דשנה שעברה, והם
המוחין דפנים הנכנסין בנוקבא תחילה לפי
שעה, להגדילה תכלית גדולתה דפנים כדי שתקח
רשימו דכל המוחין, כדי שיהיה לה מציאות
להבנות בפנים על ידו כנז' בעמידה דחול ע"י
מלות ספיה"ע, עכ"ל. והנה בהשקפה ראשונה
נראה לשון זה כולו מקשה אחת כאשר יבין
מדעתו כל בר בי רב.

לבין רחל, באופן שעל ידי הזווג נ"ר דו"ק
דמ"ה ודב"ן נמשכין ומתפשטין המוחין עד
לנה"י דלילה, אשר שם במקום ההוא מבחין
מלבישים יעו"ר, ואחר שנמשכין המוחין
בתוכם מתייחדים יעו"ר ההם בזווג דפכ"פ
בכת המוחין דחיה לערכם, והיינו הזווג
דה"פ הוי"ה אלקים.

ועל פי הבחנה זו נמצא כי זווג נ"ר הוא זווג
ז"א מיניה וביה - ו"ק דמ"ה וו"ק דב"ן,
ואילו השילוב הוי"ה אלקים אינו זווג אותם
הזו"ן שנזדווגו בזווג נ"ר, כי אם יעקב ורחל
המלבישים על גבי נה"י דו"ק דמ"ה ודב"ן.

ונמצא שרריך המכוין ליתן בדעתו דזווג דשים
שלו' מלד ב' הבחנות הוא נעשה, דמלד
ערך פרטות המוחין דימות החול עצמן, נעשה
זווג זו"ן הגדולים במוחין דילהו (זווג נ"ר), וקוב
אח"כ (ה"פ הוי"ה אלקים) זווג דיסודות, ומלד
הערך האמתי שהוא לערך המוחין הנמשכין
בשבת, יהי' הזווג נ"ר זווג דו"ק דמ"ה ודו"ק
דב"ן מיניה וביה, והזווג דה"פ הוי"ה אלקים
זווג דיעו"ר מלד המוחין דחיה לערכם.

והבן היטב דמקום הכי סידר זווג במקום
הנה"י דזו"ן הגדולים, לפי שאכן עפ"י
האמת שהוא ההבחנה שלערך המוחין דשבת,
הנה שם במקום הנה"י הוא מקום התלבשות
יעו"ר המתייחדים ביחוד הגמור דפכ"פ
לערכם.

[ובמ"א הארכנו הרבה בדרוש זה להוכיח
שהזווג העליון דנ"ר דוחק לפרש
שהוא זווג דז"א מינה וביה ו"ק דמ"ה ודו"ק
דב"ן, אלא הוא זווג זו"ן וכלומר ז"א ויעו"ר,
ולא אמרו רבנן בכפילא, והשי"ת יזכנו להוילאו
לאורה]

ואמנם ביאור הענין הוא דס"ל למרן הרש"ש
המוחין הנמשכין בפסח הם דוגמת
המוחין הנמשכין לנזק' בתיבות מלך עוזר,
והמוחין הנמשכין בימי העומר הם דוגמת
המוחין הנמשכין לז"א על ידי הכריעות וזקיפות
ועל ידו נבנה בנין הנוק'.

ובבר נתבאר בדברינו לעיל כי הרב תו"ח
הביא מלשון הרז"ל בספר הכוונות
ששפתי קדשו ברור מללו דפסח נמשכים מוחין
דעיבור, ובימי העומר מוחין דיניקה, ובחג
השבועות מוחין דגדלות, ואע"פ שבשעה"כ
שלפנינו כתב הרז"ל דבמולאי יום א' דחג הפסח
מסתלקין המוחין שנתפשטו ביום א', וחוזרים
ונמשכין בהמשך מ"ט ימי העומר, הנה אין
הדברים כפשוטן, וכמב' בדברינו לעיל.

ונמצא עפ"י, דהמוחין דפנים אשר מתחילין
להכנס ולהתפשט בליל פסח, מתחלקין
לג' חלוקות, האחד בליל פסח והן מוחין
דעיבור, ועליה קאמר מרן הרש"ש שהם דוגמת
מלך עוזר, הב' המה אותם הנמשכים בימי
העומר, והן מוחין דיניקה, ועליה קאמר מרן
הרש"ש שהן דוגמת המוחין הנמשכין בכריעות
וזקיפות, הג' המה אותם הנמשכים בחג
השבועות, והם המוחין דגדלות, והן דוגמת
המוחין הנמשכין בשים שלום.

ובמציאות בין תבין את אשר לפניך דבמלך עוזר
נמשכין מוחין דב"ן דב"ן דמ"ה והם
מוחין דעיבור עפ"י ערכי הכינויים, ואחריהם
נעשה זוג כלי ורוחא והוא דוגמת הזוג דליל ז'
של פסח שנתבאר בתו"ח (שם) שנעשה בו זוג
דכלי ורוחא עי"ש, ונמשכין מוחין דמ"ה דב"ן
דמ"ה והם מוחין דיניקה והוא בכריעות
וזקיפות, ובסיום העמידה בצרכת שים שלום
נמשכין המוחין דמ"ה דמ"ה והם מוחין דגדלות.

וארוחא בזה ליישב מה שנתקשו
המפרשים בדברי הרז"ל
בשעה"כ דרוק' ב' דעמידה בתיבות מלך עוזר
ומושיע ומגן (דף ל"ג ע"א) שיכוין בתיבות
הנ"ל בשם בוכ"ו, ונתבאר שם שהשם הק' הנז'
הוא במוחין דאחור, דמהאי טעמא אינו שם
אהי"ה אלא תמורתו וחילופו באותיות
של אחוריו. וכבר עמדו בזה המפרשים ז"ל דהא
בתיבות מלך עוזר וכו' נמשכין מוחין דפנים
ולא מוחין דאח', יעויין בזה במעיל אליהו
בביאורו לשם (עמ' שני"ג) ובשערי רחמים ח"ב
סימן קל"א משמיה דמוה"ר אברהם עדס
זי"ע ובבאתי לגני ח"א עמוד ל"ג ועמוד
קמ"ז, וע"ע פת"ע דף ט"ז ע"ב אות א'
ובפת"ע החדש ח"ה על דף ע"ד ע"ב. ואמנם
למש"כ אתי שפיר, דכיון דאוקמינן שבמלך
עוזר נכנסין המוחין דאח' דמ"ה דב"ן אמטו
להכי שפיר מכוונים בהם השם הנז' שהוא
במוחין דאח', והבן.

גם יובן בזה מש"כ בסידור (עי' סידור היר"א
ח"א (עמ' 585) בכוונת ה' שפתי תפתח וכו')
וז"ל ופי יגיד תהלתך ס"ת כמספר שם בוכ"ו,
להמשיך שם זה מיד ימין דבינה להמתיק בו
הג' מנלפ"ך דב"ן דמ"ה שבה' אלכעות היד
ימין וכו', עוד יכוין להמתיק הג' מנלפ"ך דב"ן
דב"ן דמ"ה לאלכעות דמ"ה דב"ן דמ"ה
מיד שמאלית דבינה, עכ"ל. (בסידור הנדפס
ליתא לתיבות ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן הנז'). דלמש"כ
דשם בוכ"ו הוא בב"ן דב"ן וב"ן דמ"ה
הפרטיים שהם ו"ק דמ"ה דב"ן אתי שפיר, לפי
ששם בוכ"ו הוא בכל ב"ן דב"ן וב"ן דמ"ה
שבעולם.

דח"ב תמלא בכוונת קדיש בתיבת יתגדל (דף
פ"ב ע"א בסדור הנדפס ח"א) להמשיך ללס

דנ"ר וכו' עם מוחין דיניקה וכו' לפלוג נה"י וחג"ת לחג"ת דו"ק וכו' וקס בוכ"ו וכו', ללהנ"ל יתבאר דכיון שנמשכין מוחין דיניקה הנחשבים

לכחינת ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן לערך הגדלות, ע"כ מאיר בהם קס בוכ"ו שהוא בפרטי המוחין הנז'.

ענף ה

תכלית בריאת האדם וסדר לידת ותיקון אדה"ר

א.

קודם שנברא העולם הי' הוא ושימו אחד בבחי' מוחין דחיה והיו חסרים ממוחין דיחידה

וקיימים ונאמנים לעד, ועוד לאלוה מילין בעזיה"ת.

הנה קודם שנברא העולם כבר הי' יחוד בין "הוא" לבין "שמו", ודהיינו בין המאליל שהוא אור א"ס ית"ץ הנקרא הוא, לבין שמו שהיא המלכות די"ס הגנוזות הנקראת שמו, כי כבר נודע שהמלכות נקראת שמו כאשר כתב הרז"ל בתיבת שמו דפסוק ראשון של שמו ובתיבות ברוך קס דקריאת שמו. ומלכות זו די"ס הגנוזות הלא היא שורש נשמות ישראל, וכיון שהיו הוא ושמו מתייחדים ביחוד גמור, בעל כרחך שכבר היו מתפשטין מוחין דחיה, דאלמלי היו חסרים ממוחין דחיה לא הי' אפשר להם להיות ביחודא עילאה, וכמש"כ הרז"ל בפ"ג דשער העקודים ובכ"מ דהזווג נמשך ממוחין דחכמה, ובלתו א"א להיות זווג, ועיי"ץ בדברי השמ"ץ בהגהותיו לע"ת שער העקודים סופ"ב.

ובענין ל"ב מאחר שלא היו חסרים כלום, שהלא אפילו מוחין דחיה כבר נתפשטו בהם, א"כ ענין בריאת העולמות והשתלשלות הנאליים לאיזה סיבה הוא בא, וכלומר, איזה תועלת נמשכת למלכות ממנו, והלא בלאו הכי כבר היתה ביחוד עם בעלה קודם בריאת העולמות, וכל פועל בהכרח שפועל לשם תכלית, והכתוב לווח ואומר "כל פועל ה'

הנה קודם שנברא בע"ה לקשר כל הדרכים הנזכרים ונעשים עד הנה אמרנו להקדים איזה הקדמות כוללות להבין כללות תיקון הבריאה, וכללות ענין פגם אדה"ר, ועוד איזה ענינים נשגבים ונוראים חומר בקודש הנכללים בזה הדרוש.

ובתחילה אינני כמזהיר אלא כמזכיר כי כל דברינו האמורים בדרוש זה להלן בע"ה אינן אפילו בדרך משל, דחלילה לתפוס הדברים אפילו כמשל במקום עליון ונורא כ"כ כמש"כ הרז"ל בשער טתנ"א פ"א, ואינן אלא לשבר את האוזן, ומכל שכן בכאן כאשר דברינו סובבים על ענין העשר ספירות הגנוזות במאליל שהאריכו בזה הקדמונים, ופשוט וברור לפני כל בר דעת כי אין הדברים כפשוטן ח"ו, כי גבוה מעל גבוה שומר וגבוהים עליהם, ואתה דע לך, ולמזהיר ולנזהר שלומים תן כמי נהר, ודי באזהרה נמרצת זו.

איתא בפרקי דר"א קודם שנברא העולם היה הוא ושמו אחד, וכבר האריכו הקדמונים לבאר עומק הענין בדברים חיים

למענהו", ול"ב תכלית המכוון בבריאת העולמות.

ב.

האדם לא נברא אלא להתענג על הוי"ה בבחי' היחידה

ואמנם הביאור בזה עפ"מס"כ הרז"ל בריש שער הכללים (ע"ח דף ה' ע"א) וז"ל כשעלה בראשו ית"ש לברא את העולם כדי להטיב לברואיו וכו'. ובריש סה"ק מסילת ישרים כתב רבינו הרמח"ל וז"ל "והנה מה שהורנו חז"ל הוא שהאדם לא נברא אלא להתענג על ה' ולהנות מזיו שכינתו, שזהו התענוג האמיתי והעידון הגדול מכל העידונים שיכולים להמלא", עכ"ל.

וברדע דבחי' תענוג הוא בכתר, וביאור הדברים דהנה איתא בירושלמי (ומובא הרבה בספרי המקובלים) "מאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאיסתכולי באפיה", והיינו כל זמן שעדיין לא נתפשטו המוחין לפניו כי אם המוחין לאחר לבדם, הנה בעת ההיא בהית לאיסתכולי, לפי שזוגם אינו אלא זוג אב"א, ואמנם ע"י עבודת התחתונים ויגיעתם בתומ"ל, זוכים ונוטלים שכל חלק עבודתם, וכיון שבדין הוא נוטל, שוב לא בהית לאיסתכולי באפיה ונעשה היחוד פב"פ.

והנה ע"ד שכל מקום נקראים המוחין דגשמה בשם מוחין לאחר לערך המוחין דחיה הנקראים לערכם מוחין לפניו, והכי נמי הזוג הנעשה בכת המוחין דגשמה נקרא זוג דאח' באח' לערך הזוג הנעשה בכת המוחין דחיה הנקרא לערכו זוג פב"פ, והיינו לפי שהחכמה נק' פנים לערך הבינה. הנה ע"ד זה ממש שוין הערכין בין החכמה לכתר, דהמוחין דחכמה נק'

מוחין לאחר לערך המוחין היותר עליונים מהם שהם המוחין דכתר הנקראים לערכם מוחין לפניו, והכי נמי הזוג הנעשה בכת המוחין דחכמה נחשב לזוג לאחר לאחר לערך הזוג הנעשה בכת המוחין דחידה הנקרא לערך הזוג דחכמה בשם זוג לפניו בפנים, והוא הוא הזוג לפניו האמיתי, לפי שנעשה בכת המוחין היותר עליונים וכדלהלן בע"ה.

ובזה יובן המאמר שפתחנו בו, דקודם שנברא העולם אע"פ שהי' הוא ית' ושמנו אחד, מ"מ לא היו מתפשטין בהן אלא מוחין דחיה, וכאמור שבלעדן אין נקרא זוג ויחוד כלל, ואולם לערך המוחין דחידה שהיו חסרים עדיין היה הזוג נקרא בשם זוג דאח' לאחר, ובבחי' בהית לאיסתכולי באפיה, ותכלית בריאת העולמות היא להטיב לברואיו שיזכו לשלמות הטובה שהוא השכל הנלחי להתענג על ה' בבחי' כתר, שהוא הבחי' היותר עליונה שעל ידה יהיה נעשה הזוג בבחינת פנים לפניו אמת.

ג.

הצמצום ענינו זוג וחילוף החסדים והגבורות לצורך הולדת מוחין דיחידה

והנה במקום אחר (להלן דרוש סוד המלאכות) הארכנו לפרש עפ"מס"כ הרז"ל בדרוש תפלי בה (נדפס בריש סה"ק שו"ת שמחת כהן למוה"ר מסעוד הכהן אלחנאד זי"ע) דענין המלאכות הוא עצמו ענין הזוג שענינו חילוף, והוא ממש"כ הרז"ל שם (שמחת כהן דף א' סעי' ג) וז"ל, לכשעלה בראשו הפשוט להאציל ולברא עולמות כמו שפ"ה, למאס אורו ע"ד למאס שכינתו בין בדי ארון וכו', ומה שגרס להסתלק

הוא כח הדין, שכל מה שלמטה מוכרח שיהי' בשרשו למעלה, שאם לא תאמר ששורש הדין היה שם יהי' עול ח"ו בחוקו ית' וכו', ואם לא נאמר שיהי' שם דין נמלא שהוא חסר ח"ו, אלא ודאי יש שם כח הדין וכו' ונדברים הנ"ל איתא באורך בספרי הגה"ק מוה"ר עזריאל רבו של הרמב"ן בספר ביאור עקר ספירות שאלה ג' הנדמ"ח, ובספר דרך אמונה דף נ"ה באד"ה והנה, ואותו הכח היה מעורב בכל מציאותו ית' ולא היה נרגש וכו', שהכל תכלית הרחמים, וכשעלה בראונו להאיל עולמו קיבץ כל שרשי הדין שהיו מובלעים, פי' שגילה אותם מעט, וזהו יש מאין וכו', עכ"ל. יעויין שם באורך שעיין הנמאס הוא שנסתלקו הרחמים שהם החסדים, ועי"ז נתאספו ונתקבצו כל חלק הדין למקום אחד, וזהו ותראה היבשה, ועשה גבול לים שלא יתפשט אור הא"ס יתברך משום נד, אלא ממקום אחד הניח נקב קטן כחודה של מחט, עיי"ש כל המאמר.

ורמז לדברים הנ"ל אתה תראה בסה"ק מבז"ש שער א' ח"א פ"א דף א' סע"ב, וז"ל, כי כל כוונת אצילות העולמות היה לברר העולמות, ע"כ. ועיין שם בהגהות הר"י פתיא זי"ע לשם אות א' שתמה על מש"כ לברר העולמות מה הלשון אומרת, ואמנם למש"כ הרז"ל בדרוש חפזי בה הנז' יבוארו הדברים יפה.

ובביאור הענין הארכנו הרבה בס"ד במקום אחר וומקצתו תראנו להלן בדרוש סוד הנמאס, אמנם בקולר מילין יתבאר דקודם הנמאס היו מעורבין החסדים עם הגבורות, ועי"י הנמאס נתקבצו כל החסדים למקום אחד, וחסדים דקודם הנמאס הלא הם הט"ס עליונות די"ס הגנוזות באוא"ס, ועי"ז נראית היבשה שהיא בחי' המלכות הגנוזה

באוא"ס, והיא בחי' הגבורות שהיו פזורות ובלועות תוך החסדים, ומעתה נתגלה שורש הדין.

והמבין יבין כי ענין זה להתקבלות החסדים ללד אחד הגבורות ללד אחר הוא הוא ענין החילוף והזווג, דע"ד שבכ"מ כאשר מזדווגים או"א, הנה מתחילה קודם הזווג היו נה"י לאבא כלולים ממ"ה וב"ן דמ"ה שהם חו"ב וחז"ג, ונה"י לאימא כלולים ממ"ה וב"ן דב"ן שגם הם חו"ב וחז"ג, ובעת הזווג מתחלפים שמאל לאבא עם ימין לאימא ונעשה אבא כלול ממ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן ואימא נעשית כלולה מב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן, ועי"ז נמלא דנעשה אבא כולו כלול מחכמה וחסדים שהם שני נדדי הימין, ואימא כולה כלולה מבינה וגבורות שהם שני נדדי השמאל, וכמב' כ"ז בע"ח בכמה מקומות ומהם בשער המוחין פ"ט ועוד. ובין תבין כי ענין החילוף הוא הוא ההתכללות והתקשרות שהאריך בו הרבה מרן הרש"ש ז"ל בהקדמת רחוק"ג, אלא ששם דיבר הרש"ש בכללות, ודון מינה דה"ה בפרטות, וכמבואר בספה"ק תורת חכם בכמה מקומות (יעויין שם דף מ"ג מ"א וז"ל, שזה הכללות שכללים הפרטותין זה הזווג, שהזווג וההתלבשות והתכללותם זה בזה הכל אחד, ועי"ש שהוא ענין ההלכה, ועי"ש עוד דף ז' ע"א, כ"א ע"ב, ל"ח ע"ב, והארכנו בזה הרבה בע"ה בדרושי השו"ב"ס, השי"ת יזכנו להוציאם לאורה במהרה).

דע"ד זה ממך היה נעשה בעת הנמאס הראשון, שבתחילה קודם הנמאס היו החסדים והגבורות מעורבים זה בזה, ולא היו הגבו' ניכרין לעינן, והנמאס הוא ענין הזווג הגורם שיעשה ההתכללות והחילוף, והיינו שנתקבצו כל החסדים ונתחברו עם הט"ס

עליונות הכמוסות במאלי, דומיא שבעת החילוף נכללים נה"י לאבא מן החסדים דשניהם, וכנגדן נתקבלו כל הגבו' ונתחברו עם המלכות הכמוסה בא"ס, דומיא שבעת החילוף נכללים נה"י לאימא מן הגבורות דשניהם.

ולבמה שנתבאר לעיל תמלא דכל עיקר ענין האמא, הנה לאורך הולדת המוחין דכתר הוא נעשה, לפי שהלא מכבר קודם שנבאר העולם היה הוא ושמו אחד בבחי' מוחין דחיה, וכלום לא היה חסר אלא מוחין דיחידה, ולנרכן נעשה ענין הזווג והאמא.

ד.

התפשטות הקו ענינו התפשטות מוחין דב"ן דב"ן דיחידה

והנה נודע שכל מח כללי כלול מג' מוחין שהם ד', ואלו הן: חכמה, בינה, דעת הכלול מחסדים וגבורות, והם מ"ה דמ"ה (חכמה), מ"ה דב"ן (חסדים דדעת), ב"ן דמ"ה (גבורות דדעת), וב"ן דב"ן (בינה). ומעתה יתבאר דמה שגולד הקו ע"י האמא והזווג, הנה הקו הוא הבחינה היותר תחתונה דמוחין דיחידה הנכנסת בראשונה, והוא בחי' ב"ן דב"ן, ועל דרך שכל מקום סדר המשכת המוחין הוא באופן שבראשונה נכנסים המוחין דב"ן דב"ן ואחריהם המוחין דב"ן דמ"ה, ותרווייהו נקראין אח' ובינה לערך המוחין הבאין אחריהם שהם מוחין דמ"ה דב"ן ומ"ה דמ"ה הנקראין פנים וחכמה. ומעתה הוא הדין בסוגיין, על ידי הזווג והאמא הראשון היו נמשכין המוחין דב"ן דב"ן, והם הם סוד הקו המתפשט תוך החלל.

והנה לעיל במקומו הארכנו באופן סדר כניסת המוחין בתפלת העמידה, דון מינה ואוקי באתרן, דע"ד שנתבאר שם באופן סדר כניסת

המוחין דב"ן דב"ן שדינם שנמשכין מן אימא אל הז"א בדרך העברה בעלמא, וממנו נמשכין תיכף אל הנוק', ולא זו בלבד אלא שאין מניחין נותר ופיריים בז"א אלא עוברין כליל בשלמות אל הנוק', שמהאי טעמא נקרא בלשון הרז"ל שעוברים מאימא אל הנוק' בלא אמצעות הז"א, וכמבואר לעיל שם שלפי שאין הז"א מניח מהן לעצמו ואין עוברים בו אלא דרך העברה בעלמא מה"ט אין עולים על שמו אלא נחשב כאילו נמשכין מאימא לנוק'.

ומהשתא ע"ד שבכ"מ מתפשטין תחילה המוחין דב"ן דב"ן דפנים תוך הנוק', ה"נ הי' כסדר הזה בעת האלול העולמות בלמאוס הראשון שנתבאר שהוא סוד הקו, שלהמבואר בכאן הנה ענינו הוא התפשטות המוחין דב"ן דב"ן דיחידה תוך הנוק' שהיא היא מקום התלבשות א"ק (וכלו' מקום שעתיד להתלבש בו אח"כ א"ק), וזאת אחר שעברו המוחין בדרך מעבר בז"א שהם הט"ס עליונות.

וביאור הענין הוא, דהנה בעת האמא נעשה הזווג לאו"א לאורך הולדת המוחין דיחידה, וע"ד שכל מקום מן הטיפות דנה"י דאבא ואימא נולדים פרלופי המוחין דזו"ן באופן שטיפת אבא מתפשטת ומתלבשת תוך ז"א ועל ידה נתקן פרלופ המוחין דיליה, וטיפת אמא מתפשטת ומתלבשת תוך נוק' ועל ידה נתקן פרלופ המוחין דנוק', ה"נ כן הוא על דרך זה בי"ס הכמוסות במאלי שהן הן הזו"ן שגולדו מטיפות או"א, דט"ס עליונות הם בחי' הז"א שגולד מטיפת אבא, והמלכות היא בחי' הנוק' שגולד מטיפת אימא, והט"ס העליונות נכללים בהעולמות שלמעלה מא"ק שהאריך בהם מוהר"י סרוג ותלמידיו אחריו בדרושים הק' דרושי המלבוש, הזכירם החסדי דוד בסי' ע"ו

עיי"ש), והמלכות היא היא מקום הנמצא
שבתוכה נתפשט הקו שהוא המוחין דב"ן דב"ן
דיחידה.

ה.

תכלית הבריאה לגלות סוד
הבחירה

והנה מנינו שאמר הכתוב (משלי ג') הוי"ה
בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה,
וביאה"כ דאבא (הוי"ה במילוי ע"ב) שהוא חכמה
יסד ברתא הנק' ארץ שהיא בחי' המלכות, וכונן
שמים דא הוי"ה במילוי מ"ה ע"י תבונה,
דאימא יסדה לז"א. ומכאן ילפי' לכל מקום
דהנוק' אחוזה ומקושרת בחד קטירא עם
החכמה, בחינת ה' בחכמה יסד ארץ, והז"א
אחוז ומקושר בחד קטירא עם אימא, בחינת
כונן שמים בתבונה (עי' שעה"כ דף ז"ה ע"א),
וסימנך אשה מזריע תחילה יולדת זכר וכו'.

ולחב"ן הענין יק' להסמיק לכאן סוד הידיעה
והבחירה, דקודם שנברא העולם היה
הכל בבחי' הידיעה ולא הי' שום מציאות ענין
הבחירה, לפי שהיה הכל אור פשוט ולא היה
שום מקום למציאות בלעדו ית' כלל אמת מלכנו
אפס זולתו, ותכלית הבריאה היא שיתגלה בחי'
הנפרד שהוא ענין הבחירה הנותן מקום להיות
נפרד ח"ו מהמאלי, איברא דעיקר העבודה
היא להמליכו ית"ש אפי' במקום הפירוד בסוד
כי ה' הוא האלוקים בשמים ממעל ועל הארץ
מתחת אין עוד, שעי' המלכת הסי"ת במקום
הנראה כנפרד עי"ז מתגדל ומתרבה היחוד
ביתר שאת ויתר עוז, והו"ם מ"ש הרז"ל בכ"מ
(סופ"ג דשער התיקון ופ"ד דשער מ') דלעתיד
לבוא יהי' שם ב"ן גדול משם מ"ה בסוד אשת
חיל עטרת בעלה, וז"ס לדיקים יושבים

ועטרותיהם בראשיהם, שיהי' בחי' המלכות
עליונה מן הז"א, יעויין שם, ואמנם מוסיף שם
ללא יהי' רק ב' בחי' שהם אורות דע"ב ואורות
דס"ג.

ולבאר' הדברים לריכין ביאור לכיון דאף
לעת"ל עדין יהי' שם ע"ב עליון משם
ס"ג, והמ"ה עתיד להיות כבחי' ע"ב, א"כ סוף
כל סוף עדיין יהי' המ"ה שנטעה ע"ב גדול מן
הב"ן שנטעה ס"ג, ומה הועילו חכמים בתקנתן
להגדיל הנוק' ולעשותה עטרת ראש, והלא עדיין
הדוכרא יהיה גדול מן הנוק'.

ואמנם ביאור הענין הוא דהגם שמלך
הפנימיות יהיה המ"ה גדול מן הב"ן,
שהמ"ה יהיה ע"ב והב"ן ס"ג, מכל מקום כל זה
אינו אלא בהעלם ובאתכסויא, אבל מלך
החילוניות דהיינו בהתגלות יהי' הב"ן גדול מן
המ"ה, אשת חיל עטרת בעלה, והוא ע"ד
הלבשת ז"ת דעתיק תוך י"ס דא"א, דמלך
חילוניות הכתר גובר בחי' א"א (הנקרא בחי' יק'
ובחי' נוק' בחי' ס"ג לערך עתיק הגנוז בו הנק'
לערכו בחי' אין ובחי' דוכרא בחי' ע"ב, ואמנם
בפנימיותו גובר בחי' העתיק).

ובמצא דבחי' הכתר, הנה מלך החילוניות
גובר בו בחי' הבחירה הנותן מקום
וממשלה להתחנות, ואעפ"כ בהכרח שיהי'
בתכלית היחוד עם בחי' הידיעה שאין עוד
מלבדו ואפס זולתו, שהוא בחי' הביטול הגמור
אל המאלי, בחי' אין, שהוא ענין פנימיות
הכתר.

וזה שם שאמרו חז"ל בתענית אלמלי חוני אתה
גוזרני עליך נידוי, ור"ל, דהנה חוני
המעגל פעל בבחי' הבחירה כאילו ניתן לו
הממשלה בעליונים ח"ו, ועל דא הסיבו לו

אלמלי חוני אתה, ור"ל בבחי' הביטול הגמור
שהוא בחי' הידיעה, גוזרני וכו' דחולפא כלפי
שמיא אסורה רח"ל, ודוקא במקום הכתר ששם
הידיעה והבחירה בתכלית היחוד בבחי' יס ואין
כחלדא, הנה דוקא במקום זה חולפא כלפי שמיא
מהני והוא לפי שבמקום זה אין החולפא שולטת
כי אם בחילוניות, אבל בפנימיות הוא כאין
וכחרס הנשבר לערך המאלי.

ו.

עבודת התחתונים לייחד הבחירה
עם הידיעה

והנה תחילת עבודת נשמות ישראל היא
להתבטל לבוראם ולהמליכו ית"ש בכל
אפסי ארץ עד שיתברר אלל האדם כי אין בלתו
ית' ואפס זולתו, אמנם ע"י עבודת האיש
הישראלי עד שמתעלה לבחי' לדיק גמור, זוכה
להתעלות ולהיות נכלל בבחי' לדיק מושל ביראת
אלקים כביכול, כמאמרס ז"ל מי מושל בי לדיק,
הקב"ה גוזר גזירה ולדיק מבטלה. אמנם כ"ז
הוא דיקא לפי שהלדיק לגודל מעלתו מתבטל
לבוראו בתכלית הביטול, אלא שהקב"ה חפץ
להראות חיבתו אל ישראל עם קרובו ומקבל
תפלתו עד שנראה כאילו לדיק מושל וכו', וכ"ז
בחי' חילוניות וכאמור, אבל בפנימיותו הרי הוא
בטל ומבוטל לרצון העליון.

ובמבואר כ"ז בספ"ק שער התפלה להגה"ק
בעל באר מים חיים שענין זה
הו"ס מלות כיבוד אס, וע"ד שהאריך בזה
הגה"ק שר בית הזוהר מהר"ם מזידיטשוב זי"ע
בסוד ישא הוי"ה פניו אליך, דהז"א הנק' הוי"ה
נושא פניו אל הלדיק שבבחי' אימא, איברא
דכ"ז אינו אלא לגודל הביטול בפנימיות הלדיק
אל המאלי ית"ש.

ובזה תבין סוד גדול מה שמצינו ביחודי
הדורות שמצינו לאיזה מהן מלאכי עליון
שהיו מפליגים ומשכחים עממן בלשונות
מופלגים, ואכן הרבה לא זכו לירד לסוף עומק
דעתן הקדושה דעת קדושים, ונכשלו לדבר סרה
ולהלעיב במלאכי חלקים. ואמנם ביאור הענין
הוא דבעלות נשמות אלו הלדיקים לבחי' הכתר,
אשר שם יס ואין כחלדא, הנה שם בחילוי גוברת
הרגשת היס שהוא הרגשת הבחירה הנותנת
מקום לממשלת התחתון, ועל כן דיברו גבוה
גבוה, ואמנם בעת ההיא לדיקא היו בפנימיותם
בתכלית השפלות והביטול הגמור, בבחינת
הידיעה שאפס זולתו ית', וז"ס בחי' אנו"י הוי"ה
אלקים מדת אני לקדושה, ודיקא לפי
שבפנימיותם היו אלו הלדיקים מרגישים בנפסם
כעני ורש הדופק בפתח, בבחי' תפלה לעני,
דיקא להכי היו רשאים לדבר דיבורים היוצאים
מלד הרגשת היס, דאי לא קיימא הא לא קיימא
הא. דח"ו כי יפול הנפול ממקום הכתר שהיא
בחינת יס ואין כחלדא לבחי' היס הנפרד רח"ל,
הנה תיכף יהי כח"ר אתון כח"ת רח"ל.

ז.

לעת"ל יהי בבחי' פב"פ באשה
לבעלה

ויזהו שמצינו בזה"ק במה שאמר משה רבינו
ע"ה להקב"ה למה הרעות לעם הזה,
והוא לפי שנאחז בסוד בעלה דמטרוניתא,
בבחי' הכתר שבו רשאים לדבר בלשון חולפא
כלפי שמיא, דע"ד בחי' אשה לבעלה שבחי' חילוי
שומע לענתה כאומרס ז"ל איזיל ואימליך
בדביתהו וכאילו נותן לה הממשלה, ואעפ"כ
בפנימיות מתבטלת הנוק' אל הדוכ' בסוד
מאה"כ והוא ימשל כך.

ובזה נחזור לביאור המאמר שפתחנו בו, הנה קודם שנברא העולם היה הוא ושמו אחד, אלא לאשר שהיו חסרים מבחי' המוחין דכתר, היה היחוד בבחי' מאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאיסתכולי באפיה, והי' היחוד בבחי' אח' באת', אמנם בגמר התיקון לעת"ל יחזרו ז"ן להיות בבחי' פכ"פ כאשה לבעלה בסוד לדיק מושל ביראת חלקים ביחודא שלים, והבן.

ה.

המוחין דב"ן דב"ן בכוחם להמשיך הארת המוחין דמ"ה דמ"ה בסוד אבא יסד ברתא

והנה שלמות התיקון הוא בעת גמר כניסת המוחין דכתר שהם בחי' המוחין היותר עליונים דמ"ה דמ"ה אשר באחרונה יסעו, וכנודע דסדר כניסת המוחין הוא באופן שתחילה מתפשטים המוחין דב"ן דב"ן, ואחריהם המוחין דב"ן דמ"ה, ואחריהם דמ"ה דב"ן, ובאחרונה המוחין דמ"ה דמ"ה, ונמצא כי המוחין דמ"ה דמ"ה אינן נמשכין אלא לבסוף בגמר כניסת כל המוחין שתחתיהן, ובעת ההיא יהי' נעשה שלמות ענין הידיעה והבחירה.

אלא שענה עמוקה ונסתרת יש להמשיך בחי' המוחין דמ"ה דמ"ה דכתר אף בעת היות המוחין היותר תחתונים דב"ן דב"ן, והוא להיות שנתבאר דאבא יסד ברתא, ממילא מקושרין ועומדים הם שתי הבחי' דחכמה ודמלכות שהם בחי' המ"ה דמ"ה היותר עליונים עם בחי' הב"ן דב"ן היותר תחתונים.

וענין התקשרותם הוא דהנה מתחילת הבריאה כאשר נמשך הקו לאורא"ס אשר הוא בחי'

המוחין דב"ן דב"ן תוך מקום הצמא, ניתן על ידו מקום לנשמות ישראל להיות להם ענין הבחירה, ועל ידי זה נתגלה תוך הבריאה סוד הבחירה, וזאת ע"י שמרגישים כנפרדים מאור המאכל. כרם אע"פ שניתן להם הבחירה, מ"מ בחירתם מוגבלת בגבול, ללא ניתן להם לנשמות ישראל ממשלה בעליונים כלל, ואף בתחתונים אין להם לנשמות ישראל ממשלה גמורה בלתי גבול, אלא ממשלה בגבול, ואמנם לעת"ל בעת גמר המשכת המוחין דמ"ה דמ"ה דכתר יהי' בבחי' לדיק מושל ביראת א', שתתגלה ממשלת נשמות ישראל כביכול בעליונים בלתי גבול.

וביבת הדבר היא לפי שלעת"ל תהי' הבחירה שהיא בחי' נש בתכלית היחוד עם הידיעה שהיא בחי' אין, וכיון שיהי' שניהם דבוקים ואחוזים כאחד, ע"כ כפי גודל ענין הידיעה כך גודל ממשלת הבחירה.

איברא בזמנה"ז להיות שהתחתונים חסרים מאור הידיעה הברורה והאמתית אשר אפס זולתו, דין גרמא שלא ניתן אל התחתונים ממשלה כי אם מעט מזעיר מבחי' אבא יסד ברתא, שתוך המוחין דב"ן דב"ן ניתן מעט מבחי' הממשלה העליונה דמ"ה דמ"ה, והוא דלפי שאין התחתונים מרגישים גודל היחוד ע"כ חיישינן פן ושמא עלולים לדמות נורה ליוצרה ח"ו וליפול בקלי', לי יאורי ואני עשיתיני מעין קליפת פרעה רח"ל בדמותו בנפשו שיש לו דעה בעליונים רח"ל, והוא תכלית הפירוד וההתגשמות ח"ו, וע"כ לא ניתן אל התחת' אלא ממשלה מועטת שלא יבאו על ידה לפגום רח"ל ביחודו ית', אמנם בגמר ותשלוש עבודתם יזכו להתעלות לבחי' מ"ה דמ"ה בחי' לדיק מושל ביראת א' בתכלית הבחירה כשהיא

באחדות גמורה עם תכלית הידיעה בבחי' המוחין דיחידה.

ט.

אדה"ר נולד מיוחד כלי ורוחא דב"ן
דב"ן לצורך מוחין דב"ן דמ"ה

והנה בעת הזאת שהוא אחר האמלום והמשכת
הקו שהוא התפשטות המוחין דב"ן דב"ן
נולד אדם הראשון, ומלינו בדברי הרז"ל דהולדת
אדה"ר היה ע"י שניעה זוג דאח' באח' הנקרא
זוג בחיק או"א לאורך כלי ורוחא, והענין הוא
לפי שכבר היו מתקנים המוחין דב"ן דב"ן הנק'
מוחין דאח' לערך המוחין דב"ן דמ"ה הנק'
פנים לערכן, ועתה הזמן גרמא להתייחד ביחוד
כלי ורוחא.

וביאור הענין הוא דכבר נתבאר כי הן
המוחין דב"ן דב"ן והן המוחין דב"ן
דמ"ה שניהם נחשבים למוחין דאחור לערך
המוחין דמ"ה דב"ן ומ"ה דמ"ה הנק' פנים,
אלא שהמוחין דאחור גופא כלולים מימין ושמאל
דפרטות, השמאל שבהן נק' אח' והימין שבהן
נק' פנים, ובגמר המשכת המוחין דאח' דאח'
שהוא ב"ן דב"ן נעשה יחוד כלי ורוחא לאורך
המוחין דב"ן דמ"ה הנק' פנים לערכם, וה"נ
בעת לידת אדה"ר נעשה יחוד כלי ורוחא דב"ן
דב"ן לערך המוחין דב"ן דמ"ה.

ואל תתמה על החפץ יען שכבר הקדים לנו מרן
הרש"ק ז"ל בריש הקדמת רחובות הנהר
דף ב' ע"ד כי כל דברי הרז"ל מיוסדים על
ערכי הכינויים. וכדרך שבימות החול עבדינו
בתיבת באהבה בגמר המשכת מוחין דאח' יחוד
כלי ורוחא בחיק או"א, ואח"כ בסיום העמידה
בשים שלו' נעשה היחוד דפ"פ, ואע"פ שבין
האח' ובין הפנים דימות החול תרויהו נק' בחי'

אח' לערך המוחין המתפשטין בשבת הנקראים
פנים, וכבנהר שלום דף י"ג ע"ג, דהא אין
נמשכין בימות החול כי אם מוחין דנה"י
דיקסו"ת ותו לא.

י.

שיעור קומת כתר דז"א וכתר
דרחל

ועתה נבוא להבין מעט ענין חטא אדה"ר,
הנה נודע מש"כ הרז"ל בשער יעקב
ורחל ובשער רחל ולאה ועוד, דבזמן שנמשכים
המוחין דאח' נוטל כתר דרחל ב"ש ת"ת
תחתונים דז"א, ומשם ולמעלה מתלבשת לאה
אשר קומתה מתחלת מן הדעת דז"א ומתפשטת
עד סוף שליש ראשון דת"ת דז"א, אלא שעקבים
ללאה נכנסין תוך רישא דרחל במקום שליש
האמצעי דת"ת דז"א.

גם נודע כי בעת שנמשכים המוחין דאח' לז"א,
נוטל כתר דז"א שליש תחתון דת"ת דאימא
בלבד, אמנם כאשר נמשכין בו גם מוחין דאבא
שהם המוחין דפנים מתעלה ומתגדל כתר
ועולה ונוטל ב"ש ת"ת דאימא.

והנה אע"פ שנתבאר שבכל אופן נוטל כתר
דרחל ב"ש ת"ת דז"א, הן בשעה
שנמשכים מוחין דפנים והן בשעה שנמשכים
מוחין דאחור, מ"מ הפרש יש ביניהם, דבעת
שנמשכין מוחין דאח' לבדם, כיון שבאותה
השעה נוטל כתר דז"א שליש ת"ת דאימא, הנה
כי כן גם רחל אע"פ שכתרה שמגיע עד ב"ש
ת"ת, מ"מ עיקר הכתר המתייחס על שמה אינו
אלא שליש תחתון דת"ת דז"א, אבל שליש
האמצעי דת"ת יש להם לעקביים ללאה אחיזה
בו טפי מלרחל, ולגודל אחיזה שם חשיב כאילו
ששליש האמצעי דכתר מתייחס על שם לאה ולא

ע"ש רחל, אמנם כאשר מתפשטין מוחין דפנים, כיון שבאותה השעה נוטל כתר דז"א ב"ש ת"ת דאימא, ה"נ כתר דרחל הנוטל ב"ש ת"ת דז"א מתייחס על שמה ולא על שם לאה.

ועיין בדברי הרז"ל (ע"ח שער רחל ולאה פ"ג ופ"ד) בענין השליש האמצעי דפעמים שרחל ולאה שניהם שותפים בו, ופעמים שרחל לבדה לוקחת כל הב"ש בסוד ותגנוב רחל את התרפים אשר לאביה, דרחל גונבת השליש האמצעי מלאה ולוקחתו לה לבדה ואינה נותנת ממנו חלק ללאה אחותה, ותרפים היא מקום בחי' ב' רגלים ללאה. ועיי"ש בדברי הרז"ל שמקום זה הוא בחי' עץ הדעת טו"ר שבו חטאו אדם וחוה, דכיון דשם בפנימיות החזה דז"א הוא מקום גילוי החסדים לכן יש שם יניקה ואחיזה לחי'ונים, ועיי"ש דעקבים ללאה להיותם דינים קשים וגמורים ע"כ יש שם מקום יניקה מהחזה אל הקלי', ועזא ועזאל גם המה שרשם מבחי' ב' עקבים ללאה, ולכן הי' בלעם הולך אל הררי קדם אל עזא ועזאל דגם בלעם הי' מהארה הנז' היואלת מעקבים ללאה שתוך כתר דרחל, וזהו ענין חכמת התרפים אשר ללכן דע"י אותם התרפים היה משיג כל הארות עקבים ללאה, וכאשר גנבתם רחל לא ילאו הארות דעקבי לאה לחוץ אל החי'ו' להאיר להם, עיי"ש.

י"א.

חטא אדה"ר שהגדיל הכתר דרחל בלא המשכת מוחין דחכמה

והנה נתבאר בארוכה בדברי הרז"ל (ע"י שער הפסוקים ולקו"ת פר' בראשית) דחטא אדה"ר היה שכיון שבאותה השעה לא נתפשטו זולת המוחין דלח', היה ראוי כתר דז"א ליטול

שליש תחתון דת"ת דאימא לבד, ואדה"ר על ידי מעשיו חפץ להגדיל הכתר, והגדיל כלי הכתר עד שנטל ב"ש ת"ת דאימא, וכיון שלא נתפשטו המוחין דפנים, שלא הועיל ע"י מעשיו כ"א להגדיל הכלי, ולא להמשיכת המוחין דפנים, נמלא שהיה כלי הכתר גדול מאוד לערך האורות המתפשטין בתוכו, ועי"ז נחשך כלי הכתר ונעשה הפסק בין ז"א לבין אימא ושאר הפרטות העליונים שעל גבה, ותחת שישמש הכתר כמחבר בין ז"א להפרטות העליונים שעל גבו, הנה עתה קוי חושך בכתר, ודין גרמא דקוי חושך בין ז"א לעילת העילות, וכל זה לסיבת שהגדיל הכתר דז"א בלא זמנו, וכמב' כ"ז בדברי הרז"ל הנז'.

עוד כתב הרז"ל כי חטא אדה"ר הי' שחזה סחטה ענבים ונתנה לו, וביאור הענין דהנה עקבים ללאה הנכנסים בכתר דרחל הם בחי' ענבים בסוד עקב ענוה, והיין שבענבים הם הדינים שבעקביים, והחי'ונים יונקים מפסולת היין ומהשמרים שהם ענין הדין הקשה יין עכור, והוא בלוע תוך עקבי לאה דוגמת יין הבלוע תוך הענבים, וחוה סחטה אלו הענבים, וכוונתה היתה דע"י הסחטה ההיא ילאו השמרים הבלועים שם, וכמב' בשעה"פ דף מ' ע"ד, דבהיות היין יולא בנחת הוא יולא זך, אך חוה סחטה הענבים והולאה משם שמרי היין, ומהם שתו אדם וחוה מבחינת כוס התרעלה חלק החי'ו' הנק' סטרא דמותא, וגרמו עליהם מיתה.

ועיי"ש שמישך בזה מאמרי הזוהר הנראין כחולקין זה עם זה שבמ"א מלינו שחטא אדה"ר הי' בנוק', ובמ"א כתב שהחטא היה בדו"ג, ועוד בה שלישיה שהפגם היה בכתר דקוי חושך בין עילת העילות, ואמנם להמבואר

הכל אמת, שהוא במקום הכתר, והיינו כתר דנוק', והוא במקום החזה (פליש אמלעי) דז"א, ועיי"ש עוד בארוכה מה שהאריך בענין הערב רב ופגם העגל וסוד הנרעת אשר כולן מקושרים עם הענין הנז'.

וביאור הענין הוא על דרך שנתבאר לעיל, דאדם הראשון נולד מזווג דאחור באחור, ועדיין לא נתפשטו המוחין דחיה, ואדה"ר ע"י מעשיו גם הוא לא המשיכן, ובעת הזאת נתבאר שאין ראוי כתר דרחל לגנוב התרפים מלאה, ולא הי' לו לאדה"ר להגדיל הכתר בז"ש ולסלק משם ממשלת רגלי לאה, וע"י שגנבה רחל התרפים טרם הגיע העת, דין גרמא שנתגברו הדינים ושתו יין התרעלה. ועי' בארוכה בספ"ק יין המשומר להגה"ק מוה"ר נתן שפירא זי"ע שהאריך הדיבור בסוד זה.

והנה נתבאר לעיל לאדה"ר נולד אחר שכבר נמשכו המוחין דב"ן דב"ן (בחי' הקו) ע"י זווג לכלי ורוחא ונדוע מכוונת העמידה דבעת הזווג לכלי ורוחא נמשכין המוחין דב"ן דמ"ה, ונמצא לאדה"ר גופא כבר היו בו המוחין דב"ן דמ"ה, ועפ"י מש"כ לעיל בסוד הוי"ה בחכמה יסד ארץ כונן שמים בתבונה נמצא דבחי' הנוק' שהיא הבחי' היותר תחתונה בחי' ב"ן דב"ן יס' בכחה לעורר המוחין דמ"ה דמ"ה בחי' חכמה בסוד אבא יסד ברתא, ואולם המוחין דב"ן דמ"ה שהם בחי' ז"א בחי' שמים אין בכחם לעורר המוחין העליונים דמ"ה דמ"ה, מאחר שאינם קשורים עם החכמה אלא עם הבינה, וע"כ מטבעם (אחר היגיעה) לעורר המוחין דמ"ה דב"ן בחי' תבונה.

והנה אנפ"פ ע"י מוחין דב"ן דמ"ה אין מתעוררין אלא מוחין דמ"ה דב"ן אשר הם בחי' המוחין דאח' דפנים, בכוחם לגרום

לזווג לכלי ורוחא בהיכלי או"א דבחינת הפנים, וכמבואר לעיל משם הרב תו"ח (דף ל"ג ע"א ועי' בזה בפת"ע דף ל"ז סמ"ב ודף נ"ב ע"ב) דבש"ס שלו' אחר גמר המשכת המוחין דאח' דפנים טרם המשכת המוחין דפנים דפנים חוזרים ומזדווגים לכלי ורוחא דמוחין דפנים, יעויין בדברינו דלעיל ענף ד' דמתיבות מלך עוזר ואילך ועד שים שלום נמשכין מוחין דמ"ה דב"ן בלבד שהם המוחין דאח' דפנים, ובש"ס שלו' מזדווגים לכלי ורוחא דפנים, ושוב נמשכים המוחין דמ"ה דמ"ה שהם המוחין דפנים בפנים, והיינו מש"כ שם להמשיך הטיפה וכו'.

ובמ"א ביארנו (יס החכמה ער"ה תשס"ב) דזווג לכלי ורוחא אף הוא מוליד נשמות ע"ד הזווג דפכ"פ אלא שאינו נקרא זווג להולדה להיות שמוליד נשמות קין משא"כ זווג דפכ"פ נעשה הולדה לנשמות הבל.

אמנם סוד נסתר ונעלם הוא דאף ע"י בחי' ב"ן דמ"ה אפשר שפיר לעורר המוחין דמ"ה דמ"ה בדרך נסתרת, והיא בסוד השלמה לבת אש שהאריך בה הרבה הרז"ל בכ"מ והעתיקם מרן הרש"ש בדרוש חנוכה בספרו הבהיר נהר שלום דף מ' ע"ג ע"ד, יעוי"ש סוד שת והבל שהוא להמשיך בחי' נשמת הבל שהוא בחי' מ"ה דמ"ה אף בהיות המוחין דבחי' ב"ן דמ"ה בלבד, ועיי"ש שחתם ועזק מרן הרש"ש דבריו בגושפנקא דמלכא, ובע"ה הארכנו הרבה לבאר דרוש הנז' בדרושי חנוכה השי"ת יזכנו להוציאם לאור עולם.

אמנם דרך זו באה בקושי ואינה בשופי, והוא לפי שאינה בדרך המלך, דהא בחי' המוחין דמ"ה דמ"ה אינם מתייחסים אחר הז"א, וכמבואר לעיל שהז"א מקושר עם אימא שהיא בחי' המוחין דמ"ה דב"ן, וסוד הענין

מבאר בדברי הרמח"ל במאמר פינות המרכבה, דשערי הדך הנזכרים נפתחין ע"י בחי' אס תעירו ואס תעוררו את האהבה שהוא אס שלהבת אהבת ה', וסיבת הדבר להיות אהבה בבינה ויראה בחכמה כנודע, ואעפ"כ בחי' אהבה מקושרת ואחוזה עם החכמה להיותה קו ימין, ע"ד שמינינו בכוונת חלקי אברהם בחי' אהבה בחי' חסד שנתעלה לחכמה, ובסוד אברהם אהבה, וכיון שביחי' אהבה אחוזה בזה וגם בזה, ע"כ סגולתה לעורר עד החכמה העליונה בחי' מ"ה דמ"ה, וז"ס אהבה מקלקלת את השורה דאע"פ שמן השורה אין בכח בחי' ב"ן דמ"ה לעורר אלא לבחי' מ"ה דב"ן המתאחדת אליה, מ"מ ע"י אהבת קודש רשפי אס שלהבת אהבת דביקות הנאלל במאליל כגחלת הקשורה בשלהבת בשלהבין דרחימותא קדישתא בקשר כל ימוט בכוחו לעורר בחי' החכמה בחי' מ"ה דמ"ה.

ודרך זו אף שקלרה היא לכאן, מ"מ ארוכה היא, דרבים חללים הפילה ועלומים כל הרוגיה למי שדרך בדרך זו שלא כראוי, דחיישין שלגודל ועונס ריבוי האהבה והתשוקה המתעוררת עלול חלילה לטייל בדרך זו בלא הביטול הגמור בחי' הידיעה הנז', ועי"ז עלול מאד כי יפל הנופל ממנו רח"ל לא תקפ"ץ.

יב.

בתיבת ברוך נמשכת הארת ב"ן דב"ן ועי"כ מתעורר בחי' מ"ה דמ"ה, ובתיבת אתה נמשכת הארת ב"ן דמ"ה ועי"כ מתעורר בחי' מ"ה דב"ן.

ובהקדמה זו יובן מה שמינינו בסידור בכוונת העמידה בתיבת ברוך (סידור דף נ"ה ע"א) וז"ל, להמשיך מילוי דע"כ זה באבא

וכו', וע"י הארה זו יכוון להמשיך הארת כ"ב אתוון מיסוד אימא שבחב"ד ז"א. ולהלן בתיבת אתה (דף נ"ו ע"ב) וז"ל, להמשיך מילוי דקס"א מאימא וכו' וע"י הארה זו יכוין להמשיך לנוק' כ"ב אתוון עלמס וכו'.

ובודע מש"כ הרז"ל בתיבות ברוך אתה נמשכת הארה מכל המוחין לאח' העתידין להמשיך בצרכה ראשונה לאבות עד באהבה, והנה בצרכה ראשונה עד באהבה נמשכין המוחין דב"ן דב"ן ודב"ן דמ"ה אשר הם גם שניהם מוחין לאח', ונמלא בתיבת ברוך נמשך הארת המוחין דב"ן דב"ן ובתיבת אתה נמשך הארת המוחין דב"ן דמ"ה.

והנה אחר דללאי לך חספא אשכחנא מרגניתא תותא, ולפי שבתבת ברוך נמשכת הארת הב"ן דב"ן, דין גרמא שנמשכת הארת הכ"ב אתוון מאבא דייקא, וכמו שכתב התו"ח לפי שב"ן דב"ן בכחו לעורר המוחין העליונים לאבא, ולפי שבתבת אתה נמשכת הארת ב"ן דמ"ה, ע"כ נמשכין הכ"ב אתוון מאימא דייקא, והיינו כמבואר דב"ן דמ"ה אין בכחו לעורר אלא המוחין דמ"ה דב"ן וכמבואר לעיל, והבן.

ובזה שאבא ממשיך הארה ואימא נמשכת עלמות, כדאיתא בסדור הנ"ל דע"י מילוי ע"כ לאבא נמשך הארת כ"ב אתוון, וע"י מילוי קס"א לאימא נמשך כ"ב אתוון עלמס לנוק', הנה יבואר עפ"י הנודע (עי' מש"כ הגה"ק בעל הסולם בפתיחה לחכמת הקבלה אות כ"ד, והעתקנו דבריו בכמה מקומות, ודרושים הרבה יתיישבו ע"פ הקדמה זו, ועיין בזה בספה"ק קהלות יעקב להגה"ק בעל מח"ס מלוא הרועים ערך אמוראים משמיה דהגה"ק מלובלין זיע"א) לערך הכלים הפכיים מערך האורות, וכדוגמת המוחין הנמשכין בק"ש, דכאשר נמשכין בק"ש המוחין

דו"ק מתפשטים המה תוך כלי החב"ד חג"ת
שהם הכלים העליונים, ושוב כאשר נמשכין
בעמידה המוחין העליונים שהם מוחין דחב"ד,
נדחים המוחין דו"ק למקומן בחג"ת ונה"י,
והמוחין דחב"ד מתפשטים תוך כלי החב"ד וכל
העם על מקומו יבא בשלום. ונמצא דהמוחין
היותר תחתונים נמשכין תחילה אל הכלים
היותר עליונים, והמוחין היותר עליונים
גורמים שנמשכין המוחין אל הכלים היותר
תחתונים, דייקא בעת כניסת המוחין היותר
עליונים נמשכין המוחין התחתונים למקומן
בכלים התחתונים הראויים להם.

רמב"א דאף שכל האורות ממשיך אבא הארה
יותר עליונה, מ"מ מלך הכלים הארתו
פחותה מן הארת אימא, וע"כ אין נמשך על ידו
אלא הארת כ"ב אתוון בלבד ולא עלמותו,
משא"כ אימא היא להיפך, שכל האורות
בחינתה תחתונה, וע"כ מלך הכלים ממשיך
כלים יותר עליונים שהם עלמות כ"ב אתוון,
והבן.

יג.

אדה"ר רצה להחיש קץ הגאולה
ע"י סחיטת הענבים בזמן שטרם
היו ראויים לסחיטה

והנה נתבאר דאדה"ר הי' בבחי' ב"ן דמ"ה
אשר בטבעה וכה להמשיך בחי' מ"ה
דב"ן בחי' קין, והנה ב' בחינות בענבים דשליש
אמלעי דת"ת הנו', הראשון הוא לשותת היין
היוצא מן הענבים, והוא דכאשר נמשכין מוחין
דמ"ה דב"ן אשר הם תחלת המשכת המוחין
דפנים, שהם סוד קין כאמור, תיכף נגדל הכתר
דז"א ומלביש לב"ש ת"ת דאימא, ועל ידי זה גם
שליש אמלעי דת"ת דז"א נקרא ע"ש רחל. אמנם
עדיין אין הענבים דקם נמתקין לגמרי בתכלית

המיתוק, אלא נשארינ לעת עתה בסוד יין,
וראויים לשתות ע"ד שתיית יין שרריך להזהר
בו משכרות, לפי שאין נדחים עקבים ללאה
לגמרי אלא כאשר נמשכין כל המוחין דפנים
בשלימות, וכיון שבהיות מוחין דמ"ה דב"ן
עדיין לא נמשכו אלא מוחין דאח' דפנים דייקא,
ע"כ עדין לא נמתקו אלא תחילת המיתוק, ומ"מ
רשאין לשתות.

אמנם הבחי' הב' היא כאשר נמשכין המוחין
דחכמה שהם מוחין דמ"ה דמ"ה, שבו
זמן נמתקים לגמרי גבורות הענבים עד
שנהפכים למים, וכיון שנעשו כמים לא די
שמותרינ בשתייה אלא שאף רשאין לסחוט
הענבים כדין, דהנה ענין סחיטת הענבים הוא
להוציא מהן כל הכחות הבלועים בהן, וכיון
שמתפשטין בהן מוחין דחכמה נמתקו לגמרי
ורשאין לסחוט, לפי שכבר מתפשטין בהן
המוחין דהבל.

והנה אדה"ר כיון שהיה מבחי' ב"ן דמ"ה, לא
הי' בטבעו ובכחו אלא להמשיך בחי'
מ"ה דב"ן, ולא היה ראוי אלא לשתות היין בלא
סחיטת הענבים דייקא, אמנם עלה עמוקה
היתה בלבו של אותו לדיק, ואחז דרכו בקודש
להחיש קץ הגאולה ולהביא העולם אל תיקונו
השלם והנצחי, וע"כ היה חפץ להמשיך המוחין
דמ"ה דמ"ה, אלא שכבר נתבאר כי כזאת א"א
בלתי העלה עמוקה הנסתרת שהוא בסוד
שלהובין דרחימותא לעורר ולהתקשר בלהבת
רשפי אש שלהבת אהבת ה', אשר בכחה
ובסגולתה לפתוח שערי המוחין דמ"ה דמ"ה,
ואילו היה דורך בדרך זו הי' אכן זוכה להמשיך
המוחין דמ"ה דמ"ה כראוי, והיה ראוי לסחוט
הענבים כדין לפי שט"י מעשיו היה ממשיך
המוחין דמ"ה דמ"ה והי' העולם בא אל תיקונו.

אלא שהן בעון כיון שלא זכינו לא הלך בדרכך
עלה זו הנסתרת, אלא נשאר בדרכו הוא
שהוא בחי' קין, וחפץ להמשיך על ידי ב"ן דמ"ה
גם בחינת הבל, והי' סוחט הענבים להוליא מהן
כל כחם כאילו הם ממותקין לגמרי בתכלית
המיתוק בו בעת שעדין אינם ראויים לסחיטה
בהיותם חסרים ממוחין דחכמה ולא נמתקו די,
והמשיך והגדיל הכתר בב"ן דמ"ה ע"י סחיטה,
ונהג בעלמו כאילו שכבר נמשכו המוחין דמ"ה
דמ"ה בחי' הבל, ונמצא שהמשיך והגדיל הכתר
שלא כדין כנגד טבעו הרוחני, ועי"ז נעשה
הפגם הנורא דשוי חושך בין עילת העילות,

וכדוגמת הפגם דנח שנתכר ע"י שחטא גם
הוא בבחי' יין המשכר הנז', וכדוגמת חטא נדב
ואביהו ששתו יין ונכנסו לשרת בקודש וכמבוא'
בדברי הרז"ל.

והביאור בזה, לחדה"ר בערב שבת נהג בסוד
חולפא כלפי שמיא, ודרש להביא
הגאולה ולהביא העולם אל תיקונו, וזה א"א
אלא בבחי' מ"ה דמ"ה וכמבואר לעיל בבחי'
לדיק מושל ביראת אלקים, אכן כל זמן שלא
הגיע לדרגא עליונה זו שב וא"ת עדיף ורק
בדרך תפלה ראוי.

ענף ו

סוד ההארה הנמשכת בפורים

א.

ליישוב סתירת הדרושים בענים
חנוכה ופורים בנו"ה

והכלים התחתונים ממשיכים האורות
העליונים.

ועפ"י ז' ל' חנוכה מלך בחי' הכלים הוא
בחי' ל' ימין נלח, בחי' ז"א שהוא
בחי' ב"ן דמ"ה אשר מטבעו להמשיך האורות
לאימא בסוד כוון שמים בתבונה, ודהיינו
אורות דמ"ה דב"ן, אמנם פורים ונהפוך הוא
דמלך הכלים הוא בחי' הכלים היותר תחתונים,
ל' שמאל הוד, והם בחי' ב"ן דב"ן, אמנם
דייקא לסיבה זו יש בכחם להמשיך האורות
היותר עליונים דבחי' מ"ה דמ"ה בסוד אבא
יסד ברתא וכנ"ל.

ובזאת נתישב השמיעות, דמלך הכלים
חנוכה בללח ופורים בהוד, אמנם
מלך האורות הוא להיפך חנוכה ל' שמאל
מאימא ופורים ל' ימין מאבא, והבן.

ועתה הבוא נבא בעז"ה לקשר ההקדמות הללו
שפתחנו בהם לדרושי חנוכה ופורים,
ובהקדם להנה מלינו מאמרים חלוקים בדברי
הרז"ל בענין התיקון לחנוכה ופורים, דבכ"מ
מלינו להרז"ל שכתב לחנוכה בהוד ופורים
בימין, ובמ"א מלינו איפכא (עי' מש"כ מהרנ"ט
ז"ל במחברת הקודש דף נ' ע"ב) לחנוכה בימין
והוא בללח, ופורים בשמאל והוא הוד,
והמפרשים ז"ל האריכו למעניתם ליישב
השמועות עיי"ט.

והנראה בזה בעז"ה והוא עפ"י ההקדמה
הנז' לעיל דערך הכלים וערך
האורות הפכיים המה זה מזה, להכלים
העליונים ממשיכים האורות התחתונים,

ובזה יבא על נכון טעם שבחנוכה מצינו לדרוש השלהבת מה שלא מצינו דוגמתו בפורים, והינו טעמא דבחנוכה עיקר עבודת התחתונים להמשיך שלמות התיקון דייקא ע"י השלהבת שענינה אש שלהבת אהבת ה', לפי שכיון שעפ"י הטבע הרוחני א"א לחנוכה להמשיך אלא אורות דמ"ה דב"ן בלבד ולא אורות דמ"ה דמ"ה להיותה מבחי' ב"ן דמ"ה, וע"כ דייקא ע"י סוד השלהבת רשארין ויכולים להמשיך הבחי' דמ"ה דמ"ה שהוא שלמות התיקון הגאולה העתידה, משא"כ בפורים כיון שמאירין בו הכלים דב"ן דב"ן, הנה מדרך טבעם להמשיך האורות דמ"ה דמ"ה, ואפשר להמשיכן בניקל מלד טבעם וא"ל לסוד השלהבת.

ב.

ביאור דברי מרן ז"ל בהקדמותיו לחנוכה ולפורים

ואתו שפיר בזה דרוש פלאי מה שמצינו בדברי מרן הרש"ק בהקדמתו לחנוכה ובכוונות לפורים (ויד"א שהקדמה הנז' לפורים הוא מנכדו הגה"ק הדברי שלום) להנה בדברי מרן הרש"ק בנה"ש דף מ' ע"ד דדרוש לחנוכה, וז"ל, את"ה [ר"ל יכוין בתיבת אתה דברכת שעשה נסים שעולה] בגימט' ב"פ ג"ר, והם שתי שמות קנ"א ב"ן, רחל לאה בסוד ראש ועקב על חור פתן, י"ה אדני עולים פ', והם ברגלי לאה, וה' אלהי"ם שעולים בגימט' ת"ל וב' יודין של וינאר עולה הכל פתן, ועומדים שם כדי שלא יעבור פתן החיטון, ואלו הב' יודין הם כנגד ב' יצירות של וינאר, והם כנגד רחל ולאה הנז' ע"כ, עיי"ש. וז"כ ענין הלאה ורחל ומה ענינם לחנוכה וכל הדרוש סתום וחתום.

עוד מצינו למרן הרש"ק בכוונות לפורים (סידור היר"א ח"ד עמ' 49) בתיבת אתה, שאחר סידור סדר כוונת מטבע ברכה כתב וז"ל, יכוין ב"ן וקנ"א מיסוד לאה, וב"ן וקנ"א מיסוד רחל, וייר שם שם הוי"ה דב"ן ושם אהי"ה דקנ"א. ומקור הכוונה מסה"ק מחברת הקודש דף ס"ב ע"ג, וז"ל, כשאומר אתה יכוין ב' שמות ב"ן וקנ"א מיסוד לאה וב"ן וקנ"א מיסוד רחל עכ"ל. וז"כ ענינו.

וביאור הענין יתייבב יפה עפ"י דברינו האמורים לעיל, להנה נתבאר שבחנוכה נמשכין הכלים דב"ן דמ"ה, ולפיכך על פי טבעם רשארין למשך האורות דמ"ה דב"ן ולא למעלה מהן.

ובבר נתבאר שכאשר נמשכין מוחין דפנים נתגדל כתר דרחל להעשות ב' שליש ת"ת דז"א, ודהיינו שנמתקין עקבים ללאה המתלבשין תוך כתר דרחל, ונקראין ע"ש רחל בסוד ותגנוב רחל את התרפים.

אמנם מיתוק זה אינו נשלם אלא עד שנשלמים המוחין דפנים להמשך לגמרי, אבל טרם גמר המשכת המוחין דפנים הנה אע"פ שנמשכו מקלתן, מ"מ עדין עקבי לאה במקומן על משמרתם יעמוד, אלא שנמתקין מעט וכמב' בדברינו לעיל דרשארין לשחות היין בסוד קין אך עדיין אין רשארין לסחטן בסוד הבל, ובעת ההיא לאה מלבשת ע"ג רחל, ועקבי לאה תוך כתר דרחל, ודוקא בתשלוש המשכת המוחין דפנים שהם המוחין דמ"ה דמ"ה, אזי דייקא נמתקין עקבי לאה בשלמות ההמתקה.

ובזהך טעמא בחנוכה עדין הפתן שהוא סוד הדינים שבעקבים ללאה ישמור חור

על ראש עקב, וכלו' הדינים עדין פורים
בראש רחל ששם הוא מקום שלישי אמלעני
דת' מקום אחיזה הדינים בעקבים ללאה.
וע"כ יס' לכוין בתיבת אתה שעולה בגימטריה
ג"ר ג"ר שם קנ"א וב"ן ב' פעמים כנגד
לאה ורחל, קנ"א וב"ן גימט' ג"ר ללאה
בחינת עקב, וקנ"א וב"ן שני לרחל בחי' ראש,
והם על חור פתן, פ' פתן י"ה אלנ"י שם
רגלי לאה, ת"ן דפת"ן ה"פ אלק"ס גימט'
ת"ל ועס ב' יודי"ן דב' ילירות של וילר שם
כנגד רחל ולאה גימט' ת"ן, ובכח השמות הנו'
העומדים שם יכוין שלא יעבור הפתן החילון
(עי' סידור אהבת שלום לחנוכה ופורים עמ'
ס"ד), וכ"ז לפי שלהיות שאין נמשכים בחנוכה
זולת המוחין דמ"ה דב"ן עדיין הפתן על
מקומו יעמוד כל זמן שלא נמשכו האורות
דמ"ה דמ"ה.

לא כן בפורים אשר נמשכין הכלים דב"ן
דב"ן שבכחם לעורר ולהמשיך המוחין
דמ"ה דמ"ה אשר הם גמר ותשלום המוחין
דפנים, הנה כבר נודע כי כאשר נשלמים
להמשך המוחין דפנים נעשין לאה ורחל שניהם
לפרל"ף אחד, רחל מלבשת מבחוח ולאה
מלובשת בתוכה, ותרניהו בכל קומת ז"א,
וכאשר עינינו הרואות שבעת זווג דפנים
בפנים בכל שיעור קומת ז"א לא מנינו
התחלקות לאה ורחל לב' פרל"פים, והוא לפי
שעלתה רחל ולקחה כל קומת לאה, ומלבשת
מבחוץ, ולאה מתגדלת גם היא ומתפשטת
למטה ולוקחת כל קומת רחל, ומלבשת
מבפנים בסוד נשמה. ונמלא דיסוד שניהם
במקום אחד, דהא שניהם מלבישין בשוה זה
תוך זה, ונודע שיעקר אחיזה החילון' בהנוקבא
הוא ביסוד דרחל, וע"כ יכוין ב"ן וקנ"א

ביסוד ללאה, וב"ן וקנ"א ביסוד דרחל,
שתרניהו מלבישין בשוה במקום היסוד דרחל,
ויכוין להמתיקן ולבטל אחיזה הדינים אשר
שם, ובזה באו דברי מרן הרז"ל ככפתור ופרח
בע"ה.

ג.

בפורים נמשכת הארת מ"ה דמ"ה
ומתפשטת עד העשייה

וביאור ענין הארת מ"ה דמ"ה הנמשכת
בפורים הוא, דהנה כאשר נמשכין
המוחין דב"ן דב"ן מתפשטין המוחין ויורדים
עד העשייה, ע"ד שמנינו שהארת הקו אשר הוא
בחי' המוחין דב"ן דב"ן כמב' לעיל מתפשטת
ויורד עד למטה מקום הלבשת עולמות ב"ע,
והנה במקום העשייה שם הוא מקום גילוי
הבחירה מקום התגלות ה"ס היותר חילון, וס'
משכן הנוק' האמיתי לערך פרל"ף הזמנים,
וכמבואר בדברינו לעיל עפ"י דברי הרש"ש
בנה"ש דף ל"ח ע"ג.

ובזה שנמשכין המוחין עד העשייה הוא לסיבת
התקשרות הב"ן דב"ן עם המ"ה דמ"ה
בסוד אבא יסד ברתא וכמב' לעיל, דע"ד
שהמוחין דמ"ה דמ"ה מתפשטין עד גילוי
הבחירה בשלמות, כן גם המוחין דב"ן דב"ן
יס' בהן הארה מועטת מעין זה. אלא שכבר
אמרנו לעיל כי בעת שנמשכין המוחין דב"ן
דב"ן אין נמשך מן המ"ה דמ"ה אלא הארה
מועטת בלבד, וזאת כדי לא להגדיל ולהרחיב
הבחירה פן יבואו התחתונים ליטול הממשלה
בעליונים ח"ו שלא כראוי, להיותם חסרים
עדיין מן הביטול שהוא הידיעה דוידעת היום
והשבות אל לבדך כי ה' הוא הא' בשמים
ממעל ועל הארץ מתחת.

ד.

ענין הדלתות והצירים לנעול
דלתות הנוק' בעת שנמשכים
המוחין דב"ן דמ"ה ודמ"ה דב"ן

ואולם תיכף כאשר נמשכין היותר עליונים
שלמעלה מבחי' הב"ן דב"ן, שהם
המוחין דב"ן דמ"ה, שוב אינן יורדין ומתפשטין
עד העשיה, ולכורכן נעשו דלתות הנוק' אשר לה
לירין וללתות כנודע בדרכי הרז"ל, והוא כדי
שלא יטלו התחתונים אורות יותר מכפי
מדרגתם מחמת החשך הנזכר.

ובזה יובן מה שמצינו בדברי הרז"ל ובסידור
הרש"ף דבעת שנמשכין המוחין דב"ן
דמ"ה בתיבת למען שמו דייקא אז נעשה הדלת
וליר הראשונים וחותם הא' הנקרא ירושלים,
והיינו טעמא לפי שכיון שנמשכין מוחין יותר
עליונים, מיד ננעלים דלתות הנוק' שלא יבאו
האורות וההשפעות לירד למטה. וכן עד"ז בעת
שנמשכין האורות דמ"ה דב"ן נעשה החותם הב'
הנקרא ליון שהוא הדלת והליר השניים בתיבת
באהבה, וגם הוא מן הטעם הנז' שלא יתפשטו
האורות למטה פן ישתמשו לאורן שלא כהוגן.

ואמנם בעת שנמשכין המוחין דמ"ה דמ"ה
שהם המוחין היותר עליונים, הנה אז
נפתחין דלתות הנוק' כי שבר דלתות נחושת
ובריחי ברזל גדע להאיר לארץ ולדרים עליה
ברחמים, שבעת ההיא נמשכין האורות עד
העשיה התחתונה באין חשך ומורא כלל, לפי
שמתגלה גודל היחוד והידיעה והבחירה שני
כתובים שהיו נראים כמכחישים זה את זה ועתה
נעשין שני כתובין הבאין כאחד באחדות הגמור,
ואז יזל מים מדליו להתפשט עד התחתונים
ומתגלה בחי' לדיק מושל ביראת א', שניתן
בביכול המלוכה והממשלה אל התחתונים למשול

בעליונים, ובעת הזאת רשאים לנהוג בהנהגת
חולפא כלפי שמיא וכ"ז לגודל היחוד דיש ואין
שבפנימיותן בטלים אל המאיל בתכלית
הביטול.

ובערה"ר בגלות המר הזה כתב הרז"ל שא"א
שיהי' בחי' היחוד דג"ר דג"ר שהוא
בחי' יחודא שלים שלמות הזווג דפכ"פ דמ"ה
דמ"ה, להמוחין היותר עליונים הנמשכין בזה"ז
אינן אלא מוחין דו"ק דמ"ה דמ"ה וחסרים
המוחין דג"ר דמ"ה דמ"ה, וממלא שאי אפשר
להם להמוחין להתפשט בזה"ז עד העשיה,
ולעתיד לבא ומלאה הארץ דעה את הוי"ה ואז
יבא האדון אל היכלו, ויזדווגו כחדא בזווגא
שלים בבחי' שלמות המוחין דמ"ה דמ"ה.

ה.

סוד ימי הפורים לא יהיו נבטלים

והנה כתב הרז"ל בדרכי פורים דבימי מרדכי
ואסתר בסוף שבעים שנה דגלות בבל
התחיל ענין תיקון זו"ן לחזור אפין באפין,
והתחלה זו היא ענין הדורמיטא שנעשה אז
בימיהם שנכנסין המוחין תוך הנוק' כדי לכוות
ולתקן פרטופה שעי"ז ננסרת הנוק' מן הז"א
וחזרת פכ"פ.

וענין אותה הארה הנכנסת תוך הנוק' הוא
ענין הארת מרדכי שהוא יסוד אבא
שבתוכו מתלבשין המוחין בעת שנכנסין תוך
נוק', וכתב הרז"ל שם (דף ק"ט ע"ב) וז"ל, ולא
עוד אלא שבהיות מוחין הנז' תוך הנקבה
נתוספה בהן בחי' הארה שליטת וכו', והוא כי
הנה בהיותם תוך ז"א היה היסוד לאימא נשלים
בחזה דז"א, והיסוד לאבא שהוא יותר ארוך
כנודע הי' נשלים בכיוס היסוד דז"א ממנו, ולא
הי' יולא מחוץ ליסוד כלל, אבל עתה בהיות

המוחין תוך הנקבה אשר היסוד שלה נוקבא קלר מוכרח הוא שהיסוד לאבא יתפשט וילא מוחין ליסוד לנוק' ולחוז, ותתגלה הארתו בגילוי גמור לגמרי וכו', ואין ספק כי הארה זו הנגלית ממלכות לאבא היא הארה גדולה עד מאוד וכו', עכ"ל.

ובמחברת הקודש ובפרע"ח כתב הרז"ל
(והעתיקו הרש"ף בהקדמתו לפורים) דזאת ההארה הנז' נמשכת עד העשיה.

עוד כתב הרז"ל בשעה"כ שם וז"ל, ואמנם היות ימי הפורים האלו נעשים בכל שנה וסנה וכו', כי השי"ת ברחמיו ראה שאותה הארה המתחדשת בהיות המוחין לאו"א תוך הנקבה בזמן דורמיטת ז"א לא תבטל לעולם בכל שנה וסנה בימים ההם ענמן, כי הנה אחר הדורמיטת חוזרים פב"פ, והמוחין הם בז"א, ואין בחי' הארה זו יולאת אז כלל כנ"ל, והארת מרדכי מתבטלת לגמרי ונעלמת בפנים, וראה השי"ת שכל שנה בימי הפורים כיוולא בהם אף אם יהיו הזו"ן פב"פ תתגלה הארה הנז' בימים ההם ולא תבטל, והענין הוא כי בכל שנה בימים ההם כאשר יכנסו המוחין ברחל בסוד דורמיטת דז"א, אע"פ שאח"ז יחזרו פב"פ, לא תבטל הארה הנז', ותשאר שם קיימת ונרשמת אף גם אחר הסתלקות המוחין האלו ממנה ויחזרו בז"א, וז"ס מ"ש הכתוב וזכרם לא יסוף מזרעם וכו'. לכן לעת"ל כל הספרים יתבטלו חוץ ממגילת אסתר, והטעם הוא כי לעולם לא הי' נס גדול כזה לא בשבתות ולא ביו"ט להתקיים הארה זו אף אחר הסתלקות המוחין מן הנקבה אלא בימי הפורים, ובבחי' זו יש יתרון גדול אל הפורים על כל שאר הימים אפילו בשבתות וימים טובים, עכ"ל.

וביאור הענין דכבר נתבאר שהמוחין הנכנסין תוך הנוק' בעת הנסירה הם המוחין דב"ן דב"ן דפנים, וכמבוא' בדברינו דלעיל דכן הוא בדוגמת הנסירה דכ"ד שעות הנעשה בתחילת ליל ב', ונמשכין המוחין ומתפשטין עד העשיה, ור"ל, דהמוחין דב"ן דב"ן מתפשטין ויורדין דוגמת הקו בסוד אבא יסד ברתא להיות שבכוחם להמשיך הארה מועטת מעין ודוגמא להארת המ"ה דמ"ה, ואמנם תיכף בעת שנמשכין עוד מוחין יותר עליונים וחוזרת הנוק' פב"פ, בהכרח שיחתמו וינעלו דלתות הנוק' ולא יתפשטו עוד למטה, מהטעם הנז' פן יבואו התחתונים להשתמש באורה שלא כהוגן, וע"כ מסתלקין המוחין מן הנוק' וכלו' שאינן מתפשטין עוד עד העשיה.

ובהא נשתנה הפורים למעליותא דהנה בפורים נמשכין המוחין דוגמת ימות החול ממך, וכמבוא' לעיל שאין נמשכין בו אלא מוחין דנה"י דיסוד"ת שהם המוחין היותר תחתונים אשר אין בכחם לגרום זוג אלא ליעור ולא לזו"ן וכנ"ל, והנה בתחילה נמשכין המוחין דב"ן דב"ן ועמהן הארת המ"ה דמ"ה, ואזי מתפשטת ההארה עד העשיה, ותיכף אח"כ בעת שנמשכין המוחין דב"ן דמ"ה, אע"פ שהי' ראוי שיחתמו דלתות הנוק' ולא ישפיעו הארתן למטה עד העשיה, הנה אעפ"כ לא כן הוא ביום הפורים, אלא ממשיכים המוחין להאיר אל התחתונים עד העשיה דוגמת המוחין דמ"ה דמ"ה.

ודייבא וכמבואר שע"ד שבעת שנמשכין המוחין דמ"ה דמ"ה אין חוששין שיהיו מתפשטין עד העשיה לפי שמתגלית בהן תכלית הידיעה ותכלית הבחירה תרוייהו כחדא ממך, ואע"פ שנראה מבחוץ לנוטלין הדיוקים לענמן הגדולה והממשלה, מ"מ בפנימיותן הרי הם

בטלים ומבוטלים לחי העולמים אשר לו בלבד המלוכה והממשלה, ה"נ בימים האלו הנזכרים ונעשים בכל שנה ושנה בכל מקום אשר דבר המלך ודתו מגיע שמחה וששון ליהודים להיות עתידים ביום הזה להתגלות הארת המ"ה דמ"ה הנמשכת עד העשיה התתונה עד שמאירה בבחי' לדיק מושל ביראת א', וזה סוד כל הפוסט יד נותנין לו בבחינת חולפא כלפי שמיא דמהני במקום שמתגלה הארת העליון דמ"ה דמ"ה.

ורביותא צפורים מה שלא יהי' לעת"ל לפי שלעת"ל כאשר יהיו נמשכין המוחין דמ"ה דמ"ה דכתר, שהוא גמר ושלמות התיקון, שוב לא יהי' עולם העשיה במקומו למטה, אלא יעלה ויתעלה למקומו הראוי בגבול עולם האלילות, וכמו שהארכנו בזה לעיל דבעת המשכת הכתר עליון נכללין כל בי"ע ואף היותר תחתונים בתוך גבול האלילות, וע"כ הגם שיתגלה בחי' הארת מ"ה דמ"ה, מ"מ לא תתפשט הארתו עד העשיה, לפי שיתפך העשיה בדרגת האלילות, משא"כ צפורים שגשגרים עולמות בי"ע במקומם תחתונים למטה ולא ינועו בלכתם לעלות למעלה בקודש, ואף על פי כן בתוקף היותם נחשבים למחלכ החושך ולמדור הקליפות לערך האלילות, אפי"ה נמשך בהן הארה מבחי' מ"ה דמ"ה דוגמת לעת"ל, והארה מעין זו לא מלינו בכל המועדים ובכל הזמנים מלבד בימים האלו הנזכרים ונעשים בכל שנה ושנה וזכרם לא יסוף מזרעם.

ו.

עד דלא ידע

אלא שכבר הזהיר הרז"ל להמשיך הארה זו בבלי דעת דייקא (עי' פרע"ח ק"י ע"ג פרק ו') וז"ל, ולזה לריך שיתכר האדם ביום

הזה עד שלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי, אולי ישגה ויתן ברכה לאותו נילוף שבקלי' ויתברך גם הוא, אבל לא תהיה ברכה כוונה שלימה, שאם הי' כן יגיע לו הרבה ותתברך גם הקליפה וכו', לכן לריך לאומרו שלא כוונה אחר שהוא שיכור וכבר ילא מדעתו, ואם היה כוונה ח"ו יאיר ג"כ אל הקלי', ע"כ. ועוד שם קי"ב רע"ג וז"ל, אל ישתכר אלא יתבסם עד ללא ידע, כי במקום יין המשומר בענביו לא ירעו ולא ישחיתו בכל הר קדשי.

דלאבזר יבואר שאע"פ שנמשכין האורות עליונים מן הכתר, מ"מ עצמות המוחין הנמשכין צפורים אינן אלא מוחין דנה"י דיסוד"ת ע"ד ימות החול, ומוחין דנה"י דבינה הלא הם מבחי' רדל"א וכמבואר בדברינו דלעיל, והוא מפני שעולם הא"י המלביש לזו"ן דא"ק נמשכין בו המוחין מפרטוף נה"י דיסוד"ת דא"ק שע"ג עולם אלילות, והיינו רדל"א דאלילות שהוא הפרטוף הסמוך לראש האלילות שמקומו מן החזה ועד טבור דא"ק וכנ"ל, ועד"ז נמשכין לא"ק הנק' זו"ן בערך העליונים מנה"י דיסוד"ת שעל גבו, שהם רדל"א דא"ק, והם מן החזה ועד הטבור דעולמות המלבוש וכנ"ל בארוכה.

וביון שעצמות המוחין הנמשכים צפורים הם מבחי' דלא אתיידע, ע"כ בהכרח שגם הארת המוחין העליונים דמ"ה דמ"ה יבואו בבחי' לא אתיידע דייקא, וכלומר, דאין ראין להמליך המ"ה דמ"ה כדרך המשכת המ"ה דמ"ה בכ"מ בריש גלי, דמוכרח שיבוא דוקא כפי אופן המשכת עצמות המוחין הנמשכים מרדל"א.

ויובן בזה במש"כ מרן הרש"ש בהקדמתו לפורים (סידור היר"א ח"ד עמ' 44)

דמרדכי הוא מבחי' ה' חסדים, והם ה' הויו"ת בניקוד קמץ אשר יחדיו הם כ' קמלים, ע"כ. ולכאורה הוא פלאי, שכזאת לא מצינו במקום אחר שיהיו הה' הויו"ת כולן בניקוד קמץ.

ואמנם למה שנתבאר שצפורים נמשך הארת הכתר למטה מה שלא מצינו דוגמתו בכולא שתא ניחא, דנמלא דענמות הכתר יורד להאיר למטה עד שנמשך הה"ח מבחי' הכתר, וע"כ נקודים בניקוד הכתר.

ובזה שכתב שם שהגבורות בניקוד חלקים יובן עפ"ימ"ש הרז"ל בדרוש ג' בדרוש יוה"כ בסדר ירידת האורות. והנה החסדים בירידתן אינן משתנים וכו"ל, לפי שאור הכתר ענמו יורד להאיר בהן, ואמנם הגבו' אע"פ שגם בהן מאיר אור הכתר, דומי' דהחסדים, מ"מ מחמת היותם גבורות בחי' דין ע"כ משתנה ניקודם להיות בניקוד חלקי"ם, אלא שאעפ"י עדיין נשארו בבחי' הויו"ת ואינן בחי' ה' חלקי"ם, לפי שסוף כל סוף עדין מאיר בהן אור הכתר, ואך ניקודם בלבד הוא שמשתנה.

סוד הצמצום

א.

דברי הרז"ל בענין הצמצום

אגב גרר דעסקינן בסוגיא דפורים האחוזה ומקשרת עם סוד המלאכות וכו"ל בדרוש' הקודמים, אמרנו לחבר אל הקודש דרוש' בענין המלאכות אשר הי' מונח בין כתבי השיעורים, ואף שעדיין לא הושלם הכנתו לדפוס, מ"מ למען יהיה המשכן אחד, ראוי גם הוא להסתפח היום בנחלת ה'.

בתב הרז"ל בכה"ק עץ חיים שער א' דרוש' עגולים ויושר ענף ב' מ"ב, וז"ל, ענין המלאכות הזה הוא לגלות שורש הדינין כדי לתת מדת הדין אח"כ בעולמות, וכח ההוא נקרא בויניא דקרדוניתא כמו חטי דקרדוניתא, עכלה"ק.

עיד כתב האריז"ל (בכה"ק מב"ש שער א' ח"א סופ"א דף א' סוע"ב), וז"ל, וזה ענין מה שאמרו רז"ל כי תחלה ברא השי"ת העולם במדת הדין ואח"כ שיתף עמו מדת רחמים, והכוונה כי בעת עשיית המקום ע"י המלאכות היה

מדה"ד, ואחר שנאלצו העולמות בתוך המקום, ואור א"ס נתלבש בתוכם כמ"ש בע"ה, אז היה מדת רחמים, והנה גם אשר למלאכות הזה היה דין נקרא מקלקל ע"מ לתקן, כי היה בהכרח להתגלות שורש הדין אז תחילה, כי כל כוונת האצילות העולמות היה לברר העולמות כנו' במבד"ש, והנה זה היה המלאכות הראשון של אצילות כל העולמות. ונלע"ד כי הנקודה האמצעית של הא"ס שם היה כח שורש הדין שנתגלה אח"כ למטה, וממנה נעשה המקום ההוא דוגמת הכלי, וממנה שסובב על הנקודה ההיא נמשכו חילוניות העולמות, ומהיות סובב נמשך פנימיות, ודי בזה שלא נחטא, והזהר שאל תחשוב כי שם בנקודה ההיא היה גילוי דין ח"ו, עכ"ל הרז"ל. והובא גם בהגהות וביאורים (ריש ע"ח דף י"א ע"ד אות ו').

ויבא הכתוב השלישי וגם הוא במבד"ש שם סוף פ"ב (דף ב' ע"א), וז"ל, ונלע"ד עם הנז"ל אללי בפה"א בהגה"ה כי הנקודה האמצעית שהיא העלם שורש הדין נשאר שם במקומו, ואור החסד הוא אשר נסתלק ונלמאס אל האדדים,

והנקודה האמנעית היא נשארה בבחי' אור שאינו נתפס כנודע, כי גם האור נברא הוא, והוא ממשי ואינו נפרד בלתי ית', ואז בהיותה יחידה בלתי החסד אז נתגשמו שם הכלים ונתהוו, ואח"כ חזר אור החסד לתוכם ונעשה בחי' הא"ק ושאר העולמות, עכ"ל ק.

ב.

י"ס הכמוסות במאציל

ותחילה נבא לבאר פשט דברי הרז"ל שהובאו באחרונה כי "הנקודה האמנעית שהיא העלם שורש הדין נשאר שם במקומו". והנראה בזה בע"ה כי דברות קדשן סובבים ומכוונים לבחי' המלכות דא"ס.

וביאור הענין הוא דאע"פ שלא מנינו לרבינו מהרח"ו ז"ל להדיא שזכיר מאומה בדבריו אודות המדרגות שלמעלה מהמלאים, מ"מ מדברי המקובלים שמענו ונדעם כי למעלה מן המלאים ישנם י' ספירות עליונים הנקראים בפי קדשם בשם "עשר ספירות הגנוזות בהמאליל". וענין הי"ס הגנוזות הללו נזכר להדיא בכתבי מהר"י סרוג ז"ל שהרחיב בהם הדיבור, ואחריו הרחיבו בהם תלמידי רבינו אור שבעת הימים הבעש"ט נבג"ס.

איברא כי אע"פ שלא מנינו למהרח"ו ז"ל שזכיר להדיא, וכאמור, מ"מ טמנס ברמ"ז במה שכתב בריש סה"ק ע"ח דף י"א ע"ג) ובאיזהו מקומן, וז"ל, כשעלה בראשו הפשוט לברא העולמות ולהאיל הנאללים, ע"כ. ולשון זה טעון לכאורה ביאור רחב, דכיון שבראשון הפשוט עסקינן, דהיינו אור א"ס פשוט בלא חילוקי מדרגות, א"כ האידך יתכן בו ענין הרבון שהוא הכתר, והלא אור פשוט כשם שאין

שייך בו להטיל בו חילוקי מדרגות הכי נמי לא שייך בו ענין הרבון.

אלא על כרחך שמהרח"ו ז"ל בלשוננו זה העלים והסתיר בהעלם דבר ענין הי"ס הגנוזות במאליל, אלא שלא דיבר בהן להדיא מחשש פן יהרסו חלילה להעלות במחשבתם חילוק מדרגות במקום עליון ונורא מאוד.

וע"ד שמנינו להגה"ק מוה"ר אהרן סטרעשאלער זי"ע תלמיד הגה"ק בעל התניא שכתב בספרו שער היחוד והאמונה שער הראשון בהגה"ה (דף מ"ג ע"ב דף מ"ד ע"א מדפי הספר) במה שלא דיבר מהרח"ו בענין עולמות המלכות והשעשוע והטהירו, וז"ל, ומה שלא הזכירם האלקי רח"ו ז"ל להמלאים האלו בספרו הוא מלד כי עיקר כוונתו לחלק שני הבחי' שנראים כמנגדים, דהיינו שהוא ית' מושלל מכל כח הדרגין, ואעפ"י כ כל הפרטים המה מכוחו ית', וכוחו לא סר מעליהם בבחי' התגלותו ית' בהם, ומתייחדים ביחוד גמור, ולזה די במה שמבאר בבחי' למאס והקו, אבל כאשר תראה לעמוד על עיקרם של דברים מוכרח אתה לתאר כמה מיני למאומים, לכן הזכיר ברמז אשר כמה מיני למאומים קדמו להא"ק הזה וכו', ומה גם לגודל דקות הענינים ועומם העלמם אשר לאו כל מוחא סביל דא ויכולים לטעות באלה להעריך ח"ו איזה מהות בעצמותו ית', כאשר קרה זה למקצת מקובלים האחרונים המתחכמים להעריך באלו המקומות איזה בחי' אפילו קודם המלאומים, ופשיטא אחר המלאים, ולהבין המלאים כפשוטו וכו', וזה עון פלילי וגדול עונם מנשוא וכו' הוי"ה יכפר בעדם כי לכל העם בשגגה, לכן לא דיבר בזה האלקי הרח"ו כלל, ויפה כחו כאשר תמיד היה אדונינו מורינו ורבינו הקדוש [בעל התניא] נשמתו עדן

משבח אותו בזה שלא דיבר מזה כלל, ומזה יסאו ק"ו בעצמם דלת העם וכו' שלא לשלוח יד במקומות הגבוהים האלו ח"ו, ולקיים מאמר רז"ל (חגיגה י"ג ע"א) במופלא ממך כל תדרוש וכו', כי אם להתבונן ביחודו יתברך בהעולמות מלך המלכות בבחי' אצילות וכו', וכו', עכ"ל. ועיי"ש עוד שכל משמרתו יעמוד להזהיר בזה את העם באזהרות נמרצות.

וזהו המבואר י"ל דהיינו שכתב הרז"ל בדברות קדשן שפתחנו בהם דבעת שנגעש המלכות נשארה הנקודה האמלעית שהיא שורש הדין במקומה, ושם בחי' שורש הדין שנתגלה אח"כ למטה, דלשון זה מורה כי הנקודה האמלעית שהיא שורש הדין כבר היתה קיימת מקודם לכן, אלא שלא היתה בגילוי כי אם בהעלם, ואח"כ ע"י המלכות נתגלתה למטה. ומשם תאמר אם נבוא לתפוס הדברים ע"פ פשוטן יוקשה כאמור, דנמצא שכבר קודם המלכות היתה זאת הנקודה האמלעית קיימת, וכי"ז יתכן כדבר הזה אחר שנודע שקודם המלכות לא היה כי אם אור פשוט הממלא את כל החלל, והפשוט הלא אין לו ראש תוך וסוף.

ובבר נרגש בכיוצא בזה מהר"י למ"ח ז"ל בהגהותיו למב"ש דף א' סוף ע"א אות ג', יעויין לו שם, ועוד במעין זה להרב דב"ש והרב שם משמעון ז"ל, הובאו דבריהם בקודש באיפה שלמה שער העיגולים פ"א אות א' (אוצ"ח דף ב' ע"א) דמס"כ הרז"ל דהמלכות החל מהנקודה האמלעית, ר"ל, נקודה האמלעית בערך כללות העולמות שנאלו אח"כ, וכלו' דהאור נסתלק ונתמלך אל הנדדים, ומן הנקודה האמלעית שבחלל משם התחיל האור להתמלך ולהסתלק, ע"כ.

ברם לא עקא שזה הישוב לא יועיל כלל לדברי הרז"ל הנז' במב"ש, דהא ממה שכתב דהנקודה האמלעית דא"ס שם היה שורש הדין שנתגלה אח"כ, מכאן דהנקודה האמלעית היתה קיימת מכבר, וכלום לא היתה חסרה כי אם גילוי, וגילוי זה הוא שנגעש אח"כ בעת המלכות, שנתגלה שורש הדין שם באותו מקום.

אלא על כרחך כאשר כתבנו לעיל דזאת הנקודה האמלעית דא"ס הנזכרת היא היא בחינת המלכות דעקר הספירות הגנוזות במאיל.

ג.

הצמצום ענינו סילוק הס"ס
הגנוזות אל הצדדים וגילוי שורש
הדין דמלכות דא"ס

וזהו איתא בפרקי דר"א, וז"ל, קודם שנברא העולם הי' הוא ושמו אחד, ע"כ. וביאור הענין הוא דתיבת הוא היינו כינוי לז"א, ור"ל, בחי' הט' ספירות העליונות, ותיבת שמו היא כינוי למלכות, וקודם שנברא העולם היו אלו הזו"ן בבחי' אחד, ר"ל, בתכלית היחוד, דכבר קודם שנברא העולם היו הזו"ן הכמוסות בא"ס מזדווגים ביחודא שלים.

ומהשתא יתבארו דברי הרז"ל במב"ש, כי כאשר עלה בראשו לברא העולמות סילק ונמלך אל הנדדים את אור החסד שהם אורות הז"א דהיינו הט' העליונות הגנוזות, ועיי"ז נשאר בחי' אור הדין שהוא אור המלכות דא"ס, שהיא הנקודה האמלעית לבדה, בלתי אור החסד, והיא בחי' שורש הדין שנתגלה אח"כ למטה, ובהיות המלכות לבדה בלתי אור החסד נתגשמו שם הכלים ונתהוו, ור"ל, דעיי"ז נעשה בחי' החלל והמקום שבו עתידים להתלבש

העולמות, שחלל זה הוא דוגמת הכלים, ואח"כ חזר אור החסד לתוכם שהוא אור הז"א דהיינו הט"ס דא"ס שהוא בחי' הקו, ואחריו נעשה בחי' הא"ק ושאר העולמות.

וקאמור עוד דזו הנקודה האמנעית אל תחטא לחשוב כי קם בנקודה ההיא הי' גילוי דין ח"ו, דחלילה וחלילה לך מלהעלות על הדעת כי במקום עליון ונורא דינא שריא, אלא ר"ל שורש הדין, ששורש זה אינו נפרד בלתי ית"ש, לפי שהוא בחי' מלכות דא"ס הדבוק ממך בא"ס.

ובזה תבין כי ענין הצמאוס והקו וכו' אינו כפשוטו כפי העולה מפשטות משמעות הלשון בכמה מקומות, שצמאוס וסילק האור ולא הניח ממנו מאומה זולת הרשימו, וע"י זה הצמאוס נשאר חלל פנוי בלתי אור, ואח"כ המשך לתוכו הקו, ללא כן הוא הדבר, אלא הצמאוס ענינו שהפריד הט"ס העליונות הגנוזות במאילל שהם בחי' הז"א, מן המלכות לעשר ספירות הגנוזות במאילל, ועי"ז נתגלה הדין להיותו בלתי אורות החסדים, וזה הדין הוא בחי' החלל הפנוי, וקוב אח"כ המשך תוך זה החלל אורות החסדים שהם בחי' הקו שהם בחי' הט"ס העליונות שנסתלקו אל הנדדים.

ורחיינו שמינינו להגר"א ז"ל שכתב עה"כ יוצר אור ובורא חושך, ללא תימא דהחושך הוא בחי' העלם והעדר האור, דאינו כן, כי אם אף החושך בריאה היא מברואיו של הבורא ב"ה, ע"כ. וכלו' דבחי' הצמאוס שהוא בחי' החושך אינו ענין ההעדר שנתהווה מאליו על ידי סילוק האור, כי אם הוא הוא בחי' המלכות דא"ס, שעי" שנסתלקו ממנה אורות החסדים שהם הט"ס, נתגלה בחינתה, וממנה החלל הפנוי, והבן.

ובזה יתבארו דברי הרמח"ל בשה"ק אדיר במרום (עמ' ז"א ז"ב), וז"ל, והנה בתחילה נסתלק הא"ס מן החלל לגמרי ואז נקרא החלל סוד אות ה', ואח"כ בקע ובא קו אחד מאורו דרך קו וזה סוד אות ו', וזה העיקר בהנהגה, והסוד - זו"ן, אבל ודאי שהא"ס על ידי הקו הזה נשאר דבק בנאלל הזה שהוא הא"ק וכו'. פי', ודאי אם הוא נשאר דבק הוא מאיר בו, ולסוד ההארה הזאת אנו קוראין בשם י"ה, וזהו מה שכתבנו שאין י"ה מושגים אלא מפני המשכס אל ו"ה, וז"ס מה שאנו אומרים שצמאוס בא"ת ב"ש הוא יהי"ה, (קול הרמ"ז בהגהות סוף אול"ח אות ה'), שהבחי' העליונות שהם י"ה נסתלקו ונשארו התחתונות שהם ו"ה וכו', עכ"ל, ועיי"ש ב. הרי לך להדיא כי הצמאוס עניינו שהבחינות העליונות נסתלקו מן הבחינות התחתונות, וכדברינו דלעיל.

ד.

הצמצום נעשה ע"י הבינה הנקראת בוציד"ק

ולחבין קושט אמרי אמת, בהקדם לבאר מה שכתב הרז"ל במבו"ש קם לעיל מינה (דף א' ע"ב), וז"ל, ואמנם הבט נא וראה ענין הצמאוס הזה מה עניינו, ויבן בפסוק מי מדד בשעלו מים וכו', כי הבינה היא הנק' בוצינא דקרדינותא, לפי שהיא שורש הדינין, ומינה תליין, והיא הנקראת מ"י, ולהיותה גבורה ודין לכן כל מדידות האצילות היו על ידה, לפי שמידת החסד מתפשטת בלי גבול, ואמנם הדין אינו מאיר אלא במשקל ובמדה כראוי לכל אחד לפי מעשיו, א"כ נמצא כי כל צמאוס הוא דין וכו', ונמצא כי מעת התחלת צמאוס הא"ס לעשות המקום החלל הנז' התחיל שורש הדין להתגלות קלתה, עס היות שאסור להזכיר בחי'

דין זולתי מן האלילות ולמטה וכו', אמנם מה שאנו מזכירים כאן בחי' דין הוא שורש הדין בהעלם גמור בערך הא"ס, אמנם כאן הוא רחמים פשוטים וכו', עכ"ל.

ולחבין מבני מה ענין הבינה הנקראת מ"י ונקראת בולגא דקרדינותא לענין המלאים, וכבר הלכו בו נמושות בביאור הדברים, יעויין להלשם שבו ואחלמה בספרו הקדמות ופערים בהקדמת שער הפונה קדים, ועוד בפ"ה שם שביאר דרושים אלו על פי דרושי המלבוש והטהירו שלמעלה מן א"ק שנתבאר בארוכה בדרושי מהר"י סרוג, וכנזכר גם בקצרה בכללי חס"ד כלל ע"ו, ועייין להלשם שם שהוכיח מלשון הרז"ל הנז' שאף מהרח"ו ז"ל הסכים עם דרושי מהר"י סרוג ז"ל בענין אלו העולמות שלמעלה מא"ק.

ה.

בינה הנ"ל היינו המדרגה שלמעלה מא"ק, והיינו בערך שא"ק נקרא זו"ן

ואשר היה נראה ליישב בע"ה הוא עפ"י מש"כ הרז"ל בשער ההקדמות דף י"ב ע"ב ד"ה ומינה, וז"ל, כי הנה שם אדם אינו נקרא אלא הזכר והנקבה שהם זו"ן, שהם מ"ה וב"ן, ונמצא כי א"ק הוא בחי' זו"ן מ"ה וב"ן בערך הקודם אליו, ודי בזה, ויש בו כללות ע"ב ס"ג מ"ה וב"ן וכו', עכ"ל. ומרן הרש"ק ז"ל העתיק לשון זה בהקדמת רחוק"נ (דף ג' ע"ב), ועייין לו ז"ל שהרחיב בהן הדיבור להוכיח איך כל פרט ופרט מריש כל דרגין עד סוף כל דרגין נקרא זו"ן בערך הקודם אליו, והארכנו בזה הרבה בס"ד במ"א.

עוד כתב הרז"ל שם לעיל מינה (דף י"ב ע"א), וז"ל, גם מה שנלע"ד מכל הדרושים ששמעתי בכללות העולמות בקיטור גדול, כבר נתבאר ענין המלאים וענין היותו על ידי פרסא בטבור התפארת שכל פרט, כנז' במלאים הא"ס וכן במקום אחר במלאים ופרסא דא"ק ובשאר פרטופי האלילות, וכן ענין אריך שנעשה מן הת"ת ולמטה וכו', עכ"ל.

ויפרד גדול ונורא חדית לן רבינו באלו השיטין, והוא, דע"ד שנתבאר בארוכה בדרושי הרז"ל בכמה מקומות דבעת לידת זו"ן מלפני נה"י דבינה בסוד אין התורה (דא ז"א) מתקיימת אלא במ"י (דא אימא) הממית עצמו עליה, דהיינו שללכך לידת ז"א מלפני נה"י דא"ק כדי שבתוכן יתלבשו האורות הנמשכים מרום המעלות לאורך המוחין דז"א, ואלו הנה"י מתפשטים עם המוחין דז"א תוך ג' קו"י ז"א, ולאחרא נעשים נה"י חדשים, ואחר שמתננין הפרקין ועולים האורות שהיו גו נה"י דא"ק למקום הת"ת, נעשה פרסא להפסיק בין הפרקין שנלפניו שהם הו"ק לבין חליה העליון שהוא הג"ר, ומעין שמתננין בעת יליאת אורות הנקודים שנלפניו רגלי א"ק, ועלו האורות למעלה מן הטבור, ופרים חד פרסא שלא יחזרו האורות לירד, ועלו עוד האורות עד לע"ב ס"ג דא"ק בסוד מ"ן, ועיי' נזדווגו ע"ב וס"ג דא"ק והולידו אור חדש, מקצתו ילא לחוץ מן העינים דא"ק בסוד אורות הנקודים, והשאר ירד בפנימיות א"ק ובקע הפרסא כמבואר כ"ז בדרושי הנקודים. הנה עד"ז ממך נעשה גם בעת המלאים הראשון, שנתלקו אורות החסדים שהם אורות הט"ס דא"ס ועלו למעלה מן הפרסא, ולא נשאר תוך החלל זולת אור המלכות דא"ס, וזהו ענין המלאים, והיינו ממך

כדאמרינן. ויען שא"ק אף הוא נקרא ז'ו", וכדברי הרז"ל בשער ההקדמות הנז', נמלא כי הפרטוף העליון שעל גבו הוא בינה, והיינו דקאמר הרז"ל שפרטוף הבינה שהוא בחי' מ"י הוא עושה הפרסא, והיינו בסוד לינון הפרקין, וכל זה הוא יען שפרטוף שעל גבי הא"ק נקרא בינה.

ו.

דברי הרז"ל בדרוש חפצי בה

וביאור הענין בעומק יובן בע"ה בהקדס מש"כ מהרח"ו בדרושי חפצי בה (הנדפס בריש ספר שו"ת שמחת כהן לח"ק מוה"ר מסעוד הכהן אלחדאד זי"ע ראש ק"ק חסידים בית אל, שקבע דרוש זה בראש ספרו) וז"ל שם דף א' ע"ב, שהכתוב אומר יקו המים אל מקום אחד

ותראה היבשה, והפירוש שהמלכות היא מדרגה אחרונה שבאצילות [ר"ל, בנאלים] ובה מתגלים הדינים יותר, אע"פ שיש גבורה עליונה ונקראת אלהי"ם, עיקר הדין מתגלה בה, לפי שלמעלה [ר"ל, למעלה מן המלכות] עדיין הדין מתוק ואין שם שורש לקליפה, האמנם במלכות יש בבחינתה למטה בעולמות אחיזה, ולזה אמרו דינא דמלכותא דינא ששם מתגלה הדין וכו', משא"כ למעלה וכו', אלא כדי שהדין לא ירד למטה בתוקף, יורדת האל"ף משם אהי"ה מבינה ואינה מנחת הדין להתפשט בתוקף ונעשה דינא רפיא, ולזה כל זמן שהיא [המלכות] מחוברת עם בעלה נקראת ה"א אחרונה שבשם, והיא אות אחת לבד להורות על דביקותה ואחדותה עם הזכר, וכל זמן שהיא עמו היא רחמים וכל דיניה מתוקים וכלולים ברחמים, וכשהיא לבדה מסתלקין ממנה הרחמים וכו' (א), עכ"ל.

א. הגה מה שכתב בכאן כי בחי' זו דמיתוק המלכות נעשה ע"י אל"ף דאהי"ה, כן הוא בכוונת אדני שפתי תפתח (ע' סידור הרש"ש דף נ"ה ע"ב) להמשיך האלפין הרמוזים בה' תתאה דהוי"ה מה' אק"י שבאימא שהם ה"ג מנלפ"ך להמתיק ה"פ דין שבנוק' ולעשותם ה"פ אדני. וע"ע בכוונת באהבה (סידור דף ע"ג ע"ב). ונראה ביאור הדברים שהנה כבר נודע שא"א להיחוד להעשות אלא א"כ נמשכין מוחין דחכמה, וכמש"כ הרז"ל בפ"ב דש' העקודים ובדברי מרן הרש"ש בהגותיו שם (דף כ"ה ע"ג אות א'), ונמלא דכבר קודם הזווג נמשכו לזו"ן מוחין דחכמה, ובעת ההיא כבר עלה הז"א והלביש במקום אבא והנוק' מקום אימא, ונמלא דבעת הזווג בהכרח שתעלה הנוק' ותלביש לאימא, וע"כ אף מיתוקה ללורך הזווג נעשה ע"י האל"ף לאימא שהוא תחילת עליית הנוק' אל אימא.

וביתר ביאור היא עפ"י מה שהארכנו לעיל בביאור סדר כניסת ד' המוחין דב"ן דב"ן דמ"ה דמ"ה דב"ן ודמ"ה דמ"ה בתפלת העמידה, ונת' דתיכף בתחילת העמידה נמשכין בה בחי' ב"ן דב"ן, ואח"כ בעת שניתן בה חותם הב' דתיבת באהבה נמשכין בה מוחין דב"ן דמ"ה, ושם אח"כ בעת זווג הנעשה בחיך או"א אחר גמר הנסירה נמשכין בה מוחין דמ"ה דב"ן, ובעת הזווג דפ"פ בשים שלום נמשכין בה המוחין דמ"ה דמ"ה, וכמבואר מזה בארוכה בקונט' ים החכמה פורים תשס"א (ועוד בכתובים).

ובכל פרט ופרט מאלו המוחין בהכרח שתעלה הנוק' ותלביש לאותו הפרט באימא שממנו נמשכים בה המוחין, וע"כ תיכף בתחילת העמידה עולה הנוק' ומלבישת מקום הב"ן דב"ן לאימא, וע"כ נמשכין לה האלפין מאימא ללורך מיתוקה, והכא נמי בעת למאס הראשון דזו המלכות אשר הוא בבחי' דין הגה ללורך הזווג (שיבאר להלן

ועוד שם להלן בע"ג, וז"ל, ונחזור לעניינינו
שאר א"ס הוא ממלא את הכל, וכשעלה
בראנו הפשוט להאזיל וכו' למאס אורו ע"ד
למאס שכינתו בין בדי הארון, ונשאר מקום אחד
חלל כשיעור שיאורו בו אבי"ע, ואור שלו וכו'
נסתלק וכו', ומה שגורם להסתלק הוא כח הדין,
שכל מה שלמטה מוכרח שיהי' שרשו למעלה
בתכלית הרחמים, שאם לא תאמר ששורש הדין
היה שם יהי' עול בחוקו יתברך, שאינו נקרא
שום בתכלית השלימות אלא ע"כ שלא חסר בו
שום דבר, ואם לא נאמר שיהי' שם דין נמצא
שהוא חסר ח"ו, אלא ודאי יש שם כח הדין,
ונקרא בולגנא דקרדינותא מלשון חיטי
דקרדינותא שהם הרי אחרט תרגם אונקלוס
טורי קרדו מלשון קושי (ב), ואותו הכח היה
מערב בכל מציאותו ית' ולא היה נרגש ולא היה
מתעורר כלל, שהכל תכלית הרחמים, וכשעלה
בראנו להאזיל עולמו קיבץ כל שרשי הדין שהיו
מובלעים בו, פי' שגילה אותם, וזהו יש מאין
וכו' שאלו הגבו' נקראים יש שנגלו מאין,
ונתקבץ האור אל מקום אחד ובמקום אותו
השרשים [ר"ל, שרשי הדין] נסתלק הרחמים
וכו', אבל בתחילה שהיה תוקף האור לא היה
מתגלה [הדין], וכשנסתלק [החסד] נתגלה [הדין]
וכו', ממקום אחד הניח נקב קטן כחודה של
מחט שמשם חזר לירד נקודה אחת יו"ד וכו'

[הוא אור הקו], נמצא הכלי [הוא החלל] מבחוץ,
ובתוכו הרשימו, ובתוך הרשימו היו"ד שירדה
וכו' [הוא הקו], עכ"ל. ועיי"ש שםבאר בארוכה
ענין המלאים.

ז.

החילוף וההתכללות והתקשרות
היינו הך

ובדברים הללו פתח לן הרז"ל חד פיתחא
להאיץ מבין החרכים בגנזי
סתראות הקדמות ורזין עילאין וטמירין,
מדבריו למדנו דסוד המלאים הוא סוד הזווג
הנעשה ע"י העלאת מ"ן והורדת מ"ד שהוא
שפע היורד מלמעלה בעת הזווג.

ובהקדמ הנודע מדברי מרן הרש"ש בהקדמת
רחוה"נ שהאריך הרבה לבאר סדר
התלבשות הפרלופים ואופן התכללותם
והתקשרותם זה בזה, שז' בחי' אלו דהתלבשות
והתכללות והתקשרות שניהם כלולים בכלל
הזווג, דתחילה לאורך הזווג בהכרח שיהי' נעשה
ככל פרטות סדר התכללות והתקשרות שהוא
ענין הבירור, ואחריו נעשה ענין ההתלבשות.

וענין הבירור והתכללות והתקשרות הוא ענין
החילוף המבואר בדברי הרז"ל
דמתחילה קודם היחוד היה אבא כלול ממ"ה

בס"ה) בהכרח לה שתעלה ותלביש לבינה לאורך מיתוקה ע"י האלפי"ן דבינה, ונמצא דהגוף מלבשת מקום הבינה
(וכן הז"א מקום החכמה).

ב. דברים אלו שכתב דבהכרח ששורש הדין יהיה כלול גם למעלה כבר נזכרו בספרי המקובלים הקדמונים, ובראשם
מוה"ר עזריאל זי"ע רבו של הרמב"ן בספרו ביאור עשר ספירות סימן ג' עמ' ל' ל"א הנדמ"ה, ועוד לו בספרו
דרך אמונה דף נ"ה באד"ה והנה, וז"ל, אין סוף הוא שלימות מבלי חסרון, וא"ת שיש לו כח בלי גבול ואין לו
כח בגבול אתה מחסר שלימותו וכו', ולפי שאין לחסר שלימותו יש לנו לומר בהכרח שיש לו כח בגבול מבלי גבול,
(ועיי"ש בהקדמת המו"ל הרה"ג המקובל מוה"ר משה ש"ך שליט"א ובהגותיו עמ' י"ג י"ד).

וב"ן דמ"ה ואימא כלולה ממ"ה וב"ן דב"ן, ונמלא שאינם מצוררים לפי שאבא שהוא בחי' מ"ה תחת שיהי' כולו מתכונות בחי' מ"ה שהם בחי' דוכרא, הנה מעורב בו מתכונות בחי' ב"ן המונעים שלימותו, וכן אימא תחת שיהיו כל הבחינות שבה מבחי' ב"ן בחי' נוקבא הנה מעורב בה בחי' מ"ה שהוא דוכ'.

ובאשר נחשוב הדכורא לבחינת נשמה לערך הנוק' הנחשבת לגוף, הנה נמלא כי לעת עתה הנשמה אינה זכה ומצוררת לפי שמעורב בה גוף, והגוף אינו זך ומצורר לפי שמעורב בו נשמה, והוא דוגמת מה שכתב הרז"ל במב"ש דף ט"ו ע"א שער ב' ח"ג פ"ז "הנה כשיאלאו עשרה נקודות אע"פ שבדאי לית לך נקודה דלא איתכלילת מי', עכ"ז לא היה ניכר בחינתם, אמנם היה מעורבב כאילו תאמר שהיו מים וחלב ויין ושמן ודבש וכו' הכל מעורבים יחד, אמנם אחר התיקון הוצרכו כל בחי' ובחי' מהי' הנכללים בכל ספי' ולא בערבוביא" עכ"ל.

ובעת תחילת הזווג תיכף אחר היות ב' הטיפות ברחם האם, עדיין טיפת האב כלולה ממ"ה וב"ן דמ"ה וטיפת האם כלולה ממ"ה וב"ן דב"ן, אלא שעתה בעת הזאת על ידי הזווג מעלה הנוק' מ"ן שהם חלק החכמות וחסדים אשר בטיפה שבה שהן בחי' מ"ה דב"ן, ונותנתם להדוכ', והדוכ' משפיע מ"ד שהם חלק הבינות וגבו' שטיפה שבו, שהן בחי' ב"ן דמ"ה, ונותנם להנוק', ונמלא שנתבררו הטיפות ונזדככו ונעשתה טיפת הדוכ' כלולה ממ"ה דמ"ה וב"ן דב"ן, וטיפת הנוק' כלולה מב"ן דמ"ה ומב"ן דב"ן.

וענין זה הנקרא חילוף הוא ראשית התיקון הנעשה ע"י היחוד, שעל ידו נעשה כל

אחד כלול ומצורר מחלקי עצמו בלתי תערובת חלקי זולתו, וכמש"כ הרז"ל בשעה"כ דרושי הצליית. ואמנם לא די בכך, דמהשתא אחר כל הסדר הזה נעשה ענין ההתלבשות, והוא שטיפת המוחין לאבא הכלולה ממ"ה דמ"ה וממ"ה דב"ן מתלבשת מעתה תוך טיפת המוחין לאימא הכלולה מב"ן דמ"ה ומב"ן דב"ן, ומעתה שניהם חשובים כטיפה אחת הכלולה מגוף ונשמה, הגוף שהוא טיפת אימא מבחוץ, וכולו בחינת גוף, והנשמה שהיא טיפת אבא מבפנים, וכולה נשמה, והרי נשמה בגוף, ומבין שניהם נולד הולד.

ובאשר תתבונן ותדייק בדברים אלו תמצא דהחילוף וההתכללות והתקשרות חדא נינהו והיינו הך, והם המה עצם ענין הזווג, וע"ד שכתב רבינו התו"ח בכמה מקומות דהחילוף והתכללות והזווג וההלבשה הכל אחד וכדיעויין לו דף מ"ג ע"א, דף ז' ע"א, כ"א ע"ה, ל"ח ע"ב. ונעייש"ע דההלבשה הוא הנקרא זווג, ועולים ומלבישים זה את זה שני פעמים, העליה הראשונה נק' עליית מ"ן, והשניה נקראת מ"ד, עיי"ש.

אלא שדברי הרש"ש בענין ההתכללות והתקשרות באו בכללות העולמות והפרטות, וענין החילוף הוא בפרטות כל פרט וכל פרט, ונמצא דתחילת הזווג הוא ענין ההתכללות והתקשרות שהוא ענין החילוף, וגמר הזווג הוא ענין ההלבשה.

ובמה שנמצא בכ"מ דמ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן דטיפת הדוכ' הם בימין, וב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן דטיפת הנוק' הם בשמאל, אינו קוטר כלל לדברינו דנודע דימין ושמאל הם פנימי' וחיצוני', דהיותר שמאל הוא המלביש החיצוני, והימין

מלביש הפנימיות, דכל הפרלופין מלבישין זה לזה הלכשה גמורה מכל זל, והבן כי קלרנו.

ה.

הצמצום הוא החילוף שהו"ס הזווג, והתפשטות הקו הו"ס ההתלבשות

ובזן המבואר נמצא כי ללורך החילוף בהכרח שיוקדם ענין העלאת המ"ן והשפעת המ"ד, להנוך מעלה החכמה וחסדים שבה בסוד מ"ן, והדכורא משפיע הבינה וגבורות שבו בסוד מ"ד, ואזי נעשה ענין החילוף שהחכמות וחסדים שבה ניתנים בו והבינה וגבורות שבו ניתנים בה.

והנה ממש"כ הרז"ל בדרוש חפאי בה הנז' שבעת האמנאם נתקבלו כל קרשי הדין שהיו מפוזרים ומובלעים בתוך החסדים, ונאסף כל כח הדין למקום אחד, ונסתלקו כל החסדים למקום אחד, שענין זה הוא ענין החילוף, הנה מכאן תבין ותשכיל כי בעת האמנאם כאשר נעשה הבירור נעשה ככל סדר החילוף ההתכללות והתקשרות והזווג.

והענין בפרטות הוא שקודם האמנאם היו החסדים דט"ס עליונות הגנוזות מעורבים וממתקים להמלכות, עד שלא היתה ניכרת בחינתה, וכקודם החילוף דמי, אולם בעת האמנאם נעשה בה ענין החילוף, שהעלטה בסוד מ"ן לבחי' היה"ו שהם בחי' הט"ס העליונות את חלק החסדים שהם מ"ה דב"ן אשר היו ממתקים אותה, והט"ס עליונות הם בחינת הדכורא בחי' יה"ו השפיעו בה בסוד טיפת מ"ד את כל בחי' קרשי הדין והגבו' שהיו מפוזרים בכל המקום שעתיד להיות החלל

הפנוי, וזהו ענין הבירור שנתבררה הנוק' ע"י בחי' התכללות והתקשרות בסוד החילוף, שקיבלה לחלקה קרשי הדין, והעלטה לחלקו קרשי החסדים.

אתה הראת לדעת כי ענין האמנאם הוא העלאת מ"ן ע"י הנוק' – מלכות דא"ס עד שנסתלקו ממנה כל החסדים, ונעשה כלולה מן הגבורות לבדם בלא תערובת חסדים כלל, והגבורות הללו הם המה החלל הפנוי להיות שניעשה המקום פנוי מאורות החסדים, וכל זה הוא תחילת וראשית הזווג וכנ"ל שענינו בירור ותיקון, אמנם גמר הזווג הוא כניסת הקו תוך החלל שהוא ענין ההתלבשות, להקו הלא הוא בחי' החסדים שכבר נתבררו ושוב אין בהן תערובת דין כלל, כ"א בחי' חסדים לבדם מבלי תערובת זולתם, וכלומר שחזרו בחי' החסדים שהם בחי' המ"ה דמ"ה ובחי' המ"ה דב"ן ונתלבשו תוך מלכותא קדישא שהיא בחי' ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן, וכדוגמת התלבשות טיפת אבא גו טיפת אימא, ומבין שניהם נולד הולד שהוא א"ק הכלול מנשמה וגוף, הנשמה שהיא הקו והגוף שהוא החלל הפנוי בחי' הדין דמלכות דא"ס, וראה והבן שכל ענין האמנאם והקו הוא ענין התכללות והתקשרות וענין ההתלבשות.

וראיה גדולה לדברינו אלה מדברי רבינו התו"ח (דף קס"ו ד"ה והנה) דמיייתי על דרך האמור משמיה דמרן הרש"ש, וזה לשונו, וכן כתב מוריני הרב בסוד האמנאם הנז' בדברי הרז"ל הוא, שעלו נרנח"י דנפש דכל פרלוף בסוד מ"ן לפרלוף חג"ת והוא ענין עלית מ"ן שנתב' בדברינו שנסתלקו החסדים ונתקבלו הגבורות] ומפרלוף חג"ת הנקרא א"ס

[ונקרא] או"א בערך הנה"י נמשך הקו עכ"ל, והוא ענין ההלבשה שנתלבש הקו תוך החלל והוא ענין הלבשה טיפת הדוכ' תוך טיפת הנוקבא].

ובזה יעלה ויבא כמין חומר דברי הרז"ל במבז"ש דף א' סוף ע"ב וז"ל "כי היה צרכה להתגלות שורש הדין אז תחלה כי כל כוונת אילנות העולמות היה לברר העולמות" וכו'. ועמדו בזה המפרשים בתימה גדולה במש"כ דתכלית אילנות העולמות היה לברר העולמות וכי כלום חסר היה בהיותן כלולים בא"ס. וע' למוהר"י פתיא בהגהותיו למבז"ש שם שנגזש בזה (הו"ל ע"י ישיבת השלום אות א') וז"ל הלשון אינו מובן דמשמע מזה שקודם שנבראו העולמות לא היו מבוררים והוכרח לברוא אותם כדי לבררם, וכו'.

אמנם למש"כ יתבאר יפה, דאכן תכלית בריאה"ע וענין הנמלס הוא הביורור לברר ולנרף בחי' שרשי הדין שיקוו ויעמדו במקום אחד ויסתלקו החסדים, שעי"ז יהיה כ"א כלול בהדרו מבחינות עלמו, ואח"כ ע"י כניסת הקו יתלבשו זה תוך זה שזה ענין הזיווג.

ט.

בעת הגידול ניכר כמה יפה בח הבן מבח האב

ולחבין הענין ביתר שאת, יס להקדים אשר יס לתמוה דנמלא דיפה כח הבן מבח האב, להלא האב והאם מעורבין המה וכלולין זכ"ז, וכדוגמת שהיו קודם החילוף להיות אבא כלול ממ"ה וב"ן דמ"ה ואימא

ממ"ה וב"ן דב"ן, ואילו על ידי החילוף הנעשה בין הטיפות שהזריעו או"א לזרד הולד, נתבררה ונזככה טיפת הולד, דחלק האב שבטיפה נכלל כולו מבחי' נשמה מ"ה דמ"ה ומ"ה דב"ן, וחלק האם שבה נעשה כולו מבחי' גוף ב"ן דמ"ה וב"ן דב"ן, ונמלא להולד יפה כמו לערך כח האב, דהאב לערך הבן מעורב בגוף ונשמה ואינו ברור. והיה מן הראוי להיות שהפרלוף העליון יהיה מעולה מן התחתון, איכו השתא עולם הפוך ראיתי, הבן קם באביו וכל"ה בחמות"ה, וכזאת לא שמענו.

ואמנם ביאור הענין הוא דהן אמת דמלא הביורור נמלא דהבן מבורר טפי מאביו ואמו, אלא שהפרסא היא מונעת הב"ן להיות קם כאביו, דע"י הפרסא אין הב"ן יכול להלביש ולהשיג כ"א בחי' הנה"י דהפרלוף שעל גבו. נמלא שאין האדם משיג כ"א בחי' הנפש שהיא בחי' הנה"י והנוק' דאביו ותו לא. ועדיין חסרים ממנו המוחין, וקטן יעק"ב ודל לערך אביו, וזו היא תכלית הפרסא המפסקת בין הנה"י לאשר על גבן, שעל ידה נמנע מהבן להיות כאביו.

אבל והיה כאשר יגדל הבן ויהיו נמשכים בו מוחין וגדלות, ויעמוד במקום עליון שהיה עומד בו אביו, הנה אז דווקא יהיה ניכר מעלתו ופעולתו לטובה יתר על אביו, לנוסף על היותו מבורר מעיקרא טפי מאביו, עוד נחוסף בו עתה שנגדלה קומתו ככל שיעור קומת אביו, וזהו חומר הבן מן האב.

ובזה שהרז"ל מעריך הי"ס בעיגולים, היינו טעמא לפי שהעיגולים הם בחי' נפש

קצד

ים

תיקון הימים טובים

החכמה

ובחי' נה"י ובחי' מלכות, והיושר הם בחי' רוח
ובחי' חג"ת ובחי' ו"ק, וכיון שתופס המדרגה
התחתונה שבא"ס, על כן תופס המלכות
דעיגולים יען שהעיגולים הם התחתונים, ובחי'
המלכות שבהן היא בחי' הנקודה האמצעית,
והבן.

